

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2007-2008

30 oktober 2007

BELEIDSBRIEF

Onderwijs en Vorming

Beleidsprioriteiten 2007-2008

ingediend door de heer Frank Vandenbroucke,
viceminister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming

Gelijke kansen op de hele onderwijsladder

Een tienkamp

Beleidsbrief onderwijs en vorming 2007-2008

Frank Vandenbroucke
Vlaams minister van Onderwijs en Vorming

INHOUD

	Blz.
1 INLEIDING. EEN TIENKAMP VOOR GELIJKE KANSEN IN HET ONDERWIJS	9
2 VIER INSTRUMENTEN VOOR GELIJKE ONDERWIJSKANSEN	13
2.1. EEN BETERE AANSLUITING TUSSEN ONDERWIJS EN ARBEIDSMARKT	13
2.1.1. Tien prioriteiten van de Competentieagenda uitvoeren	13
Een bewuste studie- en beroepskeuze	15
Meer en beter werkplekieren	17
Ondernemend Onderwijs waarmaken	21
Versterken van EVC	22
Actieplan jeugdwerkloosheid (zie beleidsbrief Werk)	27
Stimuleren van competentiebeleid in bedrijven en organisaties	27
Versterken van de sectorale invalshoek	28
2.1.2. Samenwerking tussen diverse actoren stimuleren	29
Een flexibele en kwalitatieve uitbouw van het volwassenenonderwijs	29
Uitvoering van het strategisch plan hulp- en dienstverlening aan gedetineerden	31
Uitvoering van het Plan Geletterdheid	31
Regionale Technologische Centra versterken en verruimen	32
Het afstandslernen in Vlaanderen herpositioneren	33
2.2. EEN NIEUW FINANCIERINGSSYSTEEM VOOR HET ONDERWIJS	34
2.2.1. Financiering basis- en secundair onderwijs	34
Een nieuw financieringssysteem voor het basis- en secundair onderwijs	34
Kostenbeheersing basisonderwijs	36
Kostenbeheersing secundair onderwijs	37
School- en studietoelagen	37
2.2.2. Financiering van het hoger onderwijs	39
Het nieuwe financieringssysteem voor het hoger onderwijs	39
Studentenvoorzieningen	40
2.2.3. Financiering van het volwassenenonderwijs	41
2.3. BELEIDSVOEREND VERMOGEN VAN SCHOLEN VERSTERKEN	41
Verdere professionalisering van de schoolleiding	41
Een betere bezoldiging	41
Naar een stabiel leiderschap	42
Opleiding en nascholing directeurs	42
Opleiding schoolsecretariaten	42
2.3.1. Groei naar échte scholengemeenschappen	43
Basis- en secundair onderwijs	43
2.3.2. Meer autonomie voor gemeenschapsinstellingen in het hoger onderwijs	43
2.3.3. Participatie	43
Op niveau van de onderwijsinstellingen	43
Op overheidsniveau	45
2.3.4. Planlast verminderen	46
2.3.5. Verantwoording en verstrekken van beleidsrelevante informatie	46

Economische Boekhouding.....	46
Verantwoording in het hoger onderwijs.....	47
Peilingen	47
2.3.6. Scholen in hun kwaliteit ondersteunen	49
Begeleiding- en ondersteuningsdiensten	49
Inspectie.....	49
2.4. LOOPBANEN VAN LERAREN.....	51
2.4.1. Lerarenopleiding en professionalisering	51
Het decreet op de lerarenopleiding uitvoeren	51
Opleidingsbanen invoeren	52
Opleiding van islamleerkrachten	52
2.4.2. Permanente professionalisering	52
Meer middelen voor nascholing	52
Vervanging voor bedrijfsstages.....	52
2.4.3. Arbeidsomstandigheden en loopbaanontwikkeling	53
Koopkracht verhogen	53
Taakdifferentiatie en vermindering werkdruk in samenhang met nieuwe beleids- accenten	53
Korte vervangingen.....	53
Hospitalisatieverzekering	54
2.4.4. Modernisering van het personeelsbeleid en vernieuwde rechtspositie	54
Functiebeschrijvingen en evaluatie	54
3. HET ONDERWIJSBELEID VERBREDEN EN VERDIEPEN.....	55
3.1. ONDERWIJSVERNIEUWING	55
3.1.1. Proeftuinen	55
3.1.2. Screening van studiegebieden in het secundair onderwijs.....	55
3.1.3. Voorbereiding van de hervorming van het secundair onderwijs	56
3.2. TALENTONTWIKKELING VAN ALLE JONGEREN.....	56
3.2.1. Een zorgzame school voor elk kind en elke jongere.....	56
Verhogen van de deelname aan het onderwijs van alle kleuters	56
Versterkte leerplicht	57
Examencommissie Vlaamse Gemeenschap voor het Voltijds Secundair Onderwijs	58
Evaluatie decreet over gelijke onderwijskansen/LOP's.....	58
Expertisenetwerken lerarenopleiding voor meer diversiteit	59
Actieplan gelijkekansenbeleid	59
3.2.2. Een krachtig en stimulerend talenbeleid	60
Nederlands leren	60
Vreemdetalenonderwijs	62
3.2.3. Ontwikkeling van een leezorgkader	63
Overleg en voorbereiding ontwerp van decreet leezorgkader	63
Autisme.....	64
Recht op onderwijs voor chronisch zieke kinderen.....	65
3.2.4. Ontwikkelen van een zorgbeleid.....	65
Aanpak van spijbelen.....	65

Aanpak van antisociaal gedrag	66
Een zorgbeleid in het hoger onderwijs voor personen met een handicap	67
Een duidelijker rol voor de Centra voor Leerlingenbegeleiding (CLB)	67
Samenwerking met welzijn, gezondheid en andere beleidsdomeinen	68
3.2.5. Eindtermen en ontwikkelingsdoelen herzien	70
Vakgebonden en vakoverschrijdende eindtermen (BaO en SO) evalueren	70
3.2.6. Burgerschap en duurzame ontwikkeling stimuleren	70
3.3. VERBREDEN VAN DE VORMING OP SCHOOL	71
3.3.1. Het ICT-beleidsplan uitvoeren	71
ICT-basiscompetenties voor iedereen	71
Investeren in ICT-infrastructuur	72
Veilig ICT-gebruik	72
ICT-nascholing	72
Breedbandinternettoegang voor scholen	72
Leerzorg en ICT	72
3.3.2. Op naar de ‘brede school’	73
3.3.3. Onderwijs en sport	73
3.3.4. Gezondheid op school	73
3.3.5. Onderwijs en cultuur	74
Kunst- en cultuureducatie activeren	74
Een nieuwe structuur voor het DKO	75
3.4. SCHOOLINFRASTRUCTUUR EN RATIONEEL ENERGIEGEBRUIK IN SCHOLEN	76
3.4.1. Inhaalbeweging voor schoolinfrastructuur(DBFM)	76
3.4.2. Rationeel energiegebruik in scholen (REG)	77
3.5. BASISMOBILITEIT EN HET STOP-PRINCIPE	77
3.5.1. Leerlingenvervoer basisonderwijs	77
3.5.2. Herziening regelgeving leerlingenvervoer buitengewoon onderwijs	78
3.6. BRUSSEL, DE VLAAMSE RAND EN TAALGRENSGEMEENTEN	79
3.6.1. Brussel	79
Leerlingen en ouders	80
Schoolorganisatie en personeel	80
Curriculaire thema’s	81
Begeleiding en ondersteuning	81
3.6.2. Vlaamse Rand en taalgrensgemeenten	81
3.7. HOGER ONDERWIJS EN WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK	83
3.7.1. Basisdecreet hoger onderwijs	83
Studieduur van masters	83
Erkenning van diploma’s	83
Nieuw koepelorgaan VLIR-VLHORA	84
3.7.2. Rationalisatie van het hogeronderwijsaanbod	84
3.7.3. Academisering van de hogeschoolopleidingen van twee cycli	84
3.7.4. Hoger kunstonderwijs	85
Academisering	85
Hogere instituten voor Schone Kunsten	85

3.7.5. Kwaliteitszorg en ranking	85
3.7.6. Wetenschappelijk onderzoek.....	86
Carrières in onderzoek aan universiteiten	86
Kwaliteit stimuleren in het onderzoek	86
3.7.7. Uitvoering cao II hoger onderwijs.....	87
3.7.8. Opleiding van imams	87
3.8. INTERNATIONALISERING	88
3.8.1. Opvolgingsconferentie van het Bolognaproces	88
3.8.2. Evaluatie van het verdrag van de transnationale Universiteit Limburg (tUL)	88
3.8.3. Federale afstemming	89
3.8.4. Samenwerking met Unicef	89
4. UITVOERING MOTIES EN RESOLUTIES VAN HET VLAAMS PARLEMENT	91
4.1. NIEUWE MOTIES EN RESOLUTIES	91
4.1.1. Uitvoering beleidsbrief 2006-2007 (uitvoering motie nr 989).....	91
4.1.2. Dreigend tekort Vlaamse huisartsen (uitvoering motie nr 1060).....	93
4.2. EERDERE MOTIES EN RESOLUTIES	94
4.2.1. Verbetering van vertegenwoordiging van allochtonen bij het onderwijzend personeel (uitvoering resolutie 741)	94
4.2.2. Tekort praktijkleraars technisch secundair en beroepssecundair onderwijs (uitvoering motie 722).....	94
4.2.3. Schoolinfrastructuur (uitvoering motie 508)	95
4.2.4. Voorkooprecht (uitvoering resolutie 461).....	95
5. REGELGEVINGSLIJST	96

1 Inleiding. Een tienkamp voor gelijke kansen in het onderwijs

Het Vlaams onderwijs scoort internationaal bijzonder goed, maar de kloof tussen sterke en zwakke leerlingen is nergens zo groot als bij ons. Daarom heb ik van meet af aan mijn beleid in het teken gezet van gelijke kansen. Gelijke kansen op toponderwijs, want de weg naar gelijke kansen kán niet lopen via onderwijs van onbeduidende of middelmatige kwaliteit. Net de jonge mensen die thuis niet over het sociale, het culturele, of het financiële kapitaal beschikken om hogerop te raken, hebben uitstekend onderwijs nodig.

Die uitdaging waarmaken gaat niet vanzelf, integendeel het zal heel wat inspanning vragen van iedereen die betrokken is. Daarom gebruik ik graag het beeld van de tienkamp. Ik roep het onderwijs op een wedstrijd aan te gaan met tien verschillende nummers om de gelijkekansenprijs in de wacht te slepen. Of nog: op elke sport van de onderwijsladder grotere inspanningen doen om kinderen en jongeren meer uitzicht op succes te bieden, van in de kleuterklas tot in de aula's.

Dit schooljaar staat meer dan ooit in het teken van deze oproep. Onze tienkamp heeft volgende nummers.

1. Richt de financiering van het onderwijs op gelijke kansen en een tweede democratiseringsgolf

De héle financiering van het onderwijs, van laag tot hoog, willen we baseren op de ambitie 'gelijke kansen op uitstekend onderwijs'. De financiering van het volwassenenonderwijs, het nieuwe financieringsmodel voor het hoger onderwijs dat uitgewerkt is, en het nieuwe financieringsmodel voor het leerplichtonderwijs dat op de tekentafel ligt, moeten aan die opdracht beantwoorden. Dat veronderstelt op de eerste plaats dat de middelen waarover het onderwijs beschikt mee groeien met het aantal leerlingen en studenten, wat in het hoger onderwijs tot nog toe niet het geval was, en dat er op alle niveau's (en met name in het leerplichtonderwijs en het volwassenenonderwijs) een gezond evenwicht tot stand komt tussen omkadering en werkingsmiddelen. Maar het veronderstelt méér. In het leerplichtonderwijs zullen scholen niet langer worden gefinancierd op basis van het net waartoe ze behoren, maar op basis van de kenmerken van het sociaal milieu van hun leerlingen die sterk samenhangen met hun schoolloopbaan. Tegelijkertijd zorgen we ervoor dat met name in het basisonderwijs géén verschil ontstaat tussen "goedkope" en "dure" scholen. In het nieuwe financieringssysteem voor het hoger onderwijs komt er een combinatie van input- en outputfinanciering, waarbij de verworven studiepunten van beursstudenten, werkstudenten en studenten met functiebeperkingen een extra weging krijgen.

2. Vraag onderwijsinstellingen om inspanningen en resultaten te leveren

Voldoende en correct verdeelde financiële middelen vormen een belangrijke voorwaarde, maar ook niet meer. Wat telt is de aanpak en de hele onderwijscultuur. Dat geldt voor hogescholen, universiteiten, zowel als voor Centra voor Volwassenenonderwijs en Basiseducatie en voor scholen. De kwaliteit van schoolteams staat of valt met de kwaliteit van de leerkrachten: precies daarom was de hervorming van de lerarenopleiding zo belangrijk, net zoals het principiële akkoord dat bereikt is over functiebeschrijvingen en evaluaties. Maar de beleidskracht van scholen versterken vereist ook een verdere professionalisering van de schoolleiding. We organiseren meer peilingen, analyseren die grondiger en koppelen daaraan consultaties en debatten met alle betrokkenen. We ontwikkelen

parallelversies van de peilingen, zodat scholen die dat wensen zich kunnen vergelijken met de Vlaamse peilingresultaten en met de resultaten van vergelijkbare scholen. We werken ook een overkoepelend concept uit voor de ondersteuning van het kwaliteitsbeleid dat de betrokken organisaties beter op elkaar en op de scholen wil afstemmen: inrichtende machten en koepels, begeleidingsdiensten, nascholing, inspectie.

En tenslotte komt het erop neer om dag na dag de aspiraties voor alle leerlingen en studenten hoog te houden. Wat we nodig hebben zijn warme en sterke scholen: scholen die leerlingen ondersteunen en helpen, maar ook de lat hoog houden en eisen durven stellen. We pleiten voor “pedagogisch optimisme”, op alle niveau’s van het onderwijs. Maar gelijke kansen gedijen slechts in een cultuur van inspanning en aspiratie.

3. Partnerschap school-ouders stimuleren

Een ‘cultuur van partnerschap’ tussen leerkrachten en ouders is nodig, willen we alle leerlingen optimale kansen bieden. Hen een warm welkom geven op school, en tegelijk een minimale bereidheid tot contact eisen. Dit stimuleert de schoolprestaties van kinderen. Aangezien voor vele kansarme ouders de drempel naar de school hoog blijft, kunnen scholen in overleg met armoede- en migrantenverenigingen andere vormen zoeken om met hen contact te leggen, eventueel binnen het Lokaal Overlegplatform (LOP) en met ondersteuning van de lokale overheid. Met bv. projecten rond brugfiguren tussen ouders en school en huiswerkbegeleiding kan de lokale overheid een dynamiek creëren in alle scholen op haar grondgebied, met financiële steun van de Vlaamse overheid. In de beheersovereenkomsten van de Vlaamse overheid met de koepels van ouderverenigingen blijft de ondersteuning van participatie van kansarme ouders een belangrijk aandachtspunt.

4. Nederlandse taal screenen

Omdat de beheersing van het Nederlands cruciaal is om succes te halen op school, zijn er taaltoetsen nodig op scharniermomenten in de schoolloopbaan. Daarom krijgen scholen dit jaar de beschikking over paralleltoetsen voor de eindtermen Nederlands van het basisonderwijs. Ze krijgen ook screeninginstrumenten voor Nederlandse taalvaardigheid aangeboden bij de instap in het basisonderwijs en in het beroepssecundair onderwijs.

5. Een taalbeleid ontwikkelen in elke school

We vragen dat elke school een taalbeleid ontwikkelt, waarbij het hele team betrokken is. Het taalbeleid moet als ultiem doel hebben leerlingen te helpen bij het bereiken van de eindtermen en leerplandoelstellingen voor alle vakken, niet alleen voor taalvakken. Daarom moeten alle leraren hun taalgebruik bewust afstemmen op de voorkennis van de leerlingen, en tegelijkertijd aandacht hebben voor het taalgebruik van hun leerlingen.

6. Goede praktijken uitwisselen

Alleen instellingen en scholen die zich ontwikkelen tot lerende organisaties kunnen hun toekomst vandaag nog veilig stellen. Ze kunnen daarbij ook leren uit de ervaring van anderen, en dat willen we aanmoedigen. Voor het taalbeleid bv. Hebben we een website gelanceerd met goedepraktijkvoorbeelden. Om anderstalige ouders van leerlingen in basis- en secundaire scholen meer en beter te betrekken bij de school van hun kinderen en om hun Nederlandse taalvaardigheid te verbeteren, zal het Steunpunt GOK voorbeelden van goede praktijk opsporen en bekendmaken. Via het Aanmoedigingsfonds in het hoger onderwijs zullen goede voorbeelden worden verspreid die diversiteit in het hoger onderwijs stimuleren. Ook als Vlaamse overheid willen we van andere lidstaten

leren. We nemen bv. deel aan een onderzoek van de OESO naar vernieuwingen in het beroepsgericht onderwijs en de beroepsopleidingen, Vocational Education and Training.

7. Meer kleuters aantrekken naar kleinere klassen

Een heel aantal kleuters komt nog niet naar de kleuterklas vanaf tweeënhalf of drie jaar, of komt heel onregelmatig naar de kleuterschool. Vooral kansarme ouders houden hun kinderen liever thuis tot ze vier of vijf jaar zijn. Zo starten ze met achterstand in het lager onderwijs. Daarom zorgen we ervoor dat er méér kleine kleuters naar school komen en dat ze in kleinere klassen zitten, en willen we minstens één jaar in een Vlaamse kleuterklas verplicht maken. Want alle kinderen zouden moeten starten op de eerste trede van de onderwijsladder. Wie de eerste trede overslaat, dreigt nadien naar beneden te donderen. Dat dit schooljaar “het jaar van de kleuter” is, is een bewuste keuze.

8. Bewuste studiekeuzes ondersteunen

De studiekeuze van leerlingen bepaalt sterk hun beroepskeuze en daarmee ook hun kansen op de arbeidsmarkt. Daarom zetten we diverse actielijnen uit die leerlingen en hun ouders ondersteunen om een gemotiveerde studie- en beroepskeuze te maken. Wij starten een sensibiliseringscampagne die het belang van alle talenten in het basis- en secundair onderwijs zal onderstrepen. De centra voor leerlingenbegeleiding worden sterker naar voor geschoven als experts om leerlingen en hun ouders te informeren over studie- en beroepsmogelijkheden, waarbij ze voortaan hun krachten zullen bundelen met de VDAB. We willen de scholen helpen om het ‘studieshoppen’ in de tweede graad en bij de overgang naar de derde graad te verhinderen omdat dit demotivatie, leerachterstand en ongekwalificeerde uitstroom in de hand werkt. Dit schooljaar werken we ook de laatste fase af van het investeringsprogramma voor de basisuitrusting in technische scholen, dat de kwaliteit van het onderwijs in de betrokken scholen verhoogt, maar ook bijdraagt tot een beter imago van het nijverheidsonderwijs.

Doelmatige studiekeuze en succesvolle overgangen hangen sterk samen met goed doorlopende leerlijnen van in het lager onderwijs tot op het einde van het secundair onderwijs, en met de structuur van het onderwijs. Tegen het einde van deze regeerperiode schetsen we een visie op de wenselijke structuur van het secundair onderwijs. Intussen doen we heel wat ervaring op met proeftuinen.

9. Hoger beroepsonderwijs oprichten

Het hoger beroepsonderwijs dat we willen oprichten, is op de eerste plaats bedoeld om in te spelen op de behoeften van al wie na het secundair onderwijs via korte trajecten een beroepskwalificatie wil verwerven. Dit nieuwe onderwijsniveau vindt dus zijn plaats tussen het secundair onderwijs en de bacheloropleidingen. Het bestaat uit op te richten en bestaande studierichtingen, die een duidelijk extra meegeven voor de arbeidsmarkt: het vroegere hoger onderwijs voor sociale promotie (HOSP), de zevende jaren in het technisch secundair onderwijs en de vierde graad beroepssecundair onderwijs, en alle nieuwe opleidingen die op vraag van instellingen of van de arbeidsmarkt daaraan kunnen worden toegevoegd. Met het hoger beroepsonderwijs bouwen we dus een stevige sport bij op de onderwijsladder. We moeten immers vermijden dat de sporten zo ver uit elkaar komen te staan, dat sommige mensen geen geschikt niveau vinden op de onderwijsladder.

10. Discriminatie op de arbeidsmarkt aanpakken

We wéten dat onderwijs ontzettend belangrijk is voor kansen van mensen in de samenleving, op de eerste plaats via de arbeidsmarkt. Daarom is een stevige brug tussen onderwijs en arbeidsmarkt zo nuttig. Persoonlijke ervaringen waarbij mensen ondanks hun inspanningen op de onderwijsladder en

ondanks diploma's toch geen werk vinden, zijn nefast voor deze boodschap en halen de successen die we bereiken in alle vorige nummers van de tienkamp onderuit. De strijd tegen discriminatie op de arbeidsmarkt vormt daarom het sluitstuk van deze tienkamp.

De tienkamp is geen zaak van individuele atleten tegen elkaar. Het is een samenspel van alle onderwijsactoren. Maar net als in een echte tienkamp is er ondersteuning én inspanning nodig van iedereen. Doordachte ondersteuning van de overheid. Inspanning van instellingen, van ouders, van leerlingen en studenten, die zich heel bewust en met de nodige zelfkennis in hun onderwijsloopbaan moeten engageren. Het onderwijs heeft daarbij ook steun nodig vanuit de samenleving: daarom zijn de impulsen voor een nieuw “flankerend onderwijsbeleid” van steden en gemeenten zo belangrijk. En daarom kan het onderwijs de “competentieagenda” die de sociale partners voorgesteld hebben, aangrijpen om een brede coalitie voor gelijke kansen en talentontwikkeling tot stand te brengen.

2 Vier instrumenten voor gelijke onderwijskansen

2.1 Een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt

2.1.1 Tien prioriteiten van de Competentieagenda uitvoeren

Tegen 2010 gevat inspelen op de grote sociaaleconomische uitdagingen: dat is de bedoeling van de . Competentieagenda 2010 die ik in uitvoering van het Meerbanenplan samen met de sociale partners heb voorbereid.

De Competentieagenda bevat tien actiepakketten die letterlijk iedereen mobiliseren om competenties te ontdekken, te ontwikkelen en in te zetten. Competenties zijn een geheel van kennis, vaardigheden en houdingen die men kan gebruiken in bepaalde contexten. Vlaanderen heeft, mede dankzij het onderwijs, een ongelooflijke hoeveelheid competenties in huis. Maar een pak daarvan spelen we niet uit. Daar zou deze agenda geleidelijk aan verandering in moeten brengen. Hij bevat tien prioriteiten die, over de grenzen van onderwijs, werkgevers- en werknemersorganisaties heen, de competenties van zowel studenten, werkzoekenden als werknemers zullen erkennen, ontwikkelen én inzetten.

Met de Competentieagenda wil ik samen met alle betrokken partners het beste halen uit alle mensen, ook uit groepen die ondervertegenwoordigd zijn op de arbeidsmarkt. We focussen daarbij op competenties die bijdragen tot een duurzame, innovatieve economische groei. We zetten organisaties aan een loopbaan lang te investeren in de interne en externe inzetbaarheid van hun werknemers. Tegelijkertijd stimuleren we mensen om hun competenties continu te ontwikkelen, zodat ze soepelere overgangen kunnen maken van en naar de arbeidsmarkt. Ook in het onderwijs wil ik competentiebeleid introduceren en versterken en leerlingen bewuste en gemotiveerde keuzes laten maken voor een studie en een beroep.

De Competentieagenda heeft veel ambities. Hij legt gedeelde verantwoordelijkheden bij leerlingen, studenten, cursisten, werknemers, werkzoekenden, sociale partners, sectoren, onderwijs- en opleidingsverstrekkers en loopbaandienstverleners. We doen een appel op de verantwoordelijkheden van al die actoren om competenties te ontwikkelen waarbij iedereen wint. Om de Competentieagenda daadwerkelijk te realiseren, reken ik dan ook op ieders engagement, openheid en bereidheid tot overleg.

Een wetenschappelijke ploeg (K.U.Leuven-Vlerick) legde in de loop van 2006 een conceptuele basis voor de Competentieagenda. Daaruit werden na overleg met de sociale partners tien prioriteiten geformuleerd, die ik voorlegde aan het Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité (VESOC). Op 14 mei 2007 bereikten we een akkoord over deze prioriteiten, die samen een geïntegreerd en weloverwogen pakket maatregelen vormen om het beleid en acties voor competentiebeleid en loopbaanontwikkeling te versterken.

Omdat competenties slechts ontwikkeld kunnen worden als ook het onderwijs er zijn schouders onder zet, zal ik samen met de sociale partners en het onderwijsveld de Competentieagenda bespreken en de respectieve verantwoordelijkheden verduidelijken.

De vier eerste van tien prioriteiten van de Competentieagenda hebben betrekking op onderwijs en werk:

1. **Competenties verwerven in het onderwijs.** Omdat loopbanen starten in het onderwijs, investeren we meer in het begeleiden van studie- en beroepskeuze voor leerlingen.
2. **Competenties verwerven via leren en werken.** De sociale partners mobiliseren bedrijven en non-profitorganisaties om meer stages of werkplaatsen aan te bieden voor leerlingen uit het tso en bso, voor leerkrachten, voor jongeren uit het deeltijds onderwijs en voor werkzoekenden in opleiding. We versterken tegelijkertijd de kwaliteit het werkplekleren.
3. **Actieplan zelfstandig ondernemen voor het onderwijs.** Meer informatie, betere sensibilisering en dialoog en partnerschappen tussen onderwijs en onderneming maken Vlaanderen meer ondernemend.
4. **Erkennen van verworven competenties.** Zowel in onderwijs en vorming als op de arbeidsmarkt krijgen mensen de mogelijkheid hun competenties te laten erkennen, ongeacht de wijze waarop ze die hebben verworven. Een samenhangend EVC-beleid zal de nodige procedures daarvoor ondersteunen en versterken.

De zes volgende prioriteiten hebben betrekking op werk en worden uitvoerig toegelicht in de beleidsbrief werk:

5. **Uitbreiding van de aanpak jeugdwerkloosheid.**
6. **Een competentiebeleid in bedrijven en organisaties.**
7. **Een leeftijdsbewust personeelsbeleid.**
8. **Competentieopbouw voor de individuele werknemer.**
9. **Omgaan met veranderende loopbanen.**
10. **Sectoren als draaischijven voor competentiebeleid.**

Het komt er nu op aan die tien prioriteiten van de Competentieagenda verder uit te werken en in de praktijk te realiseren. Daarvoor zal ik relevante bestaande instrumenten versterken en meer bekendmaken en nieuwe maatregelen en dienstverlening ontplooien. Voor de Competentieagenda wordt in totaal (middelen van werk en onderwijs) 38.000.000 euro uitgetrokken: 10.000.000 euro in 2007 en in 2008 en 2009 telkens 14.000.000 euro.

Met de Competentieagenda zet ik de toon voor het introduceren en versterken van competentiebeleid en loopbaanontwikkeling. De Competentieagenda wordt hét document op basis waarvan ik mijn beleid rond onderwijs en arbeidsmarkt verder vorm geef. Het wordt ook de bril waarmee ik mijn beleid evalueer. Daarnaast wil ik competentiebeleid en loopbaanontwikkeling uitdragen naar andere beleidsdomeinen., waaronder economie, welzijn en cultuur. Ook daar kunnen immers flankerende

maatregelen worden uitgewerkt. In 2008 wil ik samen met partners van die andere beleidsdomeinen nieuwe initiatieven ontwikkelen. Als eerste stap in die richting starten we een taskforce welzijn op.

Ik bespreek achtereenvolgens de prioriteiten die op onderwijs betrekking hebben en de wijze waarop we ze aanpakken.

EEN BEWUSTE STUDIE- EN BEROEPSKEUZE

Loopbanen van mensen starten in het onderwijs. De studiekeuze van leerlingen bepaalt in belangrijke mate hun beroepskeuze en daarmee ook hun kansen op de arbeidsmarkt. Een juiste keuze maken, is een competentie die uit verschillende bouwstenen bestaat: een juiste kennis van beroepen en vervolgopleidingen, vaardig zijn in het maken van keuzes, vanuit een positief zelfbeeld de eigen talenten en onvolkomenheden kunnen inschatten enz. Daarom zetten we diverse actielijnen uit die leerlingen en hun ouders ondersteunen om een gemotiveerde studie- en beroepskeuze te maken.

- **Vanaf het basisonderwijs talenten ontdekken en ontwikkelen**

Wij starten een sensibiliseringscampagne om het belang van talentontdekking en talentontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs te onderstrepen. Vooral in de derde graad basisonderwijs en de eerste graad secundair onderwijs zal er meer aandacht worden besteed aan de ruime waaier van talentontdekking in functie van een latere studie- en beroepskeuze.

- **Meer kennis van onderwijsaanbod secundair en hoger onderwijs en van arbeidsmarkt**

De centra voor leerlingenbegeleiding krijgen een belangrijke rol om leerlingen en hun ouders te informeren over studie- en beroepsmogelijkheden, maar ze zullen hun krachten bundelen met de VDAB. In een taskforce zullen de nodige afspraken worden gemaakt over deze samenwerking. Daarnaast zullen sectoren en bedrijven investeren in initiatieven die verduidelijken welke arbeidsmarktperspectieven de onderwijstrajecten bieden en welke competenties zij bij hun werknemers verwachten. Het Beroepenhuis, dat informatie biedt over beroepen en studierichtingen die vooral naar technische of praktisch uitvoerende beroepen leiden, krijgt een structurele financiering. Vanaf 2008 voorzie ik hiervoor in 100.000 euro op de onderwijsbegroting vanuit het Meerbanenplan. Er wordt ook een concept voor een beroepenbeurs voor leerlingen van 10 tot 14 jaar uitgewerkt. Jaarlijks zal ik ook een aantal vooraf vastgelegde studiegebieden laten screenen (zie verder).

- **Elektronisch platform *Mijn loopbaan* van de VDAB**

Een talentontwikkelingsportfolio kan jongeren een beter zicht geven op hun talenten en de mate waarin die aansluiten op de gevraagde competenties in vervolgonderwijs en/of op de arbeidsmarkt. Omdat er heel wat definities over portfolio circuleren, wil ik verduidelijken wat we er in de Competentieagenda mee bedoelen. Een portfolio is een map waarin een lerende, werkende of werkzoekende bewijzen of zelfinschattingen van zijn of haar competenties en/of ervaringen bijhoudt. Jongeren kunnen daarmee vanaf het basisonderwijs hun talenten inventariseren, ontwikkelen en evalueren. Ze kunnen het portfolio door de jaren heen gebruiken bij studiekeuzes, sollicitaties, opleidingen, keuzes tijdens hun loopbaan en EVC-procedures.

Dit instrument zal aansluiten bij *Mijn loopbaan* van de VDAB, een virtueel platform dat de VDAB ontwikkelt en waarop iedereen terecht kan voor informatie over allerlei aspecten van loopbanen. Mensen kunnen er ook zelf een elektronisch portfolio opmaken waarmee ze hun competenties in kaart

brenge. Vanaf 2008 wordt hiervoor 50.000 euro uitgetrokken op de onderwijsbegroting. Deze middelen zijn afkomstig van het Meerbanenplan.

- **Nieuwe proeftuinen rond studiekeuze**

Dit schooljaar starten tien nieuwe proeftuinen die gericht zijn op ‘anders kiezen’. Voor die proeftuinen en voor deze rond werkplekieren (zie verder) wordt in totaal 1.500.000 euro uitgetrokken.

- **Nijverheidsonderwijs herpositioneren**

De twee vorige schooljaren investeerde ik telkens meer dan 10.000.000 euro in de vernieuwing en beveiliging van de basisuitrusting van de technische scholen. Dit schooljaar werk ik de laatste fase af van dit investeringsprogramma waarvoor 10.500.000 euro in de onderwijsbegroting werd uitgetrokken. Dat initiatief ondersteunt niet alleen de kwaliteit van het onderwijs in de betrokken scholen, maar draagt ook bij tot het imago van het nijverheidsonderwijs.

- **Een premie voor leerlingen die knelpuntberoepen kiezen**

Ook dit schooljaar zal ik een premie geven aan leerlingen die een opleiding kiezen die leidt naar een knelpuntberoep zoals slager, bakker of kok. De twee voorgaande jaren werd er 1.205.000 euro aan knelpuntpremies uitbetaald. Voor het schooljaar 2007-2008 zal een vergelijkbaar bedrag worden voorzien. De minister evalueert na toekenning van de premie in schooljaar 2007-2008 de impact van deze ondersteuning: heeft dit bijkomende studenten naar die opleidingen getrokken of ten minste een verdere val verminderd?

- **Modulair onderwijs verder uitbouwen?**

Het experiment rond het modulair onderwijs in het tso en bso en de vierde graad van het secundair onderwijs zet dit schooljaar zijn laatste werkjaar in. De conceptuele voorbereiding is achter de rug zodat nu uitsluitend in middelen voor extra omkadering moet worden voorzien, wat neerkomt op een totaal van 1.980.553 euro voor 2007.

Dit schooljaar zullen alle evaluatierapporten, enquêtes bij het werkveld en resultaten van wetenschappelijk onderzoek worden gebundeld. Dit moet mij een basis leveren om – in overleg met de betrokken actoren – na te gaan of, in welke mate en hoe we een flexibel modulair secundair onderwijs kunnen uitbouwen. In ieder geval opteerde ik voor een modulaire structuur voor de component ‘leren’ in de toekomstige systemen van leren en werken. Daarvoor werd een bedrag van 2.980.000 euro uitgetrokken.

- **Studieveranderingen beperken**

Aan de hand van limitatieve lijsten wil ik bepaalde studieveranderingen in de tweede graad en bij overstap naar de derde graad, die té grote programmaverschillen inhouden, aan banden leggen. Uiteraard kunnen de toelatingsklassenraden individuele afwijkingen blijven toestaan. Ik zal voorstel aan de Vlaamse Regering voorleggen in het kader van een meer globaal dossier dat ook het leerlingensatuut omvat.

- **Leren van anderen: OESO-studie over beroepsopleidingen**

Met de Lissabonstrategie en het Kopenhagenproces zetten verschillende landen in en buiten de Europese Unie sterk in op vernieuwingen in het beroepsgerichte onderwijs en de beroepsopleidingen,

Vocational Education and Training of kortweg VET. Ook de aansluiting op de arbeidsmarkt staat hoog op de politieke agenda. Daarom besliste de OESO tot een vergelijkend onderzoek naar VET en de vernieuwingen daarin. Samen met een vijftiental andere Europese landen zal Vlaanderen aan die studie deelnemen. Een eerste onderzoekslijn zal het VET-beleid in de deelnemende landen schetsen met een bijzondere aandacht voor de rol van werkgevers en werknemers daarin. Een tweede onderzoekslijn gaat op zoek naar innovatieve cases. Met zulke studies kunnen we ons eigen beleid beter leren kennen, van andere lidstaten leren. Voor het bereiken van onze eigen doelstellingen leren we uit de successen van anderen, maar ook uit hun mislukkingen. De deelname aan deze studie bedraagt 28.000 euro in 2007 en 90.000 euro in 2008.

MEER EN BETER WERKPLEKLEREN

We willen volop gaan voor meer en beter werkplekieren in alle onderwijs- en opleidingsvormen. Deze methodiek sluit goed aan bij competentiegericht onderwijs en vorming. Bovendien kan ze het opleidingstraject verkorten, als het werk bij de opleiding aansluit. Werkplekieren vereist echter dat de aanbieders hun organisatie erop afstemmen en de nodige professionaliteit terzake ontwikkelen. Tegelijk moeten de sociale partners voorzien in een behoeftedekkend aanbod stage- en werkervaringsplaatsen. Deze prioriteit zal worden gerealiseerd via diverse actielijnen.

▪ Een systematische en structurele uitbouw van werkplekieren

We engageerden ons om de kwaliteit van werkplekieren zowel in de verschillende onderwijs- en opleidingsniveaus als in ondernemingen te verbeteren. Daarom wordt een conceptnota voorbereid met de inhoudelijke, vormelijke en organisatorische voorwaarden die de kwaliteit van werkplekieren kunnen garanderen. We zullen die nota gebruiken om een kwaliteitscharter uit te werken, dat met alle partners van de Competentieagenda zal worden besproken en afgerond. Dat charter wordt een intentieverklaring waarin de betrokken partners aangeven welke kwaliteitsindicatoren zij belangrijk vinden om werkplekieren en te verbeteren en ruimer te verspreiden. Het kwaliteitscharter zal worden ondertekend op het VIA-atelier *Elk talent telt* in april 2008. Die dag willen we werkplekieren in zijn verschillende vormen zichtbaar maken. De partners zullen het kwaliteitscharter hanteren om gedurende een jaar actie(s) te ondernemen. Eind 2008 zullen de verschillende afspraken worden geëvalueerd op een terugkomdag.

Dit schooljaar zullen we alvast de proeftuinen rond werkplekieren uitbreiden en vooral verdiepen. Voor de proeftuinen rond 'anders leren' (werkplekieren) en 'anders kiezen' heb ik een budget van 1.500.000 euro vooropgesteld.

Samen met de VLOR wordt een overzicht gemaakt van de problemen rond werkplekieren in het volwassenenonderwijs. Op basis daarvan zal de regelgeving waar nodig worden aangepast om werkplekieren te integreren in de opleidingsprofielen.

In het najaar van 2007 wordt een standaard voor het ervaringsbewijs opleider/begeleider ontwikkeld. Daarmee kunnen oudere werknemers hun competenties als mentor laten valideren. Het biedt de onderneming ook een kwaliteitsgarantie bij de begeleiding van werkplekieren en hun aanbod van stage- of werkervaringsplaatsen.

- **Meer stages voor leerlingen**

De sociale partners engageerden zich om hun regionale en sectorale netwerken te mobiliseren om jaarlijks 75.000 stageplaatsen voor leerlingen van het tso en bso aan te bieden. Veel aandacht zal worden besteed aan stages in sectoroverstijgende beroepen: de ICT-sector, secretariaats- en bediendenberoepen, de logistieke beroepen. Ik wil ook onderstrepen dat een belangrijke drempel voor de stages werd weggewerkt. De kosten verbonden aan het arbeidsgeneeskundig onderzoek dat leerling-stagiairs voor de stage moeten ondergaan, worden nu immers gedragen door het Fonds voor Beroepsziekten. Voor de kosten van het geneeskundig onderzoek voor stages die met de behandeling van voedsel te maken hebben, zoek ik momenteel nog naar een oplossing met de federale overheid. Ook in overleg met de federale overheid en de andere gemeenschappen zoek ik een oplossing voor de meerkosten van de arbeidsongevallenverzekering voor stagiaires.

Vanaf september 2007 opteren we ervoor om alle bso-leerlingen op stage te laten gaan in het zesde jaar en eventueel ook in het vijfde jaar. Tso-leerlingen gaan op stage als hun opleiding leidt naar tewerkstelling op basis van sectoraal erkende kwalificaties. Voor andere tso-opleidingen geldt een inspanningsverplichting. Vanaf september 2009 willen we dat alle tso- en bso-leerlingen op stage gaan in het zesde jaar en bso-leerlingen eventueel al in het vijfde jaar.

Daarnaast stimuleren we het technisch, kunst en algemeen secundair onderwijs om leerlingenstages in te richten. In het aso wordt – in het kader van verwerven van onderzoekscompetenties – een eindwerk ingevoerd dat een link kan hebben met de beroepswereld. Ook in het hoger onderwijs wil ik overigens de verschillende mogelijkheden van werkplekleren verder stimuleren, onder meer door de uitbouw van de EVC-procedures.

Vanaf het schooljaar 2006-2007 vraagt de administratie gegevens over de stages en het gezondheidstoezicht op bij de scholen van het voltijds secundair onderwijs: welke leerlingen uit welke studierichtingen in welke sectoren stage lopen en hoe vaak die stages aanleiding geven tot gezondheidstoezicht. Zo krijgen we een beeld van de sectoren waar stages goed worden ingevuld en waar er een tekort of een teveel aan stageplaatsen is. Dit kan de gesprekken en onderhandelingen rond de sector- en onderwijsconvenants beter stofferen. Omdat de sectorconvenants worden gesloten per paritair comité (of combinatie van meerdere paritaire comités) moeten we de stages ook vanuit deze invalshoek kunnen bekijken. Voor de systemen van leren en werken wordt een gecentraliseerd opvolgingssysteem ontwikkeld, dat een minimale invultijd vraagt en veel informatie bevat (zie verder).

Om het stageaanbod te verhelderen, is sinds september 2006 het stageforum in gebruik. Momenteel wordt nagegaan hoe dit instrument een plaats kan krijgen in het stagebeleid van de scholen.

- **Meer (bedrijfs)stages voor leerkrachten**

Vijfjaarlijks zullen bijna 30.000 stageplaatsen voor leerkrachten praktische en technische vakken in het secundair onderwijs worden aangeboden. Zo kan elke leerkracht praktische en technische vakken om de vijf jaar minstens een week op stage gaan in een stageplaats die relevant is voor het onderwijs of de opleiding die hij of zij geeft. Dat kwamen we overeen met de sociale partners in de Competentieagenda. In het najaar van 2007 zal een werkgroep met vertegenwoordigers van koepelorganisaties en vakbonden overleggen over het kader waarin lerarenstages mogelijk worden. Er moet vooral worden gewerkt aan de bereidheid van scholen om stages toe te staan en van leraren om erop in te gaan. Verder moet de vervanging worden geregeld van leraren die tijdens lesdagen op stage zijn. Ook voor leerkrachten algemene vakken zullen bedrijfsstages aangemoedigd worden.

▪ Rol uitwerken van bruggenbouwers

Om de Regionale Technologische Centra (RTC's) te versterken in hun rol van bruggenbouwers, worden vanaf november 2007 bemiddelaars aangeworven. Het is belangrijk dat zij goed samenwerken met de opleidingscoördinatoren in de scholen en de sectorconsulenten. In elk RTC zullen zij de afstemming tussen scholen en beroepswereld op het niveau van het RTC versterken. De bemiddelaars stimuleren werkplekleren voor leerlingen, competentieontwikkeling van leerkrachten en verbreden de uitwisseling tussen scholen en werkpartners en de uitbouw van infrastructuur. Voor de aanwerving van maximaal 15 stagebemiddelaars wordt in het kader van de Competentieagenda 900.000 euro per jaar uitgetrokken.

▪ Een voltijds engagement voor deeltijds lerende jongeren

Dit werkjaar wordt de laatste hand gelegd aan de voorbereiding van het decreet rond leren en werken. Daarmee wil ik de drie systemen van afwisselend leren en werken (deeltijds beroepssecundair onderwijs, leertijd en deeltijdse vorming) beter op elkaar afstemmen om het voltijds engagement van jongeren te verzekeren. Het nieuwe decreet over leren en werken zal ingaan op 1 september 2008. Het zal ervoor zorgen dat elke jongere een optimaal leertraject kan volgen naar een beroepsgerichte kwalificatie. Uiteraard zal dat van alle systemen aanpassingen vragen en zullen ook de centra voor leerlingbegeleiding (CLB's) inspanningen moeten doen.

Binnen de bevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap heb ik de definitie van de leerplicht geherformuleerd. Ik heb de beperkte invulling van de leerplicht met een of twee dagen deeltijds leren vanaf 15 of 16 jaar vervangen door een voltijdse invulling met leren én werken. Naargelang de talenten, de verworven competenties en de noden van de jongeren zijn er vier manieren om het voltijds engagement te realiseren:

- Voor jongeren met ernstige persoonlijke en/of sociale problemen voorzie ik in een *persoonlijk ontwikkelingstraject*.
- Jongeren die niet arbeidsbereid zijn, kunnen instappen in de *voortrajecten* die op attitudevorming gericht zijn.
- Jongeren die arbeidsbereid maar niet arbeidsrijp zijn, komen in een *brugproject* terecht waar ze een gerichte opleiding krijgen. Na een brugproject maken ze idealiter de overstap naar regulier werk.
- Arbeidsbereide en arbeidsrijpe jongeren kunnen meteen een job zoeken.

In het schooljaar 2007-2008 wil ik de persoonlijke ontwikkelingstrajecten verder voorbereiden. Samen met de betrokkenen op het terrein (CDO, CDV, CLB) zal ik op basis van een aantal pilootprojecten nagaan wat er nodig is om ook voor deze jongeren een voltijds engagement te garanderen en daaruit beleidsconclusies trekken. In 2007 voorzie ik daarvoor in een bedrag van 1.886.000 euro.

Het stelsel van brugprojecten en voortrajecten wordt uitgebreid en verbeterd. Ik eis een sterker engagement van de jongeren, maar ook van de potentiële promotoren. Vanaf het schooljaar 2007-2008 wil ik in elk RESOC-gebied een voldoende aanbod aan brugprojecten en voortrajecten. Nog dit schooljaar laat ik het bestaande aanbod in kaart brengen, dat momenteel beter en ruimer wordt. Voor de realisatie van het voltijdse engagement reken ik uiteraard op de sectoren en de lokale besturen om voldoende tewerkstellingsplaatsen te scheppen. Afspraken daarover zullen in de sectorconvenants opgenomen worden.

Jongeren kunnen instappen in een traject op maat. Wie in een brugproject of voortraject start, kan zijn verworven competenties meenemen in een vervolgetraject. Hierbij is een degelijke trajectbegeleiding nodig. Daarom voorzie ik voor het schooljaar 2007-2008 in een facultatieve subsidie van 235.000 euro. Die is bestemd voor nascholing van (leer)trajectbegeleiders en om coördinatoren van de CDO, de CDV en Sytradirecteurs de nodige competenties bij te brengen om het voltijds engagement van de jongeren te verzekeren.

Wat ook de leerweg is, de studiebekrachtiging vertrekt van het voltijdse engagement. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen de beroepsgerichte vorming die leidt tot een beroepsgerichte kwalificatie en de algemene vorming die leidt tot een getuigschrift tweede graad secundair onderwijs.

Vanaf 1 september 2008 wil ik regionale overlegplatforms tot stand brengen, die extra impulsen kunnen geven aan het voltijdse engagement. Dat kan immers niet los worden gezien van de regionale situatie. De regionale overlegplatforms zullen bestaan uit de aanbieders van leren en werken en regionale arbeidsmarkt- en vormingsactoren. Van meet af aan zal ik de werking ervan nauwlettend volgen. Het is niet mijn bedoeling een nieuwe middenstructuur te scheppen, die middelen en personeel opsorpt. Waar zulke platforms al bestaan, zal ik nagaan hoe we die kunnen inzetten. De regionale overlegplatforms krijgen een grote verantwoordelijkheid voor de voortrajecten en brugprojecten. Overleg en advies over de sociaaleconomische streekontwikkeling behoren tot de opdrachten van de Regionaal Sociaaleconomisch Overlegcomité (RESOC). Ik ben ervan overtuigd dat een goede samenwerking tussen RESOC en een regionaal overlegplatform het voltijds engagement van de jongere dan ook kan ondersteunen.

Om het voltijdse engagement van jongeren in leren en werken nauwgezet op te volgen, komt er een gecentraliseerde gegevensregistratie. Vandaag vragen verschillende instanties deels overlappende gegevens op. De ambitie is op korte termijn een gecentraliseerd opvolgingssysteem te ontwikkelen, dat een minimum aan input vraagt en waaruit veel informatie te halen valt. Men kan daarmee het voltijdse engagement bijna dag op dag volgen. Het zal ook leiden tot minder administratieve bewerkingen voor de centra. We ramen de kosten hiervan op 340.000 euro, gespreid over de begrotingsjaren 2007 en 2008.

▪ **JoJo- en VeVe-startbanen beter ondersteunen**

Los van de Competentieagenda engageer ik mij verder om te zorgen voor startbanen voor laaggeschoolde, allochtone en kansarme jongeren jonger dan 26 jaar. Ik doe dit via de projecten JoJo (Scholen voor jongeren en jongeren voor scholen) en VeVe (Verkeersveiligheid voor jonge schoolverlaters). Vorig schooljaar bracht ik daarin enkele veranderingen aan. In het JoJo-project werd het aantal beschikbare plaatsen gevoelig uitgebreid. Het VeVe-project kreeg een ruimer werkterrein en richt zich naast de verkeersveiligheid ook op de veiligheid op school via het Schoolspottersproject. Voor beide projecten zal de dienstverlening aan de werkgevers (scholen, steden en gemeenten) en de jongeren in de startbaan worden verbeterd. Belangrijk is dat de procedures van beide projecten zoveel mogelijk op elkaar worden afgestemd en voor iedereen helder en gebruiksvriendelijk zijn. Daarnaast zal er beter op worden toegezien dat de jongeren effectief een leerervaring opdoen, zowel op de werkvloer zelf als in een bijkomende opleiding. Daarom zijn ondersteuning van de coaches, de uitbouw van een degelijk aanbod aan vormings- en intervisiemomenten en procesgerichte evaluaties prioritaire aandachtspunten voor het schooljaar 2007-2008.

▪ De proeftuin ‘Opleiding voor Opleiders’ organiseren

Tijdens het schooljaar 2007-2008 organiseer ik de proeftuin Opleiding voor Opleiders van Volwassenen, die een opleiding aanbiedt aan opleiders van volwassenen in diverse organisaties, bv. in de competentiecentra van de VDAB, organisaties van de sociaalculturele sector, welzijnssector, sportsector, inter- en intrasectorale vormingsorganisaties. Centraal in de proeftuin staat het geïntegreerd aanbieden van de leer- en werkcomponent. Daardoor kunnen de cursisten de theoretische kennis in hun eigen beroepspraktijk toepassen en wordt de opleidingsduur ingekort. De opleiding richt zich tot werkende opleiders van volwassenen. In het najaar van 2007 startten vier centra voor volwassenenonderwijs met de opleiding. In totaal schreven 55 cursisten zich in. Ze zijn werkzaam als opleiders in onder meer de VDAB, OCMW en diverse vzw's. De totale kostprijs van dit project bedraagt 31.400 euro in 2007 en 71.400 euro in 2008.

Een stuurgroep zal de proeftuin opvolgen, evalueren en een advies verstrekken over de opportuniteit om de opleiding in het reguliere aanbod van het volwassenenonderwijs op te nemen. De cursisten kunnen een certificaat behalen, waarmee ze vrijstellingen kunnen krijgen voor de specifieke lerarenopleiding (tot voor kort GPB-opleiding genoemd, gericht op het bepalen van het Getuigschrift Pedagogische Bekwaamheid). In het onderwijs geeft dit certificaat geen aanleiding tot een nieuw of bijkomend ambt, bijkomende bezoldiging of afwijkingen van de vereiste en voldoende geachte bekwaamheidsbewijzen voor het onderwijzend personeel. De andere opleidings- en vormingsverstrekkers bepalen zelf het civiele effect dat ze aan het certificaat willen toekennen.

ONDERNEMEND ONDERWIJS WAARMAKEN

Om meer jongeren aan te zetten de verantwoordelijkheid op te nemen voor een eigen bedrijf, heb ik in samenwerking met de minister bevoegd voor Economie het actieplan *Ondernemend onderwijs* ontwikkeld, waarvoor de voorbije jaren verschillende acties werden opgezet. Er werden onder meer een infobeurs en een ondernemersklasseweek georganiseerd. Om verder te investeren in meer en beter ondernemerschap werd het actieplan in de Competentieagenda opgenomen met daarin drie operationele doelstellingen:

- stimuleren en ontwikkelen van ondernemingszin;
- leerlingen en studenten bewuster maken van de mogelijkheid om te kiezen voor een loopbaan als ondernemer;
- stimuleren van ondernemerschap door de opleiding bedrijfsbeheer meer competentiegericht te maken.

Het actieplan is een gecoördineerde strategie om de ondernemingszin in het onderwijs te stimuleren, die werkt met een aantal actielijnen.

▪ Kenniscentrum Competento

Het virtueel kenniscentrum voor ondernemersvorming van de Vlaamse overheid, Competento, werd in 2006 opgericht binnen Syntra Vlaanderen. Het bevat een inventaris van de bestaande instrumenten en technieken om ondernemerszin en ondernemerschap te stimuleren in het onderwijs.

- **Ondernemersklasseweek**

Een tweede actielijn is de jaarlijkse ondernemersklasseweek. Hiermee wil ik meer zichtbaarheid geven aan ondernemerschap en de verschillende initiatieven in onderwijs op dit vlak. In de week van 18 tot 22 februari 2008 zal de ondernemersklasseweek voor de tweede keer plaatsvinden. Dit schooljaar beperkt deze week zich niet tot het secundair onderwijs, maar wordt ze uitgebreid naar het hoger onderwijs.

- **Kritieke succesfactoren en beleidsaanbevelingen bestuderen**

Via een opdracht aan de Koning Boudewijnstichting (KBS) willen we de dialoog over ondernemerschap in onderwijs aanzwengelen. De KBS gaat op zoek naar kritieke succesfactoren om het ondernemerschap in het onderwijs te bevorderen. Aan de hand van de resultaten en beleidsaanbevelingen van het onderzoek over 'Onderwijs en Ondernemen' dat de KBS op 24 oktober 2007 presenteert, zal ik verdere beleidsinitiatieven nemen.

- **Brugprojecten Onderwijs-Economie mogelijk maken**

De Vlaamse minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse handel en ikzelf startten de brugprojecten Onderwijs-economie op. Dat zijn innovatieve samenwerkingsverbanden tussen onderwijsinstellingen en bedrijven om ondernemerschap te stimuleren.

- **Leerondernemingen, mini-ondernemingen, openbedrijvendagen e.a. ondersteunen**

De volgende actielijn is de ondersteuning van succesvolle initiatieven zoals de leerondernemingen van Unizo (hiervoor maken we in 2007 en 2008 telkens 210.000 euro vrij), miniondernemingen van Vlajo, de openbedrijvendagen van Voka en andere. Het is belangrijk dat soortgelijke initiatieven onderling afgestemd zijn en de algemene doelstellingen nastreven die we binnen ondernemerschap en onderwijs vooropstellen.

- **Initiatieven nemen rond het attest bedrijfsbeheer**

Vanaf 1 september 2008 treedt een nieuw Koninklijk Besluit in werking over het attest bedrijfsbeheer. Daarom zal ik dit werkjaar nagaan met welke acties we dit vanuit onderwijs kunnen ondersteunen. Een werkgroep buigt zich momenteel over de methodiek van de lessen bedrijfsbeheer.

VERSTERKEN VAN EVC

Erkenning van verworven competenties (EVC) maakt de competenties zichtbaar die mensen op de arbeidsmarkt of in verder onderwijs en opleiding kunnen inzetten. EVC vergroot het potentieel beschikbaar talent door competenties te waarderen, onafhankelijk van de plaats of de wijze waarop ze werden verworven. We maken werk van gemeenschappelijke kaders en instrumenten voor het erkennen van verworven competenties bij studie- en beroepskeuze, doorstroming in onderwijs, opleiding en vorming en loopbaanontwikkeling op de arbeidsmarkt. Zo stimuleert EVC de verdere competentieontwikkeling. In de Competentieagenda spraken we af het EVC-beleid op de arbeidsmarkt en in onderwijs en vorming te versterken. Hiervoor staan volgende actielijnen centraal.

▪ **Optimaliseren van EVC voor verkorte onderwijs- en opleidingstrajecten en kwalificering**

We willen Erkenning van Verworven Competenties (EVC) zo doeltreffend en doelmatig mogelijk organiseren. Dit vraagt een onderlinge erkenning en afstemming van de EVC-toepassingen. Zo kunnen we vermijden dat eenzelfde persoon door diverse EVC-procedures moet. Volgende acties worden hiervoor opgezet:

- het EVC-beleid in het hoger onderwijs verder doorvoeren en versterken. In dat kader zal de systematiek worden geëvalueerd die het hoger onderwijs bij het bekwaamheidsonderzoek en het verlenen van vrijstellingen gebruikt. Het Flexibiliseringsdecreet schrijft voor dat de kwaliteitsborging van de EVC- en EVK- procedures en de vrijstellingsprocedures van associaties en instellingen om de vijf jaar geëvalueerd moeten worden. Die evaluatie zal een onderdeel vormen van een ruimere monitoring om de effecten van de flexibilisering op te volgen en zal in het najaar van 2008 plaatsvinden. Eind 2007 starten we met het ontwikkelen en uitwerken van indicatoren en de samenstelling en werkwijze van de evaluatiecommissie;
- de haalbaarheid en toepasbaarheid nagaan van een instrument voor het erkennen van verworven competenties als alternatief voor de (vaak lastige) procedure van de erkenning van de gelijkwaardigheid van buitenlandse diploma's;
- zorgen voor een betere aansluiting en doorstroming van studieprogramma's van het vroegere hoger onderwijs voor sociale promotie naar studieprogramma's aan de hogescholen (zie HBO);
- lancering van certificaatsupplementen. Het certificaatsupplement is een document dat men samen met het certificaat (bewijs) van de gevolgde beroepsopleiding ontvangt en hoort bij het Europese portfolio Europass. Het bevat een beschrijving van de competenties die de houder van een beroepscertificaat heeft verworven;
- EVC- praktijken in het volwassenenonderwijs aanmoedigen door een betere dienstverlening van het CVO voor verkorte leertrajecten en als testcentrum voor het verwerven van een ervaringsbewijs;
- optimaliseren van het EVC-beleid bij publieke opleidingsverstrekkers (VDAB, Syntra) en afstemmen met onderwijs;
- erkennen van het ervaringsbewijs en het advies van een testcentrum in de EVC-praktijken van onderwijs- en opleidingsverstrekkers.

▪ **Hoger beroepsonderwijs**

Het hoger beroepsonderwijs werd niet opgenomen in de Competentieagenda. Toch zal het ook een bijdrage leveren tot de competentieontwikkeling en een stimulans vormen voor het behalen van kwalificaties door verworven competenties te erkennen.

Het hoger beroepsonderwijs (HBO) is een verzamelnaam voor alle opleidingen tussen het secundair en het hoger onderwijs: het vroegere hoger onderwijs voor sociale promotie (HOSP), de zevende jaren in het technisch secundair onderwijs en de vierde graad beroepssecundair onderwijs. Het geeft die opleidingen een duidelijke plaats. Onderwijsinstellingen en economische sectoren kunnen ook nieuwe opleidingen uitwerken die passen in dit HBO. Zo worden garanties ingebouwd dat het HBO leidt tot beroepsgerichte kwalificaties waarmee men op de arbeidsmarkt zeker aan de slag kan.

Met het hoger beroepsonderwijs bouwen we dus een stevige sport bij op de onderwijsladder. Meer jonge mensen kunnen met succes voortstuderen na hun secundair onderwijs, en hoger opklimmen. Het HBO kan ook een opstap zijn naar een volgende trede: de professionele bachelor.

Onder bepaalde voorwaarden wil ik via het HBO ook een kwalificatiemogelijkheid bieden aan lerenden die de schoolbanken zonder kwalificatie hebben verlaten. Cursisten zonder diploma secundair onderwijs of getuigschrift van de derde graad bso krijgen toegang tot het HBO als zij slagen in een assessment dat de inrichters van de HBO-opleiding organiseren.

Het HBO wordt geen nieuw onderwijsniveau, maar zal zijn afbakening, positie en legitimering halen uit het Vlaamse kwalificatieraamwerk (zie verder). Opleidingen van het HBO zullen in de toekomst leiden tot beroepskwalificaties van niveau 4 of 5. Een opleiding van het HBO die leidt tot een beroepskwalificatie van niveau 4 zal bekrachtigd worden met een certificaat HBO. Een HBO-opleiding die leidt tot een beroepskwalificatie van niveau 5 wordt afgesloten met een graduaatsdiploma. Opleidingen van het HBO zullen worden ingericht, zowel in instellingen voor secundair onderwijs als in centra voor volwassenenonderwijs of hogescholen.

Aanbieders van nieuwe opleidingen HBO zullen steeds moeten samenwerken met de andere onderwijsniveaus. Deze samenwerking kan verschillende vormen aannemen. Minimaal zullen zij bij de aanvraag voor de programmatie van een nieuwe opleiding andere onderwijsverstreckers moeten betrekken bij het inhoudelijk uittekenen van het curriculum, zodat de bruggen tussen opleidingen maximaal gegarandeerd zijn. Daarbij wordt bepaald met welke opleidingen uit het secundair onderwijs of het volwassenenonderwijs een cursist de HBO-opleiding via een verkort traject kan afronden. Als er een aanverwante opleiding in het hoger onderwijs bestaat, zal ook worden bepaald of en zo ja welk verkort traject naar die opleiding mogelijk is. Opleidingsverstrekkers kunnen ook samenwerken aan een gezamenlijk aanbod, waarbij ze elk een deel van de opleiding verzorgen en de infrastructuur delen. Dit kan een rationeel aanbod garanderen. Daarom willen we zoeken naar mogelijkheden om een gezamenlijk aanbod te stimuleren.

Bij de vormgeving en de organisatie van een HBO-opleiding kunnen in samenwerking met de aanbieders van HBO-opleidingen ook de publieke opleidingsverstrekkers Syntra en VDAB een rol spelen. Die centra zullen onderdelen van een HBO-opleiding kunnen verzorgen en hiervoor deelcertificaten kunnen uitreiken.

Een eigen kwaliteitszorgsysteem moet waarborgen dat alle opleidingen HBO aan dezelfde kwaliteitsstandaarden voldoen.

Ik pleit voor een flexibele toegang tot opleidingen van het hoger beroepsonderwijs op basis van een actief EVC-beleid. Certificering in het HBO op basis van EVC zonder voorafgaand opleidingstraject zal ook tot de mogelijkheden behoren en cursisten zullen deelcertificaten kunnen verwerven voor zinvolle clusters van competenties. Het hoger beroepsonderwijs zal de volwassen cursist onder meer ook de kans bieden alsnog een diploma secundair onderwijs te behalen.

De leerwegen van het HBO zullen flexibel en zo kort mogelijk zijn. Daarom zal werkplekleren een verplicht onderdeel vormen van elke HBO-opleiding en wordt afstandsleren gestimuleerd. Hoewel het HBO een opstap kan bieden tot een bacheloropleiding, is het op de eerste plaats bedoeld om in te spelen op de behoeften van werkenden én werkzoekenden die niet geïnteresseerd zijn in lange opleidingen, maar via korte trajecten een beroepskwalificatie willen verwerven. Daarom zal een opleiding van het HBO tussen de 60 en 120 studiepunten bedragen. Mensen met relevante competenties (bv. praktijkervaring) kunnen het traject sneller doorlopen dan mensen zonder ervaring.

Bovendien kunnen duale trajecten ervoor zorgen dat werkenden bepaalde competenties op hun werkplek verwerven in plaats van in de opleiding, in de mate dat dit werkplekleren inhoudelijk aansluit bij de te verwerven competenties.

Op 3 oktober 2007 werd een discussienota aan het onderwijsveld en de sociale partners voorgelegd. Het is mijn bedoeling om tijdens dit en volgend werkjaar in de nodige regelgeving voor het hoger beroepsonderwijs te voorzien. Ik heb daartoe een eerste stap gezet door het hoger beroepsonderwijs op te nemen in het nieuwe decreet op het volwassenenonderwijs. Daarmee kregen de opleidingen van het vroegere Hoger Onderwijs voor Sociale Promotie (HOSP) een duidelijke plaats in relatie tot het hoger onderwijs. Verder zal het HBO ook een plaats krijgen in het basisdecreet hoger onderwijs. Ten slotte moet het HBO in het secundair onderwijs een decretale basis krijgen. Een decreet hoger beroepsonderwijs zal de regelgeving voor de verschillende niveaus bundelen en alle aspecten van kwaliteitszorg en programmering bevatten.

Dit schooljaar zullen de eerste opleidingen van het HBO in de centra voor volwassenenonderwijs starten. De andere opleidingen zullen volgen vanaf september 2009. Parallel met de voorbereiding van het ontwerpdecreet, zal ik via projecten de bestaande opleidingen laten screenen en nagaan in welke mate de kwalificaties waartoe ze leiden overeenstemmen met de niveaus van het kwalificatieraamwerk waaraan het HBO gekoppeld is. Daarnaast zal ik ook een aantal blauwdrukken voor nieuwe opleidingen laten ontwikkelen op basis van beroepskwalificaties waaraan de sectoren behoefte hebben. Voor de uitvoering van die screening- en ontwikkelingsprojecten heb ik ongeveer 310.000 euro uitgetrokken op de begroting van 2007.

- **Een gecoördineerd en samenhangend EVC-beleid**

Met deze actielijn maken we werk van zoveel mogelijk gemeenschappelijke kaders, instrumenten en processen voor het erkennen van verworven competenties bij studie- en beroepskeuze, doorstroming in onderwijs, opleiding en vorming en loopbaanontwikkeling op de arbeidsmarkt.

Een overkoepelende Vlaamse Kwalificatiestructuur

Vorig jaar rondde ik een discussienota af over een overkoepelende Vlaamse kwalificatiestructuur. Die structuur geeft een overzicht van kwalificaties: gehelen van competenties die nodig zijn om een bepaalde activiteit in een bepaalde context goed te kunnen uitvoeren. De discussienota daarover heb ik voor advies aan de VLOR, de SERV, de VLHORA en de VLIR voorgelegd. Intussen werden proefprojecten in sectoren zoals bouw, textiel, mondzorg, distributie afgerond, bedoeld om de kwaliteit en de samenhang van het kwalificatieraamwerk te testen. Dat raamwerk zal dienen om kwalificaties in competenties te beschrijven en in te schalen in een van de vooropgestelde acht niveaus. Voor die oefening werd in 2006 199.000 euro besteed.

In de lente van 2007 namen we deel aan de Europese consultatie over ECVET, het Europese systeem om credits voor beroepsonderwijs en beroepsopleidingen uit te werken. Zowel uit de resultaten van de Vlaamse consultatie als uit de reacties van andere landen werd duidelijk dat het ECVET nog niet rijp is om in besluitvorming om te zetten. Op regelmatige basis worden gesprekken gevoerd met buitenlandse experts om de ontwikkelingen rond de diverse nationale kwalificatiestructuren op te volgen. Via participatie aan werkgroepen van de Europese Commissie wordt de vinger aan de pols van de Europese beleidsvoorbereiding gehouden. De adviezen en commentaren op de discussienota, de resultaten van de proefprojecten en van de Europese ontwikkelingen dienden om de relevantie van een Vlaamse kwalificatiestructuur beter te onderbouwen, de gebruikte definities en procedures te verfijnen en de afstemming op de internationale ontwikkelingen in het hoger onderwijs te verzekeren.

De kwalificatiestructuur is een belangrijk instrument bij het ontwikkelen, erkennen en inzetten van competenties van mensen, ongeacht de leerwegen waarlangs ze die hebben verworven. De basisdoelstelling is te zorgen voor helderheid in kwalificaties. Die worden op een eenduidige manier beschreven in competenties en in een van de niveaus ingeschaald. Zo wordt hun onderlinge verhouding en samenhang duidelijk. De kwalificatiestructuur kan bijgevolg verhelderen welke competenties vereist zijn voor de toegang tot een bepaald beroep of om door te stromen naar een bepaalde opleiding. Het is een instrument dat de communicatie tussen onderwijs en werk bevordert omdat hetzelfde kader wordt gebruikt voor de behoeften van de arbeidsmarkt en de doelstellingen van een opleiding. De kwalificatiestructuur kan dus ook de EVC-procedures helderder en meer samenhangend maken. Als mensen een job zoeken of overwegen van job te veranderen of een opleiding willen beginnen, zal de kwalificatiestructuur tonen welke competenties daarvoor nodig zijn. Op basis van een portfolio en/of een bekwaamheidsonderzoek kan men dan nagaan welke competenties de kandidaten bezitten en welke nog ontbreken om een kwalificatie te behalen. Daarom zal de kwalificatiestructuur ook een rol spelen in de begeleiding van de studie- en beroepskeuze en de verdere loopbaan van mensen.

Dit jaar werkt de administratie verder aan een overkoepelende Vlaamse kwalificatiestructuur. Daarbij gaat de aandacht vooral naar de voorbereiding van een ontwerpdecreet om het kwalificatieraamwerk en de procedures voor het erkennen van kwalificaties vast te leggen. Het is mijn bedoeling dat ontwerpdecreet eind 2008 aan het Vlaams Parlement voor te leggen. In de lente van volgend jaar zal het Europese Parlement (EP) zich uitspreken over het European Qualification Framework (EQF). Als het EP daarmee instemt, zullen de EU-lidstaten via een aanbeveling worden opgeroepen om tegen 2010 elk van hun kwalificaties te koppelen aan een van de 8 niveaus van dit Europese Kwalificatieraamwerk (EQF), bij voorkeur via een nationaal kwalificatieraamwerk. De resultaten van de Europese besluitvorming zullen zo in de uitwerking van het ontwerpdecreet worden meegenomen. In Europa werd echter nog geen consensus bereikt over hoe credits moeten worden bepaald.

We willen het draagvlak voor de kwalificatiestructuur verruimen en de werelden van werk en onderwijs er vertrouwd mee maken. Daarom wordt intussen verder gewerkt aan projecten om kwalificaties te bepalen en daarbij horende opleidingen te ontwikkelen. Proefprojecten worden opgestart in de logistiek en voor het ontwikkelen van opleidingen in het kader van het hoger beroepsonderwijs. De uitvoering van die projecten wordt op ongeveer 210.000 euro in 2007 geraamd. Daarnaast wordt een campagne gestart om het ruimere publiek te informeren over de meerwaarde van de kwalificatiestructuur.

Om de kwalificatiestructuur publiek ruim toegankelijk te maken, wordt een digitale kwalificatiedatabank voorbereid. Nog in 2007 zal een prototype daarvan (waarvoor ongeveer 110.000 euro werd uitgetrokken) door gebruikersgroepen worden geëvalueerd. In 2008 zal ik op basis daarvan beslissingen nemen over de verdere uitwerking van die databank. Momenteel werd geraamd dat daarvoor in 2008 ongeveer 300.000 euro zal nodig zijn. Aandacht zal daarbij uitgaan naar de compatibiliteit met het competentie-managementsysteem van de SERV, een vernieuwd en ICT-ondersteund systeem voor het ontwikkelen van beroepsstructuren, beroepscompetentieprofielen en standaarden. Het biedt een kaart van economische activiteiten en daaraan verbonden competenties. Het werkproces achter het ontwikkelen van beroepscompetentieprofielen en standaarden zal daarbij geïnformatiseerd en geprofessionaliseerd worden. Het competentie-managementsysteem wordt onder de naam COMPETENT ontwikkeld door de SERV samen met de VDAB, die hier als technische partner optreedt. Het project wordt gefinancierd door ESF (doelstelling 3, zwaartepunt 4) en hefboomkrediet voor een bedrag van 1.500.000 euro. Het project is gestart op 1 januari 2007, loopt 1,5 jaar en omvat een testfase van het competentie-managementsysteem.

Beleidsconclusies OESO-review over erkenning informeel en niet-formeel leren in Vlaanderen

Begin 2007 werd een rapport aan de OESO bezorgd, waarin de recente ontwikkelingen in het erkennen van informeel en niet-formeel leren in Vlaanderen worden beschreven. Dat rapport vormde de basis voor het studiebezoek van een internationaal team van experts in mei 2007. Eind 2007 plan ik een seminarie waarop de bevindingen uit de OESO-doorlichting en het Vlaamse landenrapport worden gepresenteerd. Volgend jaar kan een vervolgsminarie plaatsvinden waarop de resultaten van het internationaal vergelijkend onderzoek worden toegelicht en de situatie in Vlaanderen vergeleken wordt met die in de andere landen. Ik wil de resultaten van dat onderzoek gebruiken om het beleid rond EVC verder te versterken.

Voorbereiden en invoeren van een kennisnetwerk voor EVC-procedures

Om de EVC-procedures te ondersteunen, zal een kennisnetwerk worden voorbereid om:

- de beleidsmatige en technische evoluties op het vlak van EVC in Vlaanderen en internationaal op te volgen;
- de testcentra, onderwijs- en opleidingsinstellingen op het vlak van onder meer formats (portfolio), methoden, ontsluiting van testen, draaiboeken te ondersteunen, bijvoorbeeld door het bepalen van een set van gemeenschappelijke criteria waaraan een portfolio moet voldoen;
- informatie over goede EVC-praktijken te verzamelen en te verspreiden.

In een eerste fase zal dat netwerk vorm krijgen via een website die midden 2008 zal worden gelanceerd. Nadien moet worden geïnvesteerd in de verdere expertiseontwikkeling en -uitwisseling via project- en werkgroepen. Voor de voorbereiding van die website wordt in 2007 140.000 euro uitgetrokken.

ACTIEPLAN JEUGDWERKLOOSHEID (ZIE BELEIDSBRIEF WERK)

Het actieplan jeugdwerkloosheid staat voor een geïntegreerde aanpak van de werkloosheid bij -25-jarige niet werkende werkzoekenden met maximum een getuigschrift van de tweede graad secundair onderwijs of maximum een getuigschrift of een diploma van de derde graad secundair onderwijs. We willen deze jongeren zo snel en maximaal mogelijk activeren in een duurzame tewerkstelling in het normaal economisch circuit (NEC). Dat zal onder meer via een meer intensieve, snellere en meer specifieke vacaturebemiddeling gebeuren. DBSO-leerlingen en leerjongeren behoren niet tot de doelgroep.

STIMULEREN VAN COMPETENTIEBELEID IN BEDRIJVEN EN ORGANISATIES

Omdat werknemers ook buiten de onderneming haalbare en betaalbare opleidingen moeten kunnen volgen, zullen de SERV-partners in eerste instantie de huidige systemen voor opleidings- en studiefinanciering voor volwassenen doorlichten, ook die in het volwassenenonderwijs. Het Steunpunt Werk en Sociale Economie zal de resultaten van die doorlichting tegen maart 2008 benchmarken met de systemen die andere EU-landen gebruiken. Op basis daarvan formuleren de SERV-partners tegen september 2008 concrete voorstellen aan de Vlaamse Regering.

In afwachting zetten we het systeem van de opleidingscheques voor werknemers verder. Dit systeem kent een toenemend bereik: in 2006 zijn er 233.953 cheques uitgereikt voor een gemiddeld bedrag van 123,67 euro (dit is een stijging van 9% ten aanzien van 2005). Niet minder dan 12% van alle Vlaamse werknemers heeft daarmee opleidingscheques aangevraagd bij VDAB. Voor verdere informatie verwijs ik naar de beleidsbrief werk.

VERSTERKEN VAN DE SECTORALE INVALSHOEK.

Om in het werkgelegenheidsbeleid structureel werk te maken van de Competentieagenda en de omslag naar een competentiegerichte benadering te maken voor leerlingen, werkzoekenden én werkenden, wensen de sociale partners de sectorale invalshoek te versterken. Dit zal onder meer gebeuren door het opnemen van engagementen in de sectorconvenants. Die vormen een krachtig instrument om een sectoraal beleid te verwezenlijken dat het werkgelegenheidsbeleid versterkt. Via de sectorconvenants engageren de sociale partners zich immers om de prioriteiten van het arbeidsmarktbeleid mee gestalte te geven. Op 11 mei 2007 keurde VESOC het nieuwe Modelconvenant 2007-2008 goed. In overleg met de sectorale sociale partners zal ik de nieuw af te sluiten convenants systematisch verlengen tot 31 december 2009. Zo zullen de looptijden van de verschillende sectorconvenants vanaf 2010 samenvallen met de kalenderjaren. In het najaar van 2007 zal een indicatorenset ter goedkeuring voorgelegd worden aan VESOC, waarmee de uitvoering van de prioritaire acties kan worden opgevolgd en geëvalueerd. In diezelfde periode wordt ook gestart met de voorbereiding van de decretale verankering van de sectorconvenants.

Het nieuwe modelconvenant is inhoudelijk een voortzetting van de prioritaire engagementen van het Modelconvenant 2005-2006, namelijk aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt, competentieontwikkeling en diversiteit. Door de nadruk nog sterker te leggen op werkervaringsplaatsen, stages (voor leerlingen voltijds onderwijs, leerkrachten/opleiders en werkzoekenden) en (strategische) competentieontwikkeling te leggen, worden de belangrijkste accenten van de Competentieagenda geconcretiseerd in resultaatgerichte engagementen. De sectoren kunnen de bepalingen van het sectorconvenant uitbreiden met bijkomende modules. Nieuw is bijvoorbeeld dat ze bijkomende engagementen kunnen opnemen rond maatschappelijk verantwoord ondernemen.

In 2007 gaat voor 12 sectoren het tweede werkingsjaar van hun convenant in (gebaseerd op het Modelconvenant 2005-2006) en starten 12 andere sectoren met de onderhandeling van een nieuw convenant. Van deze 24 sectoren hebben er 8 ook een onderwijsconvenant ondertekend met de onderwijsnetten. Tijdens de onderhandelingen voor het nieuwe sectorconvenant zullen de onderwijs- en het sectorconvenant beter op elkaar worden afgestemd. Dit zal in 2009 voor alle onderwijsconvenants gebeurd zijn.

Voor de organisatie en de financiering van deze sectorconvenants voorzie ik in 2007 in een totaal budget van 5.467.000 euro op de begroting van werk. Bijkomend werd in het kader van de Competentieagenda voorzien in 200.000 euro provisie voor de ondersteuning van (nieuwe) sectorconvenants die specifiek inzetten op de zwaartepunten van de Competentieagenda. Er zijn onderhandelingen lopende met de Vlaamse havens, de textielverzorging, de audiovisuele, de schoonmaak- en de confectiesector.

BAND MET VLAANDEREN IN ACTIE

Vele van boven genoemde maatregelen zijn gedeeltelijke of volledige realisaties van items uit het VIA-plan dat de Vlaamse regering eind 2006 lanceerde. De Competentie-agenda maakt als geheel deel uit van het VIA-plan. Maar ook vele andere acties die ressorteren onder hoofdstuk 1: Voluit voor elk talent komen op gang: het eerste werkingsjaar rond de automotivenetwerken is achter de rug, met o.m. de totstandkoming van een VDAB-opleiding én een specialisatiejaar TSO rond automotieve technicus. Er is vooruitgang rond de opleidingen logistiek (extra aanbod 3de leerjaar 3de graad BSO en inventaris van bestaande opleidingen en opleidingsnoden), om maar deze twee voorbeelden te noemen.

Toekomstgericht werd een actieprogramma opgezet dat is gericht op voortdurende intensivering van de in VIA opgenomen acties, met op regelmatige tijdstippen, een manifestatie die brede aandacht vestigt op realisaties en plannen:

- najaar 2007: ondertekening van competentieagenda, aangevuld met een addendum door de koepels van onderwijsverstrekkers, door overheid, interprofessionele sociale partners, onderwijspartners;
- voorjaar 2008: VIA-atelier rond Talent, met stand van zaken van realisaties en plannen voor schooljaar 2008-2009;
- najaar 2008: thematische bijeenkomst rond samenwerking tussen economische sectoren en onderwijspartners (naast andere opleiders), in het kader van o.m. sector convenants.
- Voorjaar 2009: evaluatief VIA-atelier, 12 maanden na atelier over Talent.

2.1.2 Samenwerking tussen diverse actoren stimuleren

EEN FLEXIBELE EN KWALITATIEVE UITBOUW VAN HET VOLWASSENENONDERWIJS

Op 6 juni 2007 keurde het Vlaams Parlement het decreet op het volwassenenonderwijs goed. Met dit decreet wil ik het volwassenenonderwijs sterker op de kaart plaatsen door het te versoepelen, inhoudelijk te verbeteren en het opleidingsaanbod evenwichtiger uit te bouwen.

De hervormingen zullen stapsgewijs worden ingevoerd. De Vlaamse Regering heeft vorig werkjaar de besluiten goed gekeurd, nodig voor de werking van de centra en de regionale consortia waarin de centra worden gegroepeerd.

Vanaf dit schooljaar zal de hervorming van het volwassenenonderwijs in de praktijk voelbaar worden. Geleidelijk krijgt de cursist meer keuzevrijheid, meer maatwerk en betere opleidingen (kwalificatiegericht én algemeen vormend). De dertien consortia die de centra regionaal bundelen, krijgen extra werkingsmiddelen om het opleidingsaanbod evenwichtiger te maken. Soepelere formules maken een betere combinatie van leren met werken en/of het gezinsleven mogelijk. Extra middelen moeten het volwassenenonderwijs op een hoger niveau tillen, zowel wat de inhoud als de uitrusting van de leslokalen betreft.

Voortaan moeten de cursisten 1 euro per uur betalen. Kwetsbare groepen worden echter helemaal of gedeeltelijk vrijgesteld van het inschrijvingsgeld. Bovendien wordt aan cursisten die een diploma secundair onderwijs willen halen via het tweedekansonderwijs het inschrijvingsgeld terugbetaald als zij hun studie met succes beëindigen.

De centra voor volwassenenonderwijs krijgen zes specifieke opdrachten: naast het organiseren van een breed opleidingsaanbod, moeten ze betere afstemming zoeken in het volwassenenonderwijs of met andere publieke aanbodsverstrekkers, een behoeftedekkend aanbod realiseren, een betere begeleiding geven aan de individuele cursist en verworven competenties valideren. De pedagogische begeleidingsdiensten en het VOCVO (zie verder) kregen de decretale opdracht de EVC-procedures in het volwassenenonderwijs eenvormiger te maken.

Dit werkjaar worden bijkomende uitvoeringsbesluiten aan de Vlaamse Regering ter goedkeuring voorgelegd. Ze hebben vooral betrekking op de subsidiëring en het nieuwe personeelsstatuut voor de centra voor basiseducatie en op wijzigingen in het personeelsstatuut voor de centra voor volwassenenonderwijs. Daarnaast moeten de samenwerkingsakkoorden tussen de Vlaamse overheid en de dertien consortia worden gesloten. Vanaf 1 september 2008 zullen deze samenwerkingsakkoorden als subsidievoorwaarde voor de consortia gelden. Per consortium zullen ze verduidelijken hoe ze hun opdrachten zullen uitvoeren en de toegekende middelen besteden. Voor de consortia wordt vanaf 2008 jaarlijks in een budget voorzien van 2.950.000 euro voorzien, waarvan 650.000 euro gekleurde middelen om de opdracht in het kader van het Strategisch Plan Hulp- en Dienstverlening aan Gedetineerden (zie verder) uit te voeren. Consortia die dit schooljaar kunnen starten, zullen een subsidie krijgen. Hiervoor wordt op de begroting van 2007 een bedrag van 200.000 euro gereserveerd.

Voor 1 januari 2008 moeten samenwerkingsovereenkomsten worden gesloten met het Vlaams Ondersteuningscentrum voor het Volwassenenonderwijs (VOCVO), de pedagogische begeleidingsdiensten en het samenwerkingsverband tussen het VOCVO en de pedagogische begeleidingsdiensten om de nieuwe ondersteuningsstructuur voor het volwassenenonderwijs uit te bouwen. Om de nieuwe ondersteuningsstructuur voor te bereiden krijgt het Vlaams Ondersteuningscentrum voor de Basiseducatie (VOCB) in 2007 een eenmalige reorganisatietoelage van 250.000 euro. Het Vlaams Ondersteuningscentrum voor het Volwassenenonderwijs zal op jaarbasis ongeveer 788.000 euro ontvangen, de pedagogische begeleidingsdiensten 722.000 euro die uitsluitend voor de centra voor volwassenenonderwijs gebruikt kunnen worden. Het VOCVO en de pedagogische begeleidingsdiensten moeten 20% van de hen toegekende middelen investeren in een samenwerkingsverband gericht op kennis- en expertiseontwikkeling voor het volwassenenonderwijs.

Het budget voor volwassenenonderwijs zal stijgen van 291.000.000 euro in 2007 naar 308.000.000 euro in 2009. Voor de uitvoering van de nieuwe maatregelen in het decreet op het volwassenenonderwijs wordt op jaarbasis een bijkomend bedrag uitgetrokken van 5.900.000 euro. Verder komen ook nog middelen beschikbaar voor de vereenvoudiging van de loonschalen (1.300.000 euro op jaarbasis), de loonsverhoging voor directies (201.000 euro op jaarbasis), de uitbreiding van het ondersteunend personeel met 191 voltijdse equivalenten (6.288.000 euro op jaarbasis) en speciale onderwijsleermiddelen in het volwassenenonderwijs (250.000 euro op jaarbasis). De ondersteuning voor de speciale onderwijsleermiddelen kunnen worden aangevraagd vanaf 1 september 2007, de uitbetaling ervan gebeurt vanaf 1 februari 2008.

UITVOERING VAN HET STRATEGISCH PLAN HULP- EN DIENSTVERLENING AAN GEDETINEERDEN

Tot nog toe werden enkel in de strafinstellingen van Oudenaarde, Turnhout, Merksplas, Wortel en Hoogstraten onderwijscoördinatoren aangesteld. Vanaf 1 september 2008 zal het onderwijsluik van het Vlaams strategisch plan voor hulp- en dienstverlening aan gedetineerden volledig worden uitgevoerd. De consortia volwassenenonderwijs krijgen de opdracht het onderwijsaanbod in de strafinstellingen te coördineren en ontvangen daarvoor een extra budget van 650.000 euro. De onderwijscoördinatoren moeten ervoor zorgen dat de centra zicht krijgen op de opleidingsnoden van gedetineerden. Ze staan ook, in nauwe samenwerking met de Vlaamse overheid, in voor de relatie tussen de directies van de strafinstelling en de leerkrachten en ondersteunen de leerkrachten bij het lesgeven in die voor hen niet-evidente omgeving. Ten slotte leiden de onderwijscoördinatoren de gedetineerden naar het bestaande onderwijsaanbod in de gevangenis toe. Zij werken daartoe voortdurend samen met de hulpverleners en trajectbegeleiders van justitieel welzijnswerk. In elke regio moet een behoeftedekkend onderwijsaanbod in de gevangenis worden uitgebouwd. Ik zal de nodige bepalingen daarvoor opnemen in de samenwerkingsovereenkomsten die de Vlaamse Regering met de consortia volwassenenonderwijs zal sluiten. Ik zal de samenwerking en de synergie met de andere Vlaamse beleidsdomeinen op het vlak van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden – in het bijzonder welzijn en gezondheid, werk, cultuur en sport – op lokaal en bovenlokaal niveau intensief verderzetten.

UITVOERING VAN HET PLAN GELETTERDHEID

Ook dit jaar voeren we het Plan geletterdheid verder uit dat de Vlaamse Regering op 24 juni 2005 goedkeurde. In de loop van het werkjaar 2005-2006 werden een aantal prioriteiten gesteld. De acties van dit plan moeten tegen 2011 gerealiseerd zijn.

In de samenwerking tussen onderwijs en werk staat het stimuleren van geletterdheidstraining in opleidingen op de werkvloer centraal. Intussen hebben 21 van de 22 beroepssectoren het verwerven van basiscompetenties opgenomen in hun sectorconvenant. Het nieuwe modelconvenant voor 2007-2009 nam de ontwikkeling van basiscompetenties expliciet op, in het bijzonder functionele geletterdheid (geletterdheid in functie van de werk- en leefomstandigheden).

Op basis van de resultaten van het onderzoek naar successtrategieën voor projecten rond geletterdheid op de werkvloer werden dit jaar op de Dag van de Geletterdheid een informatieve brochure en een website gelanceerd. Ze richten zich tot HR-managers, bedrijven, sectoren en sociale partners en bevatten basisinformatie en concrete instrumenten om geletterdheidstraining op de werkvloer te activeren. De aanbevolen geletterdheidstraining gebruikt interessante combinaties van leren en werken. Opleidingsverstrekkers worden dan ook aangemoedigd om duale of geïntegreerde trajecten uit te werken.

Afgesproken werd dat de VDAB laaggeletterde volwassenen voor een opleiding zou toeleiden naar de centra voor basiseducatie. Dit gebeurt echter nog te weinig. De quickscan die de VDAB nu hanteert voor een eerste screening van werkzoekenden die kunnen doorverwezen worden, zit duidelijk nog met kinderziekten. Zo wordt er te weinig aandacht besteed aan de effectieve lees- en schrijfvaardigheden van de werkzoekenden. Het instrument is ook tijdrovend en niet altijd makkelijk hanteerbaar door de VDAB-consulent. Daarom gaf ik de opdracht te onderzoeken hoe de dienst objectief en snel kan vaststellen of iemand laaggeletterd is. Er is overigens nood aan meerdere screeninginstrumenten, die aangepast zijn aan de verschillende contexten waarin laaggeletterden terechtkomen, zoals VDAB en OCMW. Er komt stilaan ook een structurele samenwerking tot stand tussen de centra voor

basiseducatie en het sociaalcultureel werk. De verenigingen waar armen het woord nemen worden intenser betrokken bij de toeleiding naar de basiseducatie.

Acties die de verantwoordelijken van het lokaal sociaal beleid meer vertrouwd moeten maken met geletterdheidstraining werden samen met de Vereniging voor Vlaamse Steden en Gemeenten opgezet. Het ministerie van Onderwijs en Vorming startte in januari 2007 met een project om geletterdheidstraining in het vormingsbeleid voor de eigen personeelsleden te integreren. Sindsdien volgden ook andere ministeries van de Vlaamse Gemeenschap. Het initiatief wordt ondersteund door de Dienst Emancipatiezaken. Bij gunstige evaluatie wordt de actie opgenomen in de reguliere acties voor loopbaanontwikkeling van de ambtenaren.

Mensen die laaggeletterd zijn, zoeken zelden zelf naar extra vorming. Om die mensen over de brug te kunnen halen, is het nodig te weten wat hen momenteel weerhoudt. In 2007-2008 komt er een onderzoek dat op deze vraag een antwoord moet bieden.

Na de oproep voor bredeschoolprojecten zetten 7 centra voor basiseducatie een samenwerking op met basisscholen. Ze bieden geletterdsheidstraining aan ouders van schoolgaande kinderen aan tijdens de schooluren.

De basiseducatie krijgt vanaf september 2008 nieuwe eindtermen voor informatie- en communicatietechnologie (ICT). De centra voor basiseducatie zullen ICT ook meer inbouwen in de leerprocessen. Dit gaat verder dan een klassieke basisopleiding ICT. Ook voor de andere opleidingen wordt voorzien in extra ondersteuning met ICT. Een goed uitgebouwd ICT-park, met infrastructuur in elke klas is nodig om dit te kunnen realiseren. Voor de schooljaren 2006-2007 en 2007-2008 krijgen de centra voor basiseducatie respectievelijk 875.000 euro en 300.000 euro extra ICT-middelen.

De middelen voor de basiseducatie zullen de volgende jaren verder gestaag toenemen. Er komt een jaarlijkse cumulatieve verhoging van de enveloppe per centrum voor basiseducatie met 5%. Deze extra middelen bedragen op kruissnelheid (in 2009) 3.228.000 euro.

REGIONALE TECHNOLOGISCHE CENTRA VERSTERKEN EN VERRUIMEN

Sinds 2001 werken in de Regionale Technologische Centra (RTC) scholen, bedrijven, VDAB, Syntra Vlaanderen, Unizo, Voka en vormingsfondsen samen om hoogtechnologische apparatuur beter toegankelijk te maken voor leerlingen en leerkrachten en de nodige nascholing te faciliteren. De Regionale Technologische Centra zetten zich sterk in om hun opdracht uit te voeren. In 2007 kregen ze daarvoor 2.273.000 euro van de overheid.

Uit de voorbije werking is gebleken dat Regionale Technologische Centra interessante platforms zijn om onderwijs, vorming en werk dichterbij elkaar te brengen. De afgelopen drie jaren spitste de samenwerking zich toe op de nodige hoogtechnologische infrastructuur, apparatuur en uitrusting voor het technisch en beroepssecundair onderwijs. Daarnaast werkten de partners onder meer aan nascholing, stagebegeleiding en arbeidsattitudes. Ik wil hun werking versterken. Een aangepast decreet zal de basis vormen van de nieuwe beheersovereenkomsten voor de periode 2008-2010. Die geven de RTC's de mogelijkheid hun planning op jaarbasis op te maken, waardoor ze soepel kunnen inspelen op vragen. Voor 2008 is 2.299.000 euro uitgetrokken voor de werking van de RTC's.

Uit de samenwerking in de RTC's is gebleken dat coördinatie en dienstverlening op Vlaams niveau de acties die de lokale RTC overschrijden, effectiever kan maken. Dit geldt bijvoorbeeld voor acties met

sectoren die niet provinciaal georganiseerd zijn, het verspreiden van voorbeelden van goede praktijk of concreter, de organisatie van het examen voor het behalen van een Veiligheid Checklist Aannemers (VCA)-certificaat. We zouden een hele stap vooruit zetten als alle leerlingen die studeren in richtingen voor sectoren waar het VCA-attest vereist is, dit attest op dezelfde wijze kunnen behalen. Als we menen dat dit tot de basisopleiding behoort, moeten we het op haalbare wijze organiseren voor alle leerlingen. Als RTC-Vlaanderen op Vlaams niveau als examencentrum erkend wordt en de licentiekosten daarvoor draagt, dan kunnen de provinciale RTC's instaan voor de examens.

Momenteel onderzoek ik hoe dit RTC-Vlaanderen het beste vorm kan krijgen. RTC-Vlaanderen mag de lokale dynamiek niet afremmen. Het zal worden beperkt tot het uitvoeren van functies die een meerwaarde hebben voor de lokale RTC's, zoals ondersteunen, bekendmaken en verspreiden van resultaten en/of eindproducten van acties in het werkveld.

Voortbouwend op wat al gerealiseerd is, willen we verdere stappen zetten in de samenwerking tussen de publieke verstrekkers van beroepsopleidingen en de beroepswereld. Vanaf dit najaar zal ik voor de realisatie van de afspraken in de Competentieagenda sterker inzetten op het bouwen van bruggen tussen onderwijs en werk op lokaal vlak (zie ook hoger). Daarvoor zullen per centrum bruggenbouwers worden aangeworven. Zij zullen onder meer de realisatie van zowel de leerkrachten- als de leerlingenstages op verschillende fronten ondersteunen, knelpunten in de samenwerking opsporen en daarvoor de nodige oplossingen aanbieden. De bruggenbouwers zullen intens samenwerken met de scholen en de beroepswereld, met de bemiddelaars, opleidingscoördinatoren in de scholen en sectorconsulenten. Voor deze operatie is een som van 900.000 euro per jaar gedurende drie jaar beschikbaar.

HET AFSTANDSLEREN IN VLAANDEREN HERPOSITIONEREN

Om een breder en beter aanbod van afstandsonderwijs en afstandsleren in Vlaanderen te realiseren, besliste ik het programma Begeleid Individueel Studeren (BIS) van de overheid af te bouwen. Ik wil dit geleidelijk doen, met een bijzondere aandacht voor de doelgroepen die het BIS bedient en voor de valorisatie van de ontwikkelde materialen en de opgedane ervaring.

Op het einde van 2007 zullen alle ontwikkelde materialen in een herbruikbaar formaat ter beschikking worden gesteld van de publieke onderwijs-, opleidings- en vormingsverstrekkers. Niet alleen de centra voor volwassenenonderwijs en de centra voor basiseducatie zullen de lespakketten kunnen gebruiken. Ook de VDAB zal dit kunnen doen, enerzijds voor het gecombineerd onderwijs in de competentiecentra, anderzijds voor het zuivere online afstandsleren ('Webleren').

Om het afstandsleren in Vlaanderen verder vorm te geven, bereid ik momenteel een conceptnota voor. Afstandsleren en gecombineerd leren zijn twee leervormen die een antwoord bieden op de vraag naar flexibiliteit van de leerprocessen. Afstandsleren is een werkvorm waarbij de lerende kan participeren aan een opleiding zonder te zijn gebonden aan plaats of tijd, gecombineerd leren is een klassikale cursus die deels met afstandsleren wordt aangeboden. Beide leervormen bieden dus een basis voor een gericht cursusaanbod voor mensen die niet of weinig tijd of kans hebben een klassikale cursus (volledig) bij te wonen. Belangrijk hierbij is dat wordt nagedacht over de maximale leerwinst van afstandsleren voor de cursist en het mogelijk civiele effect ervan.

Vertrekkend van een omgevingsanalyse wordt de rol nagegaan van alle betrokken actoren in het uitbouwen van afstandsleren tot een performant instrument van competentieontwikkeling. Afstandsleren staat in Vlaanderen nog in de kinderschoenen. Daarom moet bijzondere aandacht gaan

naar de wijze waarop we dit proces kunnen stimuleren en ondersteunen. Om tot een voldoende schaal voor afstandsleren te komen, is het nodig dat de betrokken actoren de handen in elkaar slaan. Daarom heb ik gevraagd te onderzoeken hoe de centra voor volwassenenonderwijs een degelijk aanbod in afstandsleren kunnen uitwerken, en op welke manier samenwerking tussen opleidings- en vormingsverstrekkers daarin een meerwaarde kan vormen. Voor de gedetineerden en de personen die zich op de examencommissie voorbereiden – twee bijzondere doelgroepen van BIS – wordt een geëigende oplossing gezocht volgens de opdrachten van het volwassenenonderwijs voor die doelgroepen en de algemene positie van afstandsleren in Vlaanderen.

2.2 Een nieuw financieringssysteem voor het onderwijs

2.2.1 Financiering basis- en secundair onderwijs

EEN NIEUW FINANCIERINGSSYSTEEM VOOR HET BASIS- EN SECUNDAIR ONDERWIJS

In juni 2007 bezorgde ik de VLOR een discussienota over het nieuwe financieringssysteem in het gewoon basis- en secundair onderwijs. Met dat nieuwe financieringsmechanisme wil ik de afspraak uit het regeerakkoord nakomen en zorgen voor een gelijke behandeling van elk kind met dezelfde noden. We spraken af dat het nieuwe systeem niet alleen op schoolkenmerken, maar ook op leerlingenkenmerken zal gebaseerd zijn. Kansen van leerlingen op een succesvolle schoolloopbaan hangen immers sterk samen met het sociaal milieu waarin ze leven. Verschillen in de materiële situatie, in de toegang tot cultuurgoederen, tussen thuiscultuur en schoolcultuur, tussen de thuistaal en de taal van de klas, in onderwijsondersteuning die de ouders bieden: al die factoren hebben een invloed op het succes op school. We willen het nieuwe financieringssysteem – de middelen voor de werking én voor het aanstellen van het personeel (omkadering) – dan ook baseren op de kenmerken van het sociaal milieu van leerlingen die sterk samenhangen met hun schoolloopbaan.

Na heel wat voorbereidingswerk in nauw overleg met wetenschappers, koos ik voor vier kenmerken met de respectieve indicatoren, die als basis voor de gedifferentieerde financiering in aanmerking komen.

Kenmerken	Indicatoren
De culturele bagage van de leerling	Het opleidingsniveau van de moeder
De financiële draagkracht van het gezin van de leerling	Het ontvangen van een schooltoelage
Het taalkundige en culturele kapitaal van het gezin van de leerling	Taal van de leerling: - thuistaal - taalgebruik

Het sociaal kapitaal van het gezin van de leerlingen	De woonplaats van de leerling

Conform het Regeerakkoord wordt met het nieuwe financieringssysteem de gelijke behandeling van alle scholen en kinderen gerealiseerd in het basisonderwijs en voor een groot deel ook in het secundair onderwijs. Bij de architectuur van het nieuwe financieringssysteem voor de werkingmiddelen van scholen zullen ook de objectieve verschillen in rekening worden gebracht. Bij de vormgeving van het nieuwe financieringsmodel zal bepaald moeten worden hoe de verplichting van officiële scholen om voor meerdere levensbeschouwingen lessen in te richten en de grondwettelijke verplichting om de vrije keuze te garanderen zich in de nieuwe financiering vertalen. Ik zal daarvoor op korte termijn een voorstel uitwerken voor overleg met de koepels en op politiek vlak.

In september 2007 organiseerde ik via de scholen een enquête bij de ouders om gegevens te verzamelen voor twee van die indicatoren die we niet uit databanken kunnen afleiden (opleidingsniveau van de moeder en taal). Die zullen samen met de gegevens uit de databanken van het ministerie worden gebruikt om de financiering mede op basis van simulaties voor te bereiden en het debat verder te stofferen. De gegevens van de enquête worden opgeslagen in een databank. We zullen die verder aanvullen met gegevens over nieuwe leerlingen en actualiseren in functie van de leerlingenstromen tussen de scholen. Zo kan men met dit gegevensbestand de komende jaren de financiering van de scholen berekenen. Op termijn zullen deze gegevens vervangen worden door gecontroleerde gegevens die in administratieve databanken voorhanden zijn.

Het nieuwe financieringsmechanisme zal niet als een ‘big bang’-operatie worden ingevoerd, maar in verschillende fasen. Er moet een vrij complex opbouwscenario worden ontwikkeld op basis van de beschikbare budgettaire middelen, de intrinsieke tijdslijnen van de diverse regelgevingen, de nodige operationalisering, de beschikbaarheid van de data en vele andere factoren.

Opbouw van de nieuwe financiering op basis van leerlingenkenmerken

	2008-2011	2011-
Werking BaO	Verrekening van leerlingenkenmerken op basis van 4 nieuwe indicatoren	Verrekening van leerlingenkenmerken op basis van 4 nieuwe indicatoren
Werking SO	Verrekening van leerlingenkenmerken op basis van 4 nieuwe indicatoren	Verrekening van leerlingenkenmerken op basis van 4 nieuwe indicatoren
Omkadering BaO	Derde GOK-cyclus op basis van de huidige GOK-indicatoren	Verrekening van leerlingenkenmerken op basis van 4 nieuwe indicatoren
Omkadering SO	Derde GOK-cyclus op basis van de huidige GOK-indicatoren	Verrekening van leerlingenkenmerken op basis van 4 nieuwe indicatoren

In een eerste fase focust het nieuwe financieringsmechanisme op een verhoging van de werkingmiddelen van het leerplichtonderwijs, gebaseerd op de vier hierboven vooropgestelde indicatoren. Een decreet dat de bepaling van de werkingmiddelen regelt, zal nog in 2007 voor

principiële goedkeuring aan de Vlaamse Regering worden voorgelegd. Het is de bedoeling dat het nieuwe systeem voor de werkingsmiddelen ingaat op 1 september 2008.

Voor de personeelsomkadering zal ik in september 2008 nog de huidige financieringsmaatregelen toepassen en extra financiering aan scholen met kansarme leerlingen toekennen op basis van het GOK-decreet. Er komt dus een derde GOK-cyclus die grotendeels zal verlopen volgens de principes van het huidige GOK-decreet. De enquête die ik via de scholen organiseerde, vervangt de enquête die in de loop van het jaar zou gebeuren om gegevens te verzamelen voor de nieuwe GOK-cyclus. Voor die derde GOK-cyclus zullen nodige aanpassingen via een verzameldecreet worden ingediend.

In 2008 worden de huidige werkingsmiddelen van het basis- en het secundair onderwijs (gewoon en buitengewoon onderwijs) verhoogd met respectievelijk 21.309.000 euro en 10.000.000 euro. Op kruissnelheid betekent dit 85.234.000 en 40.000 euro. Daarnaast krijgt het basisonderwijs een extra budget van 29.504.000 euro voor de realisatie van de kostenbeheersing (zie verder).

Het invoeren van het leerzorgkader zal zijn gevolgen hebben voor de financiering van het buitengewoon onderwijs. Ik wil de omkadering en de werkingsmiddelen daar koppelen aan de leerzorgvelden (combinatie van de verschillende clusters met de leerzorgniveaus) in plaats van zoals nu aan de types en opleidingsvormen. Voor elk leerzorgveld zullen dan ook normen bepaald moeten worden. Het decretaal kader daarvoor zal dit jaar worden voorbereid.

Verder zal ik dit werkjaar ook andere financiële aspecten uitklaren, die in de leerzorgdiscussie aan bod komen. De financiering van het buitengewoon onderwijs kan niet los worden gezien van de samenwerking van de internaten met het buitengewoon onderwijs. Zowel het onderwijs- als het welzijnsveld is vragende partij om het protocolakkoord (en de latere decretale bepalingen) te actualiseren, dat de samenwerking regelt tussen (semi-)internaten van welzijn en scholen voor buitengewoon onderwijs van het vrije en officieel gesubsidieerde onderwijs. Op zeer korte termijn zal ik ook duidelijkheid scheppen over het toekomstige gebruik van de onderwijsvoorrangsmiddelen (OVB-middelen) in het buitengewoon onderwijs. Om na te gaan of er een financiële correctie wenselijk of nodig is voor de leerlingen van het buitengewoon onderwijs die uit sociaal zwakkere milieus komen, liet ik een onderzoek uitvoeren naar de extra inspanningen van scholen in het buitengewoon onderwijs voor leerlingen met GOK-kenmerken.

KOSTENBEHEERSING BASISONDERWIJS

Vanaf 1 september 2007 trad het decreet op de kostenbeheersing in het basisonderwijs in werking. Basisscholen mogen nu aan de ouders geen kosten meer aanrekenen voor alle leermaterialen in verband met de ontwikkelingsdoelen en de eindtermen. Om dit mogelijk te maken krijgen de scholen 29,5 miljoen euro extra werkingsmiddelen. Daarnaast moeten de kosten voor aangeboden diensten zoals opvang, maaltijden, drankjes die aan ouders worden doorgerekend en die in de bijdrageregeling vermeld staan, in verhouding staan tot de prestaties die de school levert. Als ouders die kosten onredelijk vinden, kunnen zij een klacht indienen bij de Commissie Zorgvuldig Bestuur.

De twee maximumfacturen – een scherpe maximumfactuur voor eendaagse uitstappen en verplichte materialen die niet onder de kosteloosheidsregeling vallen en een maximumfactuur voor meerdaagse uitstappen – worden pas ingevoerd vanaf 1 september 2008, als het decreet voor de nieuwe financiering dan gestemd is. Dit nieuwe decreet zal immers zorgen voor bijkomende werkingsmiddelen (gemiddeld 130 euro per leerling basisonderwijs), waardoor scholen minder zullen moeten doorrekenen aan ouders. Daarvoor wordt in totaal 85.234.000 euro uitgetrokken.

Om scholen en ouders over de nieuwe regelgeving in te lichten werden diverse communicatie-acties opgezet. Directies en ouders die nog met vragen zitten, kunnen terecht op de website www.schoolkosten.be

KOSTENBEHEERSING SECUNDAIR ONDERWIJS

Een kostenbeheersingsmodel voor het secundair onderwijs is geen eenvoudige zaak. Er bestaat weliswaar een systeem van schooltoelagen in het secundair onderwijs, maar vooral in een aantal dure studierichtingen heeft dit toelagesysteem vooralsnog niet het beoogde effect. Daarom wil ik tijdens deze legislatuur verder zoeken naar manieren om ook in het secundair onderwijs de onderwijskost maximaal terug te dringen. Mijn beleid zal daar fundamenteel verschillen ten aanzien van dat in het basisonderwijs en dit om twee belangrijke redenen. De eerste is een van budgettaire aard. Indien we in het secundair onderwijs eenzelfde operatie zouden doorvoeren als in het basisonderwijs zou dit betekenen dat we de secundaire scholen een veelvoud moeten toekennen van de middelen die we inzetten in het kader van de kostenbeheersing in het basisonderwijs. De tweede reden is het feit dat het invoeren van een maximumfactuur in het secundair onderwijs geen evidentie is en dit vanwege het feit dat de kosten tussen scholen, tussen studierichtingen, maar zelfs binnen dezelfde studierichtingen fors uit elkaar kunnen lopen. Daarom bepleit ik in de eerste plaats een beleid van sensibilisering en correcte toepassing van de regelgeving. We zullen in overleg met het hele veld, vooral koepels en ouderverenigingen, maar ook met andere partners, trachten te komen tot een kostenbewust schoolbeleid in elke school. Nu al pogen we de lops rond dit thema te versterken. De vzw SOS Schulden op school begeleidde tot nu toe een 25-tal scholen in hun beleid om kosten te drukken. Daarbij onderneemt ze ook sensibiliseringsacties naar de ruime groepen van onderwijsactoren. Omdat de ontwikkelde knowhow best verankerd wordt en de vzw niet telkens nieuwe individuele scholen kan begeleiden, werd met hen afgesproken dat ze zich dit werkjaar zouden richten op de LOP's. Het project kreeg de naam 'deskundigheidsbevordering van de lokale overlegplatforms met het oog op het bevorderen en verankeren van goed(koop) onderwijs'. Het is de bedoeling om het aanbod dat SOS Schulden op school in dat verband doet optimaal af te stemmen op de lokale mogelijkheden van de LOP's.

SCHOOL- EN STUDIETOELAGEN

Zelfs met maatregelen voor kostenbeheersing zullen de studies van de kinderen een financiële inspanning van de ouders vragen. Daarom heb ik een ontwerp van decreet over studiefinanciering ingediend, dat het Vlaams Parlement heeft goedgekeurd en dat op 8 juni 2007 bekrachtigd werd door de Vlaamse Regering. Dit decreet voert een nieuw stelsel van selectieve financiële ondersteuning in voor ouders met studerende kinderen, met *schooltoelagen* voor het basis- en het secundair onderwijs en *studietoelagen* voor het hoger onderwijs.

Het stelsel van studie- en schooltoelagen wordt hervormd in twee fasen, dit en volgend schooljaar. Dit schooljaar worden de financiële voorwaarden voor de schooltoelagen in het secundair onderwijs dezelfde als de voorwaarden die nu gelden voor het hoger onderwijs. Door de gunstigere inkomensgrenzen van het hoger onderwijs over te nemen, komen er meer leerlingen in aanmerking voor een toelage. Dit schooljaar zou het gaan om ongeveer 37.000 leerlingen extra. Ook het bedrag van de schooltoelage in het secundair onderwijs opgetrokken, van gemiddeld 160 euro tot gemiddeld ongeveer 250 euro. Daartoe heb ik voor het schooljaar 2007-2008 15.646.000 euro extra vrijgemaakt.

Vanaf volgend schooljaar kunnen voor het eerst ook schooltoelagen voor leerlingen in het basisonderwijs worden aangevraagd. Ook hiervoor zullen de inkomensgrenzen van het hoger onderwijs worden gehanteerd. Wanneer een kind dus recht heeft op studiefinanciering in het basisonderwijs, zal dit zo blijven in het secundair onderwijs en in het hoger onderwijs als de inkomenssituatie van het gezin dezelfde blijft. Een kwart van de gezinnen met studerende kinderen zal kunnen genieten van een schooltoelage. De schooltoelage voor kleuters zal 45 euro bedragen. Ouders met kinderen in het lager onderwijs zullen kunnen rekenen op een toelage van 60 tot 90 euro, in uitzonderlijke gevallen zelfs 120 euro per kind.

In het schooljaar 2008-2009 voer ik nog een belangrijke wijziging door in het secundair onderwijs. Vanaf dan zullen ook leerlingen in het deeltijds secundair onderwijs in aanmerking kunnen komen voor een schooltoelage. Ik verwacht dat het gaat om 3.300 leerlingen.

Voor de invoering van de schooltoelagen voor het basisonderwijs en de uitbreiding van de schooltoelagen naar leerlingen in het deeltijds secundair onderwijs, zal ik voor het schooljaar 2008-2009 in totaal 11.240.000 euro uittrekken.

Indien de invoering van de nieuwe reglementering over schooltoelagen bekeken wordt per begrotingsjaar, heb ik voor 2008 ten opzichte van het vorige begrotingsjaar 13.621.000 euro extra voorzien. In 2009 zal ik nog eens een extra 3.373.000 euro vrijmaken.

Voor het hoger onderwijs wil ik in de loop van dit academiejaar onderzoeken in welke mate we de pedagogische voorwaarden om voor een studietoelage in aanmerking te komen, beter kunnen afstemmen op de flexibilisering in het hoger onderwijs.

Door de voorwaarden voor alle onderwijsniveaus gelijk te maken, verminderen de administratieve lasten voor de ouders. Voortaan moeten ze slechts één aanvraag indienen voor al hun kinderen. Het was immers onbegrijpelijk dat een kind in het secundair onderwijs geen toelage kreeg, terwijl een oudere broer of zus in het hoger onderwijs er wel een kreeg. Bovendien zal de dossierbehandeling sterk geautomatiseerd verlopen, zodat de ouders tal van papieren als bewijs voor bijvoorbeeld het belastbaar en het kadastraal inkomen niet meer moeten opsturen. Vorig academiejaar kon men een aanvraag voor studietoelagen voor het hoger onderwijs al online indienen. Vanaf dit jaar kan dit ook voor de schooltoelagen voor het secundair onderwijs.

Het recht op een schooltoelage wordt vanaf dit schooljaar gekoppeld aan de aanwezigheid van de leerlingen op school. Leerlingen in het lager en het secundair onderwijs die twee jaar op rij hardnekkig spijbelen, zullen dat tweede schooljaar hun recht op een toelage verliezen. Ook leerlingen in het kleuteronderwijs moeten voldoende dagen aanwezig zijn om een schooltoelage te krijgen.

De uitbreiding van het systeem van de schooltoelagen plaatst ons voor de uitdaging een nieuwe doelgroep aan te spreken. Daarom worden tal van initiatieven ondernomen om dit te communiceren, inclusief het zoeken van nieuwe samenwerkingspartners.

2.2.2 *Financiering van het hoger onderwijs*

HET NIEUWE FINANCIERINGSSYSTEEM VOOR HET HOGER ONDERWIJS

Op 16 mei 2007 gaf de Vlaamse Regering haar eerste principiële goedkeuring aan het voorontwerp van decreet over de financiering van de hogescholen en de universiteiten in Vlaanderen. Inmiddels zijn zowel de adviesraden en de koepels, als de sociale partners over het voorontwerp geraadpleegd. Ik wil ervoor zorgen dat het Vlaams Parlement dit decreet nog dit jaar kan goedkeuren. Met dat decreet dat vanaf 1 januari 2008 in werking treedt, wil ik:

- de deelname aan het hoger onderwijs bevorderen, in het bijzonder van jongeren uit bevolkingsgroepen die nog te weinig vertegenwoordigd zijn in het hoger onderwijs ('tweede democratiseringsgolf');
- het studierendement optimaliseren, zodat naast een grotere instroom ook een meer succesvolle uitstroom staat;
- de financiering studentafhankelijker maken;
- de doelmatigheid en rationalisering van het aanbod stimuleren (zie ook 2.7.2);
- een hogere kwaliteit in onderwijs en in onderzoek nastreven;
- flexibele trajecten correct financieren;
- het academiseringsproces doen slagen.

Naast een wel afgewogen combinatie van input- en outputfinanciering, zal ik in het nieuwe financieringssysteem de verworven studiepunten van beursstudenten, werkstudenten en studenten met functiebeperkingen een extra weging toekennen. Daarmee wil ik aan de instellingen een bijkomend signaal geven om ook aandacht te hebben voor minder geprivilegieerde en ondervertegenwoordigde groepen studenten.

Het voorontwerp van decreet voorziet ook in een systeem van leerkrediet voor de studenten, dat van start gaat vanaf het academiejaar 2008-2009. Elke student beschikt bij zijn start in het hoger onderwijs over een leerkrediet van 140 studiepunten. Dat krediet wordt verminderd met het aantal studiepunten waarvoor hij of zij inschrijft. Die studiepunten worden opnieuw toegevoegd als de student er een creditbewijs voor haalt. De eerste 60 verworven studiepunten in een opleiding worden dubbel geteld. Dit leerkrediet is voldoende om studenten de kans te geven hun opleiding op een comfortabele wijze af te werken, ook als hun studieloopbaan niet meteen vlot van start gaat. Maar het zet een rem op ongebreideld uitstelgedrag en 'academisch toerisme'. Een negatief leerkrediet kan immers invloed hebben op het studiegeld dat de student moet betalen en op zijn recht op inschrijving. De invoering van het leerkrediet vanaf het academiejaar 2008-2009 zal gepaard gaan met een brede en intensieve informatiecampagne.

De uitvoering van het nieuwe financieringsdecreet vereist een nieuw concept voor een databank hoger onderwijs die de berekening van werkingsuitkeringen van de instellingen en het leerkrediet van de studenten kan ondersteunen. Parallel met de uitwerking van het decreet is daarvoor een ICT-project opgestart. In overleg met de instellingen is de scope van het project onder meer uitgebreid met de uitbouw van een studentenportfolio, de ondersteuning van de administratieve systemen van de instellingen, ontsluiting en rapportering. Zowel de instellingen als de overheid hebben zich geëngageerd om de verschillende aspecten van de databank te realiseren. Door de omvang van die

werkzaamheden zal de realisatie gefaseerd gebeuren. De databank zal bij de start van het academiejaar 2008-2009 de eerste gegevens moeten kunnen verwerken. Voor de uitwisseling van gegevens zal gebruik gemaakt worden van nieuwe serviceondersteunende architectuur. Om het geheel van data, ondersteunende toepassingen en het nieuwe financieringsmechanisme te beheren, wordt een formele structuur uitgetekend waarin de verschillende betrokken partijen vertegenwoordigd zijn.

De hogeronderwijsinstellingen delen mijn streven delen om gelijke kansen en diversiteit te verzekeren en een tweede democratisering golf in het hoger onderwijs op gang te brengen. Zij wensen deze beleidsdoelstelling echter op uiteenlopende wijzen te realiseren. Daarom heb ik het Aanmoedigingsfonds gecreëerd, waarop de hogescholen en universiteiten vanaf 2008 een beroep kunnen doen om gelijke kansen en diversiteit in het hoger onderwijs aan te moedigen. Dit fonds geeft de instellingen de mogelijkheid om daarin eigen accenten te leggen en acties te ontwikkelen die bij hun profiel aansluiten. Het is de bedoeling dat gezocht wordt naar de aanpak met de hoogste succeschansen, rekening houdend met de specifieke instroom en de eigen profilering van de instelling.

De afgesproken aanpak wordt vastgelegd in een beheersovereenkomst met elke instelling, inclusief de specifieke doelstellingen en de indicatoren waarmee het bereiken van de doelstellingen zullen worden geëvalueerd. De beheersovereenkomsten slaan op een periode van 5 jaar, met uitzondering van de eerste reeks van beheersovereenkomsten, die gesloten worden voor een periode van 3 jaar. In het laatste jaar vindt een evaluatie plaats. De resultaten van deze evaluatie worden meegenomen bij het opstellen van de volgende beheersovereenkomsten. In een eerste periode (2008-2010), die als een proefperiode kan worden beschouwd, wordt het bedrag van het Aanmoedigingsfonds verdeeld op basis van geobjectiveerde criteria. In een tweede periode (vanaf 2011) zal de verdeling van het fonds worden gestuurd op basis van resultaatsindicatoren. De Vlaamse Regering zal die lijst opstellen na overleg met alle betrokken partijen. Deze indicatoren worden daarna opgenomen in de beheersovereenkomsten. Voor het begrotingsjaar 2008 is 3 miljoen euro op dit fonds beschikbaar. Vanaf het begrotingsjaar 2009 wordt het jaarlijkse bedrag opgetrokken tot 6 miljoen euro.

STUDENTENVOORZIENINGEN

Ik heb in 2007 de eerste fase van het driejarige groeppad van de sociale toelage voor de studentenvoorzieningen van de hogescholen uitgevoerd. De sociale toelage van de hogescholen nam in 2007 met 3.600.000 euro toe. De sociale toelage per financierbare hogeschoolstudent werd opgetrokken van 168,86 euro in 2006 naar 208,31 euro in 2007. Zo werd een derde van de kloof met de universiteiten gedicht. Dit groeppad zal worden voortgezet in 2008, waarvoor ik nog eens 3.700.000 euro extra heb vrijgemaakt en de toelage verhoogt tot 249,09 euro per financierbare hogeschoolstudent. In 2009 zal het verschil met de toelage voor de studentenvoorzieningen van de universiteiten volledig weggewerkt zijn.

Op basis van de analyse van de beheersovereenkomsten, de jaarverslagen en de beleidsplannen zal de administratie nagaan hoe de beheersovereenkomsten en de beleidsplannen concreet worden ingevuld en zullen eventueel beleidswijzigingen worden voorgesteld. Wellicht zullen zich daarin goede praktijken aftekenen die naar alle studentenvoorzieningen verspreid kunnen worden.

Aangezien 'financierbare student' in een systeem van flexibel hoger onderwijs geen evidente basis meer is voor de berekening van de financiering, zal ik nagaan of we ook voor de financiering van de sociale voorzieningen van de hogescholen en de universiteiten een aangepast en uniform systeem kunnen invoeren. In de loop van dit academiejaar zal ik hierover een eerste nota voorleggen en daarover in overleg treden met het betrokken onderwijsveld.

2.2.3 Financiering van het volwassenenonderwijs

Het nieuwe decreet op het volwassenenonderwijs zorgt voor een eenduidig en helder financieringssysteem voor de centra voor volwassenenonderwijs. De omkadering is gebaseerd op 2 parameters: het aantal uren les dat de cursisten gevolgd hebben en de groepsgrootte (of samen het aantal gerealiseerde lesuren cursist). Door de eenvoud van dit systeem is de groei van het volwassenenonderwijs beter beheersbaar. Daarnaast krijgen de centra meer werkingsmiddelen onder meer door de verhoging van de inschrijvingsgelden. De huidige waarborgregeling waarbij een pakket aan leraarsuren aan centra voor volwassenenonderwijs werd toegekend – ongeacht het aantal effectieve lesuren cursist – wordt over een periode van 6 schooljaren afgebouwd.

Ook de centra voor basiseducatie krijgen een nieuw financieringssysteem. De middelen voor de omkadering worden niet langer via een enveloppe toegekend, maar berekend op basis van de parameters die voor de centra voor volwassenenonderwijs gelden. De integratie van de middelen voor de basiseducatie in een eenvormig, helder en budgettair beheersbaar financieringssysteem biedt werkzekerheid aan alle personeelsleden, ook aan al diegenen die tot nog toe op projectmatige basis werden betaald (55% van het totale personeelsbestand van de basiseducatie).

Het budget voor het volwassenenonderwijs zal stijgen van 291.000.000 euro in 2007 naar 308.000.000 euro in 2009. Door de verhoging van de inschrijvingsgelden stijgen de werkingsmiddelen van de centra voor volwassenenonderwijs met 14.000.000 euro.

Om de invoering van het nieuwe financieringsmodel te ondersteunen, worden de instellings- en cursistendatabanken aangepast. Er komt eenzelfde systeem voor de centra voor volwassenenonderwijs en de centra voor basiseducatie. Daarnaast wordt ook het elektronische personeelsdossier ingevoerd voor de centra volwassenenonderwijs.

2.3 Beleidsvoerend vermogen van scholen versterken

VERDERE PROFESSIONALISERING VAN DE SCHOOLLEIDING

Om het beleidsvoerend vermogen van scholen te versterken, hebben we in de eerste plaats bekwame directeurs en professionele schoolbesturen nodig. Daarom heb ik in cao VIII belangrijke maatregelen met de vakbonden afgesproken (zie bijlage XXX).

EEN BETERE BEZOLDIGING

De directeurs van het basisonderwijs, het secundair onderwijs en het volwassenenonderwijs krijgen sinds 1 september een loonsverhoging, afhankelijk van de grootte van de school. De lesopdracht van directeurs van kleine scholen vermindert met 4 uur per week. Naast deze loonsverhoging krijgen de directeurs ook meer vakantiegeld. Het komende schooljaar volgt de derde fase van deze verhoging.

NAAR EEN STABIEL LEIDERSCHAP

Al te vaak merken we dat directeurs langdurig afwezig zijn op school en gebruik maken van diverse verlofstelsels. Momenteel zijn meer dan 100 directeurs zo al meer dan 5 jaar afwezig, wat nefast is voor de schoolorganisatie en het schoolbeleid. Deze directeurs kunnen uiteraard tijdelijk worden vervangen, maar zo'n 'interimjob' als directeur is weinig aantrekkelijk. Het gevolg daarvan is dat het verloop erg groot is. Daarom zal ik laten nagaan welke oplossingen hiervoor mogelijk zijn.

OPLEIDING EN NASCHOLING DIRECTEURS

Vanaf dit schooljaar investeren we fors in de opleiding en nascholing van directeurs. Voor opleidingen die leiden tot een certificaat of diploma wordt een opleidingsfonds opgericht. Elke directeur heeft gedurende zijn loopbaan recht op 1.500 euro uit dat fonds om kosten voor het volgen van de opleiding te dekken. Er wordt een voorrangsregeling uitgewerkt waarbij directeurs eenmaal per jaar een aanvraag kunnen indienen en nieuw aangestelde directeurs voorrang krijgen. Vanaf 2008 zal hiervoor jaarlijks 490.000 euro beschikbaar zijn. Daarnaast kunnen directeurs ook een beroep doen op de nascholingsgelden om hun professionele competenties bij te schaven. Daarom worden vanaf 2008 de nascholingsmiddelen van de instellingen met 300.000 euro verhoogd.

In uitvoering van cao VIII kent de overheid ook nascholingsbudgetten toe aan instellingen voor centra voor volwassenenonderwijs, het deeltijds kunstonderwijs (DKO) en de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's). De centra voor volwassenenonderwijs krijgen per ambt hetzelfde nascholingsbudget als de scholen voor secundair onderwijs. Voor het DKO en de CLB's wordt een geëigende regeling uitgewerkt in overleg met de vakbonden, het gemeenschapsonderwijs en de representatieve verenigingen van inrichtende machten. Vanaf 2008 is er 995.000 euro om deze maatregel uit te voeren.

Om het hele proces van functiebeschrijvingen en evaluatie vakkundig en efficiënt te laten verlopen, wordt 500.000 euro uitgetrokken.

Om alle schoolbesturen de kans te geven hun taak op een professionele wijze uit te voeren, zullen we ook voor hen in meer middelen (100.000 euro) voor vormingsmogelijkheden voorzien.

OPLEIDING SCHOOLSECRETARIATEN

De kwaliteit van de dienstverlening van het ministerie van Onderwijs en Vorming aan scholen en leerkrachten hangt sterk af van de snelheid en correctheid waarmee de schoolsecretariaten de vereiste gegevens bezorgen. De invoering van de elektronische communicatie, Edison, heeft de behoefte aan goed opgeleide en efficiënte schoolsecretariaten nog vergroot. Vroeger werden al verscheidene initiatieven genomen om de schoolsecretariaten te ondersteunen. In de toekomst zal het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi) instaan voor de informatie en opleiding van de schoolsecretariaten. Vanaf het schooljaar 2007-2008 vinden de opleidingen plaats in de provincies om de drempel voor de scholen verder te verlagen. Zo wil het agentschap bijdragen tot het versterken van het beleidsvoerend vermogen van scholen en de professionalisering van de schoolleiding.

2.3.1 *Groei naar échte scholengemeenschappen*

BASIS- EN SECUNDAIR ONDERWIJS

De afgelopen jaren zetten de basisscholen zich sterk in om een zorgbeleid uit te stippelen, in de eerste plaats op schoolniveau, maar ook door op het niveau van de scholengemeenschap punten samen te leggen. Een sterk zorgbeleid is immers essentieel voor het ondersteunen van de schoolteams. Ik zal extra middelen vrijmaken voor zorgcoördinatie, zodat de scholen dit doeltreffend kunnen aanpakken. Die bijkomende middelen ken ik echter op het niveau van de scholengemeenschap toe. Sommige scholen hebben immers expertise opgebouwd in het aanpakken van problemen, waardoor ze extra zorgleerlingen aantrekken. In een scholengemeenschap moet men daarmee rekening kunnen houden. Er is daarvoor een financieel groeipad voorzien van 4.500.000 euro in 2008 tot 21.000.000 euro in 2011. De scholengemeenschappen in het basisonderwijs kunnen nu een beleidskader scheppen voor de organisatie van de scholengemeenschap.

Vanaf 1 september 2007 kunnen de scholengemeenschappen van het secundair onderwijs de extra middelen verdelen die ze krijgen via cao VIII als een puntenenveloppe voor taak- en functiedifferentiatie (zie ook verder). Met de 13.000.000 euro kunnen ze de taak van de directies voor een deel verlichten. In 2009 zet ik een volgende stap. Dan zullen de school- en scholengemeenschapondersteunende punten worden samengevoegd tot één enveloppe. Het gaat om de forfaitaire puntenenveloppe, de door iedere school apart gegenereerde punten, de selectie- en bevorderingsambten en het ondersteunende personeel. Zo ontstaat ruimte, zowel voor een geprofileerd eigen beleid gericht op gezamenlijke noden als voor de versterking van het beleidskader in een van de scholen met bijvoorbeeld een adjunct-directeur, technisch adviseur, maatschappelijk assistent of ICT-coördinator. Voor die nieuwe stap zal ik in 2007-2008 de nodige voorbereidingen treffen.

2.3.2 *Meer autonomie voor gemeenschapsinstellingen in het hoger onderwijs*

Om de Hogere Zeevaartschool sterker te integreren in het hoger onderwijs, zullen we de voogdij van de Vlaamse overheid opheffen zoals destijds voor de Vlaamse autonome hogescholen. Ik zal de inrichtende macht van de Hogere Zeevaartschool overdragen aan een nieuwe Vlaamse autonome hogeschool. Dit kan alleen gebeuren via een bijzonder decreet, dat ik begin 2008 aan het Vlaams Parlement wil voorleggen. De financiering en de personeelsaangelegenheden zullen parallel via een gewoon decreet worden geregeld. Bij de voorbereiding van deze regelgeving zal ik ook overleg plegen met mijn Franstalige collega, met het oog op het sluiten van een samenwerkingsovereenkomst over de Hogere Zeevaartschool tussen de Vlaamse en de Franse Gemeenschap.

2.3.3 *Participatie*

OP NIVEAU VAN DE ONDERWIJSINSTELLINGEN

Om gelijke onderwijskansen te realiseren, hebben we scholen nodig die niet alleen sterk, maar ook open en warm zijn. Er moeten goede relaties zijn met alle leerlingen en hun ouders. In ruil daarvoor mogen scholen van ouders een grote betrokkenheid verwachten. Een ‘cultuur van partnerschap’ tussen

leerkrachten en ouders is nodig, willen we alle leerlingen optimale kansen bieden. Ze vormt de basis om participatie en inspraak niet te verengen tot formele structuren en er een doorleefde praktijk van te maken. Enkel leerlingen en ouders die zich echt betrokken voelen bij de school, zijn gemotiveerd om zich ervoor in te zetten en actief deel te nemen aan formele leerlingen-, ouder- en schoolraden.

Ik verwacht van scholen dat zij voldoende beleidskracht aan de dag leggen om participatie van leerlingen, ouders en leerkrachten te gebruiken als instrument om aan kwaliteit voor alle leerlingen te werken. Scholen die een cultuur van partnerschap scheppen, kunnen rekenen op een groter draagvlak voor hun beslissingen en staan dan ook sterker. Volgend jaar zal ik een website lanceren met publicaties, lesmateriaal en goedepraktijkvoorbeelden om de participatiecultuur in scholen te versterken.

▪ **Evaluatie van het participatiedecreet**

Om het participatiedecreet – zoals in het regeerakkoord afgesproken – te evalueren, gaf ik de onderwijsinspectie de opdracht om in de doorlichtingen na te gaan:

- of de decretaal opgelegde inspraakorganen bestaan en rechtsgeldig zijn samengesteld;
- of het democratisch karakter gewaarborgd is in de procedure tot oprichting en samenstelling van de raden;
- of de schoolraad effectief als advies en overlegorgaan geconsulteerd wordt voor de IM/schoolbestuur beslissingen neemt;
- hoe de directeur het participatiedecreet ervaart.

Daarnaast heb ik een wetenschappelijk onderzoek besteld dat moet nagaan of dit decreet bijdraagt tot de realisatie van de beoogde maatschappelijke effecten. Via eerder gevalideerde instrumenten die samen een participatiebarometer vormen, zal worden nagegaan wie participeert (participatiegroepen), waarover (participatiedomeinen), in welke mate (participatiegraden) en hoe (participatiekanalen). De onderzoekers moeten ook de motivatie, tevredenheid, effectieve inspraak in en impact op het schoolbeleid in kaart brengen.

▪ **De fora leerlingenparticipatie**

Op de fora leerlingenparticipatie die de pedagogische begeleidingsdiensten organiseren, kunnen directies, leerkrachten en leerlingen expertise en ervaringen uitwisselen over informele en formele participatie. Aanvankelijk richtten zij zich enkel tot het secundair onderwijs. Vorig schooljaar organiseerden zij ook een denk- en doedag voor basisscholen. Om hun werking uit te breiden en te versterken, krijgen de pedagogische begeleidingsdiensten vanaf dit schooljaar de ondersteuning van een tweede gedetacheerde leerkracht.

▪ **Participatie van ouders**

De koepels van ouderverenigingen en de Vlaamse Scholierenkoepel ondersteunen respectievelijk ouders en leerlingen in formele en informele vormen van participatie. In de beheersovereenkomsten die met deze organisaties worden gesloten, blijft de ondersteuning van kansarme ouders een belangrijk aandachtspunt.

▪ **Leerlingenstatuut**

Dit jaar zal ik de voorbereidende werkzaamheden voor het leerlingenstatuut afronden. Voor de rechten en plichten van de leerlingen komt er geen afzonderlijk decreet. Ik integreer dit liever in de bestaande regelgeving, zoals het onderwijsdecreet II van 31 juli 1990 voor het secundair onderwijs, het decreet gelijke onderwijskansen en het participatiedecreet. Ik wil me daarbij toespitsen op die zaken die momenteel niet of onvolledig geregeld zijn. De regelgeving rond evaluatie zal uitgewerkt worden en het verhaalrecht tegen uitsluitingen en betwiste eendeliberaties zal worden herzien. Tegen maart 2009 wil ik het besluitvormingsproces afronden.

Het leerlingenstatuut zal passen in het ruimere beleid van gelijke onderwijskansen. Daarom wil ik:

- rechten en plichten voor de hele leerlingenpopulatie van een instelling laten vastleggen. Schoolbesturen zullen bij de concretisering zorgvuldig, objectief en doordacht te werk moeten gaan en daarbij rekening houden met de mogelijkheden tot inspraak van leerlingen;
- de beroepsprocedures schooloverstijgend, op het niveau van de scholengemeenschappen laten verlopen. Daarmee wordt een extra garantie voor neutraliteit en objectiviteit ingebouwd;
- de rechten en plichten integreren in het schoolreglement. Daarover wordt in de schoolraad immers overlegd en de ouders moeten het bij inschrijving voor akkoord tekenen.

Omdat het leerlingenstatuut moet bijdragen tot kansengelijkheid, moeten alle betrokkenen de daarin opgenomen rechten en plichten begrijpen en kennen. Ik zal de scholen dan ook stimuleren om hun communicatie af te stemmen op kansarme ouders en leerlingen. Het ministerie zal hiertoe bijdragen met een brochure en een website voor het brede publiek. Voortbouwend op de huidige gids voor leerlingen zullen alle rechten en plichten van leerlingen bevattelijk worden weergegeven. Het Informatiepunt secundair onderwijs voor ouders en leerlingen in het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AGODI) zal op vraag die rechten en plichten verduidelijken.

Het leerlingenstatuut mag het gezag van de leerkrachten uiteraard niet ondermijnen en niet leiden tot juridisering. Bovendien moet er voldoende ruimte zijn voor de verdere uitwerking en invulling per school of scholengemeenschap.

▪ **Participatie van personeel in de associaties**

Met het decreet van 29 juni 2007 dat dringende maatregelen over de medezeggenschap van het personeel in het hoger onderwijs in Vlaanderen regelt, is een basisregeling uitgewerkt voor de organisatie en de werking van het medezeggenschapscomité in de associaties. Daardoor kan nu een volwaardige participatie uitgebouwd worden op alle niveaus van het hoger onderwijs, inclusief de associaties dus.

OP OVERHEIDSNIVEAU

▪ **Vlaams onderhandelingscomité voor het hoger onderwijs**

Het arrest van het Grondwettelijk Hof van 20 oktober 2005 vernietigde een aantal decretale bepalingen over het Vlaams onderhandelingscomité (VOC) voor het hoger onderwijs. Met het decreet van 29 juni 2007 is de regeling van het VOC aangepast. De afvaardiging van de besturen van de universiteiten,

hogescholen en associaties heeft nu dezelfde onderhandelingsbevoegdheid als de afvaardiging van het personeel. Vanaf dit academiejaar kunnen de verschillende delegaties in het VOC ook vergaderen in een samenstelling die aan deze nieuwe regeling is aangepast.

▪ **Vlaams onderhandelingscomité voor de basiseducatie**

De basiseducatie kon niet betrokken worden bij de bespreking van het decreet volwassenenonderwijs omdat ze toen nog niet als onderwijs werd beschouwd. Op 29 maart 2007 besloot de Raad van State dat de basiseducatie vanaf 1 september 2007 als onderwijs kan worden beschouwd en dat de Vlaamse Gemeenschap vanaf die datum bevoegd is om de collectieve arbeidsverhoudingen voor de basiseducatie te regelen. In november 2007 zal het besluitvormingsproces van het decreet op het Vlaams Onderhandelingscomité (VOC) voor de basiseducatie worden afgewerkt. Daarna volgt nog een nieuwe fase. Tegen 1 september 2008 moeten ook lokale onderhandelingscomités op centrumniveau worden voorzien. Die aanvullingen zullen in het VOC voor de basiseducatie worden onderhandeld.

2.3.4 *Planlast verminderen*

In het verleden heeft de invoering van het elektronische personeelsdossier de papierstroom tussen de scholen en de overheid sterk verminderd. Vanaf dit schooljaar sturen ook de centra voor leerlingenbegeleiding, internaten, een derde van de centra voor volwassenenonderwijs en bijna alle hogescholen hun personeelsgegevens via Edison door. Volgend schooljaar zal het elektronische personeelsdossier algemeen ingevoerd zijn en zullen er ongeveer 10.000 formulieren per jaar minder nodig zijn.

Daarnaast levert het ministerie inspanningen om het aantal formulieren te verminderen en de behouden formulieren te vereenvoudigen. Het E-government-project AVIA (Automatisch Versturen van InschrijvingsAttesten) maakt een koppeling tussen de scholen en de fondsen voor kinderbijslag, via MAGDA, Kruispunbank van de Sociale Zekerheid (KSZ), Rijksdienst voor Kinderbijslag voor Werknemers (RKW) en Rijksinstituut voor de sociale verzekeringen der zelfstandigen (RSVZ). Meer dan 160.000 papieren attesten in het hoger onderwijs en 76.000 in het secundair onderwijs werden afgeschaft. Vanaf het schooljaar 2006-2007 bezorgen de scholen hun aanvragen voor het Geïntegreerd Onderwijs (GON) elektronisch aan het ministerie.

2.3.5 *Verantwoording en verstrekken van beleidsrelevante informatie*

ECONOMISCHE BOEKHOUDING

De schoolbesturen van het vrij gesubsidieerd onderwijs krijgen een vergoeding voor het aanstellen van een commissaris conform de wetgeving op de vzw. De vergoeding bedraagt maximaal 90 % van het daarvoor gefactureerde bedrag. Zo wil ik de scholen aanmoedigen de kosten daarvoor tot een minimum te beperken.

VERANTWOORDING IN HET HOGER ONDERWIJS

In uitvoering van de gewijzigde wetgeving op de vzw's werkten de financiële directeurs van de hogescholen in overleg met de administratie en de betrokken regeringscommissarissen een aangepast model voor de boekhouding van de hogescholen uit. Dat is op een gelijkaardige manier gebeurd voor het boekhoudbesluit voor de universiteiten; die wijziging vloeit onder andere voort uit de verplichting om vanaf 2008 een economische boekhouding te voeren. De besluiten betreffende de begroting en de personeelsformatie zijn overeenkomstig aangepast, zowel voor de universiteiten als de hogescholen.

Alle besluiten zullen in werking kunnen treden op 1 januari 2008.

PEILINGEN

Sinds een aantal jaren organiseert de Vlaamse overheid peilingen om de realisatie van eindtermen en ontwikkelingsdoelen op systeemniveau na te gaan. Eind 2006 heb ik besloten daar meer systematiek in te brengen en sloten we een kaderovereenkomst met een onderzoeksploeg van de K.U.Leuven om het peilingonderzoek voor vijf jaar te organiseren en uit te voeren.

Op basis van een indicatieve langetermijnplanning tot in 2011 organiseren de onderzoekers vanaf het schooljaar 2006-2007 twee peilingen per jaar. Door het aantal peilingen op te drijven, kunnen we immers de kwaliteit van het Vlaams onderwijs opdrijven.

In september-oktober 2006 werden beginsituatietoetsen en achtergrondvragenlijsten afgenomen bij een representatieve steekproef van leerlingen en scholen in het eerste leerjaar B van het secundair onderwijs. De resultaten daarvan zullen worden meegenomen bij de analyses van de resultaten van de peiling wiskunde die in 2008 in het beroepsvoorbereidend leerjaar wordt afgenomen, voor een groot deel bij dezelfde leerlingen.

In het voorjaar van 2007 werden de resultaten van de peiling biologie in de eerste graad van het secundair onderwijs (A-stroom) breed gecommuniceerd, o.a. via een colloquium en een brochure.

In mei-juni 2007 werden twee peilingen afgenomen, nl. een peiling Frans in de eerste graad secundair onderwijs (A-stroom) en een peiling Nederlands in het basisonderwijs. De peiling Frans onderzocht in welke mate leerlingen van het tweede leerjaar A de eindtermen Frans over lezen, luisteren en schrijven onder de knie hebben. De peiling Nederlands ging na in welke mate de leerlingen uit het zesde leerjaar de eindtermen begrijpend lezen en luisteren beheersen. Voor begrijpend lezen ging het om een herhaling van de allereerste peiling die in Vlaanderen plaatsvond in 2002. In februari-maart 2008 zullen de onderzoekers tijdens een colloquium over de resultaten van deze peilingen Nederlands en Frans rapporteren.

Vanaf september 2007 worden ook voorbereidingen getroffen voor de peilingen wiskunde in de A-stroom van de eerste graad secundair onderwijs en wiskunde in het basisonderwijs die in 2009 zullen plaatsvinden.

In mei-juni 2008 staan een peiling Frans in het basisonderwijs en een peiling wiskunde in de B-stroom van de eerste graad secundair onderwijs op het programma. Daarnaast start het onderzoeksteam met de ontwikkeling van de peilingtoetsen voor Tijd, Ruimte en Maatschappij (leergebied Wereldoriëntatie)

in het basisonderwijs en voor Maatschappelijke Betrokkenheid in de 3de graad aso, tso en kso. De peilingen van de eindtermen wereldoriëntatie en maatschappelijke betrokkenheid zijn gepland voor 2010.

▪ **Consultaties en kwaliteitsdebatten**

Vorig jaar liet ik weten met de peilingen een stap verder te willen zetten. Ik zal op basis van de peilingresultaten consultaties en kwaliteitsdebatten organiseren waarin we met deskundigen en praktijkmensen op zoek gaan naar middelen om de sterke punten te bestendigen en de zwakke punten aan te pakken. Daarnaast zal ik de peilingresultaten terugkoppelen naar de individuele scholen. Ik wil dus een informatierijke omgeving scheppen, die alle scholen leerkanalen biedt.

Na de bekendmaking van de peilingresultaten zal ik systematisch een ruime groep van betrokkenen consulteren: pedagogische begeleiders, lerarenopleiders, nascholers, ontwerpers van leermiddelen, onderwijsinspecteurs, directies, CLB's, leerlingen, ouders, academici en leerkrachten. We zullen de peilingresultaten en andere onderzoeksgegevens naast de ervaringen van praktijkmensen leggen om de hefboomen te ontdekken, die de realisatie van de eindtermen kunnen behouden of verbeteren.

In oktober en november 2007 organiseer ik afzonderlijke kwaliteitsdebatten over de resultaten van de drie voorbije peilingen: 'natuur' in het basisonderwijs, 'informatieverwerving- en verwerking' en 'biologie' in de A-stroom van de eerste graad van het secundair onderwijs. In het voorjaar van 2008 zal ik een consultatieronde houden over de peiling Nederlands in het basisonderwijs en de peiling Frans in de A-stroom van de eerste graad secundair onderwijs. Op basis daarvan zal ik dan in het najaar van 2008 kwaliteitsdebatten organiseren.

▪ **Informatierijke omgevingen en leerkanalen voor scholen scheppen**

In het voorjaar van 2008 zullen de parallelversies van de peiling Nederlands in het basisonderwijs en van de peiling Frans in de A-stroom van de eerste graad secundair onderwijs vrijblijvend ter beschikking gesteld worden aan de scholen. Een parallelversie meet exact hetzelfde als de landelijke peilingtoets, maar bestaat uit andere opgaven. Zo kunnen de scholen die dat wensen, beschikken over betrouwbare en valide toetsen die op grote schaal genormeerd zijn en genieten van de leerkanalen die de peilingen bieden. Daarom zal ik ervoor zorgen dat scholen die de paralleltoetsen afnemen feedback kunnen krijgen over de resultaten daarvan, zodat ze zich kunnen vergelijken met de Vlaamse peilingresultaten en met de resultaten van vergelijkbare scholen. De scholen moeten de toetsen en resultaten in de juiste context kunnen plaatsen en er adequaat mee leren omgaan. Daarbij zie ik een rol weggelegd voor de pedagogische begeleidingsdiensten.

Om de leerkanalen van de scholen te vergroten, investeer ik verder in een meer doorgedreven analyse van de peilingresultaten op basis van school- en leerlingenkenmerken. Dit betekent dat de onderzoekers die kenmerken in hun onderzoek moeten betrekken en dat ze hun analyses op grotere groepen leerlingen baseren om een verklaring te zoeken voor de eventueel gevonden verschillen.

Voor het uitvoeren van de peilingen – toetsontwikkeling, toetsafname en analyse van de resultaten – trekken we jaarlijks ongeveer 1.000.000 euro uit.

2.3.6 Scholen in hun kwaliteit ondersteunen

Tijdens het volgende werkjaar neem ik de verdere voorbereiding op van een ontwerpdecreet rond kwaliteit dat ik midden 2008 aan het Vlaams Parlement ter stemming wens voor te leggen. Het zal een algemeen kader scheppen voor de ondersteuning van en het toezicht op de kwaliteit van scholen en CLB's. Het is de bedoeling daarin de verschillende rollen en verantwoordelijkheden voor het verzekeren van degelijk onderwijs en leerlingenbegeleiding van scholen en centra, pedagogische begeleidingsdiensten, inspectie en overheid helder af te bakenen.

BEGELEIDING- EN ONDERSTEUNINGSDIENSTEN

Vorig jaar schreef ik in mijn beleidsbrief dat ik streef naar een gemeenschappelijk kader, waarin de diverse actoren (inrichtende machten en koepels, begeleidingsdiensten, nascholing, inspectie en de scholen zelf) de organisatie van de ondersteuning van de scholen uittekenen. Het overkoepelende concept voor de ondersteuning van het kwaliteitsbeleid van scholen dat nu wordt uitgewerkt, wil de ondersteunende organisaties beter op elkaar af stemmen en zo de scholen gericht en effectiever ondersteunen om te werken aan onderwijsinnovaties en specifieke beleidsprioriteiten. Ik vertrek daarbij van een goede mix van aanbod- en vraagsturing met als belangrijke accenten:

- het op één lijn brengen van pedagogische begeleiding en nascholing;
- de rol van de ondersteunende diensten bij een negatieve doorlichting;
- de begeleiding van de scholen als professionele organisaties en efficiënte beleidvoerders. In de toekomst zullen scholen op de pedagogische begeleidingsdiensten een beroep kunnen doen, zowel voor de algemene ondersteuning als voor de vakbegeleiding. Onderwijsdecreet XVII zorgde voor een extra contingent van 30 adviseurs vanaf 1 september 2008. Daarmee kunnen de begeleidingsdiensten hun werking in die zin verder uitbouwen. In 2008 trekken we daarvoor iets meer dan 500.000 euro uit. Vanaf 2009 is dat ruim 2.000.000 euro per jaar.

INSPECTIE

Met het ontwerpdecreet rond kwaliteit wil ik zowel de interne als de externe kwaliteitszorg versterken. De scholen zijn verantwoordelijk voor de interne kwaliteitszorg. Ze kunnen hierbij rekenen op ondersteuning van de pedagogische begeleidingsdiensten. De onderwijsinspectie houdt toezicht op de kwaliteitszorg en de kwaliteit van het onderwijs in de scholen.

In de toekomst zullen de scholen permanent aan zelfevaluatie doen en zo hun kwaliteit continu bewaken en bijsturen. Deelnemen aan peilingen of het afnemen van de paralleltoetsen kunnen een onderdeel vormen van deze zelfevaluatie of het zelfevaluatieproces mee op gang brengen. Scholen kunnen de resultaten van de peilingen en/of hun scores op de paralleltoetsen gebruiken als aanvulling op de schooldoorlichting en op basis hiervan actieplannen uitwerken. Het spreekt dan ook vanzelf dat ik verder zal investeren in het scheppen van een informatierijke omgeving voor scholen (zie boven).

Vertrekkend vanuit de schoolinterne kwaliteitszorg en de beleidskracht van de scholen zal de inspectie de doorlichtingen meer gedifferentieerd aanpakken. Scholen die in de databanken op belangrijke schoolindicatoren zwakker scoren, zullen frequenter worden doorgelicht. Die frequentie zal ook worden bepaald door de uitkomsten van de doorlichting zelf. In ieder geval zal elke school binnen een vooraf vast te leggen termijn worden doorgelicht.

Om cruciale schoolindicatoren voor de risicoanalyse van de inspectie te berekenen, werken de administratie en de inspectie momenteel aan een datawarehouse. Dit systeem moet operationeel zijn tegen juli 2008 om vanaf het schooljaar 2008-2009 gedifferentieerde doorlichtingen te organiseren.

Bij het vooronderzoek gebruikt de inspectie de schoolindicatoren, maar ook het zelfevaluatieverslag, het voorgaande doorlichtingsverslag en eventuele opvolgingsverslagen of verslagen van de verplichte begeleiding. Dit mondt uit in een schooldossier, dat een aantal maanden voor de eigenlijke doorlichting aan de school bezorgd wordt. Het bepaalt ook de intensiteit en de thema's van de doorlichting. De school kan op basis van het schooldossier vragen bijkomende aspecten te bekijken.

Tijdens de doorlichting verifieert de inspectie de mate waarin de school de eindtermen/ontwikkelingsdoelen haalt, de daarmee samenhangende leerplannen, de beleidskracht, de toepassing van de onderwijsreglementering, het voorwaardenscheppend beleid. Daarnaast blijft de inspectie verantwoordelijk voor de controle op de overige erkennings-, financierings- en subsidiëeringsvoorwaarden. Deze controle kan volledig of gedeeltelijk gecombineerd worden met de doorlichting. De inspectie brengt op basis van haar bevindingen een advies uit aan de minister over de erkenning van de school.

Conform de regeling van de openbaarheid van bestuur zijn de doorlichtingsverslagen vanaf dit schooljaar op het internet beschikbaar. Ouders kunnen doorlichtingsverslagen raadplegen op de website schooldoorlichtingen.be, wat hen kan helpen bij de schoolkeuze van hun kinderen. Om de toegankelijkheid en de leesbaarheid van de verslagen te verhogen, heb ik de inspectie opdracht gegeven in de toekomst extra aandacht te besteden aan het taalgebruik en de opbouw van de verslagen.

Als de inspectie problemen op het spoor komt, kan tijdelijke erkenning met een verbetertraject worden voorgesteld waarbij een rol voor de pedagogische begeleidingsdiensten is weggelegd. Dit vereist dat we het profiel van de pedagogische begeleidingsdiensten bijstellen.

De inspectie zal functioneel deel uitmaken van een overheidsagentschap dat via een beheersovereenkomst met de minister zal worden aangestuurd. De opdrachten, de structuur en de rechtspositie van de onderwijsinspectie zullen in het ontwerpdecreet worden verduidelijkt.

Voor de kwaliteitsbewaking van de CLB's opteerde ik vorig jaar op basis van de resultaten van het proefproject voor een systeem met twee pijlers: de interne kwaliteitszorg en de externe evaluatie (doorlichting), uitgevoerd door de inspectie samen met onafhankelijke, externe deskundigen. Daarmee wordt de kwaliteitsbewaking van de CLB's meer afgestemd op het kwaliteitszorgsysteem voor het leerplichtonderwijs. Het is dan ook logisch dat de CLB-inspectie in de onderwijsinspectie zal worden geïntegreerd en dat de regeling van de kwaliteitsbewaking van de CLB's een integraal onderdeel van het ontwerpdecreet over kwaliteit zal vormen.

Intussen werken de centra verder aan hun intern kwaliteitssysteem, zoals het decreet bepaalt. De resultaten van de interne evaluatieprocessen zullen resulteren in een periodiek zelfevaluatierapport, dat in de toekomst mee de basis vormt van de doorlichting. Het waarderingskader dat momenteel in een proefproject wordt uitgewerkt, kan als instrument dienen voor zelfevaluatie op centrum- of sectorniveau.

Zowel in 2007 als in 2008 werd 200.000 euro uitgetrokken voor de proefprojecten en de verdere ontwikkeling van het kwaliteitszorgsysteem van de CLB's.

WELZIJN OP HET WERK

De toepassing van de wet over welzijn op het werk loopt in de scholen niet altijd van een leien dakje. De scholen kennen de regelgeving onvoldoende, maar vaak is die regelgeving ook niet of weinig aangepast aan de specifieke onderwijssituatie. Tot nog toe deed ik een beroep op een externe vereniging van preventieadviseurs voor advies over een aantal aspecten van die wet en voor steun aan de scholen bij de uitbouw van hun veiligheidsbeleid. Gezien de steeds stijgende aandacht voor deze problematiek, acht ik het nu opportuun om de nodige expertise hiervoor binnen het departement Onderwijs en Vorming uit te bouwen.

2.4 Loopbanen van leraren

2.4.1 Lerarenopleiding en professionalisering

HET DECREET OP DE LERARENOPLEIDING UITVOEREN

Het decreet op de lerarenopleiding dat van toepassing is sinds 1 september 2007 moet meer praktijkervaring en meer diepgang in de lerarenopleiding brengen. Bovendien voert deze hervorming één beroepstitel in. Het onderscheid tussen leraren die gestudeerd hebben in een hogeschool, aan een universiteit of in het volwassenenonderwijs verdwijnt.

Op 1 september 2007 zijn ook de nieuwe basiscompetenties en het nieuwe beroepsprofiel van kracht geworden. Basiscompetenties omschrijven welke kennis, vaardigheden en attitudes een beginnende leraar moet bezitten. Beroepsprofielen doen hetzelfde voor leraren die al wat praktijkervaring hebben. De vier vroegere beroepsprofielen ruimen plaats voor één gemeenschappelijk beroepsprofiel van de leraar dat geldt voor leraars in het kleuter-, lager en secundair onderwijs. Ook de basiscompetenties zijn vereenvoudigd. Naast de basiscompetenties voor de leraar kleuteronderwijs en lager onderwijs, zijn er basiscompetenties voor de leraar secundair onderwijs ontwikkeld.

De basiscompetenties en het beroepsprofiel sluiten duidelijk aan bij mijn beleidsdoelstellingen en de maatschappelijke noden. Centraal aandachtspunt is taalvaardigheid. Een andere belangrijk punt is dat leerkrachten kunnen omgaan met verscheidenheid in de klas. Daarnaast wordt duidelijk bepaald dat ook leerkrachten uit het basisonderwijs over een basiskennis van informatie- en communicatietechnologie (ICT) moeten beschikken.

In een aparte brochure voor het basis- en het secundair onderwijs zal ik de inhoud van het beroepsprofiel en de basiscompetenties verduidelijken. Die brochure zal in de loop van 2008 naar alle Vlaamse basis- en secundaire scholen en lerarenopleidingen worden verzonden.

Met de expertisenetwerken voor de lerarenopleiding worden beheersovereenkomsten gesloten. De beheersovereenkomsten met de expertisenetwerken worden dit najaar getekend. Ze lopen tot het einde van het academiejaar 2009-2010. Voor de financiering van de expertisenetwerken trek ik 2,9 miljoen euro uit.

OPLEIDINGSBANEN INVOEREN

Ook vanaf dit schooljaar kan de student zijn stage al werkend vervullen. Hij of zij moet dan een job in het onderwijs zoeken en wordt betaald als leerkracht-in-opleiding (LIO). Dit komt overeen met het niveau van een leraar zonder pedagogisch bekwaamheidsbewijs. De leraar-in-opleiding zal zowel door de school (mentor) als door het opleidingsinstituut intensief worden gevolgd en begeleid. Het is dus een vorm van leerwerktraject die we dit eerste jaar van invoering van nabij zullen opvolgen. De invoering van de opleidingsbanen houdt geen meerkosten in.

OPLEIDING VAN ISLAMLEERKRACHTEN

Dit jaar voorzie ik in de nodige middelen om het project rond de opleiding van islamleerkrachten in de Erasmushogeschool ook elders in Vlaanderen op te zetten. Ik zal daarbij de dialoog tussen de Moslimexecutieve en de instellingen blijven ondersteunen en aanmoedigen.

2.4.2 Permanente professionalisering

MEER MIDDELEN VOOR NASCHOLING

Vanaf dit schooljaar heb ik opnieuw middelen vrijgemaakt voor de nascholing op initiatief van de overheid. Dit jaar werd alles ingezet op het thema 'talen'. De prioritaire nascholing kan zich richten op drie thema's: 'schooltaal Nederlands', 'Frans in de overgang van basis- naar secundair onderwijs' en 'taalversterking bij jonge kinderen door de leraar kleuteronderwijs en de leraren eerste graad basisonderwijs'. Nog voor het einde van 2007 zal ik de thema's van de prioritaire nascholing voor het schooljaar 2008-2009 bekendmaken, op basis waarvan een oproep tot voorstellen zal worden gepubliceerd. Voor de prioritaire nascholing wordt ongeveer 1.500.000 euro op jaarbasis uitgetrokken.

In uitvoering van cao VIII kent de overheid ook nascholingsbudgetten toe aan instellingen voor centra voor volwassenenonderwijs, het deeltijds kunstonderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding. De centra voor volwassenenonderwijs krijgen per ambt hetzelfde nascholingsbudget als de scholen voor secundair onderwijs. Voor het DKO en de CLB's wordt een geëigende regeling uitgewerkt in overleg met de vakbonden, het gemeenschapsonderwijs en de representatieve verenigingen van inrichtende machten. Vanaf 2008 is er 995.000 euro om deze maatregel uit te voeren.

VERVANGING VOOR BEDRIJFSSTAGES

Uit de voorbije ervaring met de bedrijfsstages voor leerkrachten is gebleken dat de bedrijven over het algemeen heel wat stageplaatsen ter beschikking stellen, maar dat die nauwelijks ingevuld geraken. Daarom werd een project gestart, dat moest uitwijzen of vervangingen voor leerkrachten, technisch adviseurs en coördinatoren die op bedrijfsstage gaan haalbaar zijn en stimulerend. Dit project loopt nu het derde schooljaar en zal worden geëvalueerd. Aangezien het stimuleren van de leerkrachtenstages nu een van de prioriteiten is die in de Competentieagenda werden afgesproken (zie boven), zal die evaluatie nuttige informatie aanreiken voor het succesvol uitbouwen van die stages.

2.4.3 *Arbeidsomstandigheden en loopbaanontwikkeling*

KOOPKRACHT VERHOGEN

Vanaf 2006 tot 2011 krijgen alle personeelsleden meer vakantiegeld. Het komende schooljaar volgt de derde fase in de verhoging van het vakantiegeld, die het sterkst voelbaar zal zijn voor personeelsleden met een eerder laag loon. Voor 2008 worden de kosten daarvoor geraamd op 23.115.000 euro extra.

TAAKDIFFERENTIATIE EN VERMINDERING WERKDRUK IN SAMENHANG MET NIEUWE BELEIDSACCENTEN

Cao VIII heeft de scholen bijkomende mogelijkheden tot taakdifferentiatie geboden, wat personeelsleden de kans biedt (deels) een andere taak op zich te nemen.

Voor het basisonderwijs worden de middelen voor zorg opgetrokken vanaf 1 september 2008, zodat de scholen hun zorgbeleid verder kunnen versterken. De individuele leerkrachten zullen extra ondersteund worden in hun klaspraktijk.

Elke school voor gewoon of buitengewoon secundair onderwijs krijgt vanaf 1 september 2007 jaarlijks – hetzij via de scholengemeenschap, hetzij rechtstreeks als de school niet tot een scholengemeenschap behoort – een puntenenveloppe voor taak- en functiedifferentiatie. Daarmee kan ze andere opdrachten dan de lesopdracht aan haar personeelsleden toewijzen, waarvoor ze tot nog toe uit haar lesurenomkadering moest putten.

In cao VII werd afgesproken dat ik maatregelen zou nemen opdat leden van het onderwijspersoneel die tijdens hun carrière een handicap krijgen, hun loopbaan in het onderwijs kunnen voortzetten. Ik wil deze maatregel uitbreiden naar de personeelsleden die omwille van medische redenen verminderd functioneren. Ik zal de scholen er ook op wijzen dat al wie erkend is door het Vlaamse Agentschap voor Personen met een Handicap in aanmerking komt voor premies bij tewerkstelling, toegekend door de VDAB. Deze maatregelen brengen geen meerkosten mee.

KORTE VERVANGINGEN

Cao VII voorzag in middelen om leraren te vervangen, die minder dan 10 werkdagen afwezig zijn. De scholengemeenschappen en scholengroepen kregen de kans een eigen beleid te voeren op maat van de scholen en hun prioriteiten. Dit project werd in het voorjaar van 2007 geëvalueerd.

In het basisonderwijs werd het systeem van ‘korte vervangingen’ positief beoordeeld. Het project wordt in dezelfde vorm voor één jaar voortgezet. Kleine aanpassingen zullen een betere bezoldiging van de vervangers garanderen. Voor overwerk en bijbetrekking zoek ik nog een oplossing.

In het secundair onderwijs bleek het niet zo gemakkelijk geschikte vervangers te vinden. Daarom werd dat project bijgestuurd. Leerkrachten die zes tot negen werkdagen afwezig zijn, kunnen worden vervangen.

Beide projecten zullen op het einde van dit schooljaar opnieuw worden geëvalueerd en op basis daarvan zal de regelgeving worden aangepast.

HOSPITALISATIEVERZEKERING

Jarenlang heeft het onderwijspersoneel de kans gehad om tegen vrij interessante voorwaarden aan te sluiten bij de collectieve hospitalisatieverzekering van Ethias. In juni 2007 werden de premies voor die hospitalisatieverzekering echter fors verhoogd. Daarbij werden vooral de gepensioneerden zwaar getroffen. Een brede marktbevraging moet nu uitwijzen welke maatschappij hiervoor de meest gunstige voorwaarden aanbiedt. Op basis daarvan zal ik de nodige schikkingen treffen opdat het onderwijspersoneel tegen 1 september 2008 tegen de meest gunstige voorwaarden kan aansluiten bij een aanvullende hospitalisatieverzekering.

2.4.4 Modernisering van het personeelsbeleid en vernieuwde rechtspositie

FUNCTIEBESCHRIJVINGEN EN EVALUATIE

Zoals in cao VIII afgesproken, zal ik functiebeschrijvingen en evaluaties in alle onderwijsniveaus stapsgewijs invoeren. Op jaarbasis heb ik hiervoor 500.000 euro uitgetrokken. Functiebeschrijvingen en evaluaties moeten bijdragen tot een heldere verdeling van alle taken en opdrachten in een school, instelling of centrum. Tijdens de evaluatiegesprekken komen zowel de sterke als de te verbeteren punten in het functioneren van de personeelsleden aan bod. Wie slecht presteert, krijgt een negatieve evaluatie. Twee opeenvolgende negatieve evaluaties of drie negatieve evaluaties tijdens de loopbaan, leiden tot ontslag.

Vanaf dit schooljaar starten het basisonderwijs en het deeltijds kunstonderwijs met de invoering van functiebeschrijvingen. Vanaf 1 september 2009 zullen zij ook werken met evaluaties. In de andere onderwijsniveaus zijn de functiebeschrijvingen al een aantal schooljaren operationeel. Vanaf dit schooljaar moeten zij de functiebeschrijvingen eventueel aanpassen aan de nieuwe afspraken en kunnen zij starten met het nieuwe evaluatiesysteem. Om personeelsleden de kans te geven beroep aan te tekenen tegen een evaluatie 'onvoldoende' wordt in een college van beroep voorzien, dat voor elk net paritair is samengesteld met een onafhankelijke voorzitter.

3 Het onderwijsbeleid verbreden en verdiepen

3.1 *Onderwijsvernieuwing*

3.1.1 *Proeftuinen*

De proeftuinen zijn op 1 september 2007 gestart met hun derde projectjaar. Op 1 juni 2007 sloten zij de eerste twee projectjaren af met de voorstelling van hun tussentijdse conclusies tijdens een forumdag in Gent. Die zullen worden aangegrepen om de werking van de proeftuinen in het laatste jaar beter toe te spitsen op de inhoudelijke thema's leren en kiezen, technologie en leren en werken. Binnen deze drie thema's ontwikkelen de proeftuinen materiaal en methodieken om talentontwikkeling in het onderwijs centraal te stellen.

Uit de presentaties op de forumdag blijkt dat de proeftuinen als methodiek voor onderwijsvernieuwing werken. De ruimte voor de lokale invulling respecteert de professionaliteit en de autonomie van de betrokken scholen, terwijl de inhoudelijke kaders, de ondersteuning en de evaluatie door de overheid tot gerichte experimenten leiden. Daarom lanceerde ik dit schooljaar een nieuwe oproep voor proeftuinen over 'studiekeuze' en 'werkplekieren', twee thema's die aansluiten bij twee acties van de Competentieagenda. De nieuwe proeftuinen krijgen dezelfde personeelsmiddelen als de bestaande. De pedagogische begeleidingsdiensten krijgen voor de duur van de nieuwe proeftuinen drie extra begeleiders en het team op het departement Onderwijs en Vorming krijgt versterking van een coach-coördinator.

In het derde en laatste projectjaar zal de onderwijsinspectie een verslag maken van de implementatie van de proeftuinen en nagaan of en hoe de regelgeving moet worden aangepast om de manier van werken van de proeftuinen te veralgemenen.

Proeftuinen die goed werken, maar nog niet voldoende resultaat opleveren met het oog op doordachte wijzigingen van de regelgeving, worden – binnen de budgettaire mogelijkheden – verlengd.

3.1.2 *Screening van studiegebieden in het secundair onderwijs*

Om het onderwijsaanbod in het secundair onderwijs mee te laten evolueren met onderwijskundige, technologische en arbeidsmarktontwikkelingen zullen we jaarlijks een aantal vooraf vastgelegde studiegebieden screenen op basis van geobjectiveerde criteria. De screening zal resulteren in voorstellen om:

- benamingen van opleidingen aan te passen;
- opleidingen samen te voegen;
- opleidingen te schrappen;

- nieuwe opleidingen op te richten.

Dit werkjaar werken we de screening van de opleidingen van de studiegebieden land- en tuinbouw, muziekinstrumentenbouw, tandtechnieken, sport en voeding (eventueel gecombineerd met toerisme) verder af. Tegelijk zullen we voorstellen uitwerken voor een volgende reeks studiegebieden, die we voor advies zullen voorleggen aan de VLOR.

Bij de voorbereiding van de Vlaamse kwalificatiestructuur werden proefprojecten opgezet om met het raamwerk beroepskwalificaties te beschrijven en in te schalen. Daaruit kwamen proefkwalificaties tot stand voor onder meer mondzorg, textiel en distributie. Dit werkjaar worden proefkwalificaties voor de logistiek uitgewerkt. Om het werken met kwalificaties in het beroepsgericht onderwijs te stimuleren, zullen de beschikbare proefkwalificaties worden gebruikt in de procedure voor de screening van de overeenkomstige studiegebieden.

3.1.3 Voorbereiding van de hervorming van het secundair onderwijs

In de huidige regeerperiode staat de hervorming van het secundair onderwijs niet op de agenda. Ik wil wel verder werk maken van de voorbereiding van het dossier van de hervorming van het secundair onderwijs. Dit voorbereidend dossier wil ik afronden tegen het einde van deze regeerperiode. In het schooljaar 2007-2008 worden verkennende gesprekken met de koepels gevoerd, eerst over de breedte van de 1ste graad, nadien over de consequenties ten aanzien van 2de en 3de graad en de onderwijsvormen. Over de contouren van de hervorming die ik in het voorbereidend dossier wil voorstellen, zal uiteraard uitvoerig politiek overleg worden georganiseerd.

3.2 Talentontwikkeling van alle jongeren

3.2.1 Een zorgzame school voor elk kind en elke jongere

VERHOGEN VAN DE DEELNAME AAN HET ONDERWIJS VAN ALLE KLEUTERS

Dit schooljaar heb ik uitgeroepen tot het Jaar van de Kleuter. Ik wil extra inspanningen doen om ouders te overtuigen van het belang van het kleuteronderwijs voor hun kinderen. De acties die ik vorig jaar heb aangekondigd om de deelname van kleuters aan het onderwijs te stimuleren, werden in regelgeving omgezet. Vanaf dit schooljaar worden de zomerklassen uitgebreid, onder meer om te werken aan de taalvaardigheid van kleuters. Er komen meer GOK-uren voor scholen met veel kleuters die aan de GOK-indicatoren voldoen en scholengemeenschappen krijgen meer zorguren voor acties om de regelmatige deelname van kleuters aan het onderwijs te verhogen.

Dit schooljaar zal ik ervoor zorgen dat de diverse actoren die een rol moeten spelen in het versterken van de kleuterparticipatie beter met elkaar samenwerken: scholen, LOP, gemeenten, CLB, overheid, Kind en Gezin. Daarom stelde ik een impulsplan op, dat op diverse aspecten inwerkt:

- efficiënte gegevensverzameling: daarmee wil ik zicht krijgen op welke ouders hun kinderen niet naar het kleuteronderwijs laten gaan. Die informatie is nodig om met deze ouders in

contact te kunnen komen. Voor dit contact doen we een beroep op de diensten van K&G. We zullen de lijst van nergens ingeschreven driejarige kleuters aan hen bezorgen. De regioverpleegkundige van K&G zal dan, in respect met de vertrouwensrelatie die K&G met de gezinnen tracht op te bouwen, pogen te achterhalen wat de reden van niet-inschrijving is en zo mogelijk de ouders sensibiliseren tot inschrijving van hun kleuter. Aan K&G is hiertoe op jaarbasis 700.000 euro ter beschikking gesteld;

- opdracht voor de lokale overlegplatforms: lokale samenwerking kan zeer veel bereiken omdat alle betrokkenen rond de tafel zitten;
- naadloze overgang van kinderopvang naar onderwijs: vaak is de breuk tussen opvang en onderwijs te bruusk. Er is nood aan meer mogelijkheden voor kinderen om bijvoorbeeld in de voormiddag op school te zijn en in de namiddag in dezelfde omgeving te kunnen rusten;
- sensibilisering: ik plan een uitgebreide sensibiliseringscampagne naar het grote publiek en naar doelgroepen waarvan de kinderen nu minder participeren aan het kleuteronderwijs. Als ouders overtuigd zijn van het belang van het kleuteronderwijs, zullen ze meer geneigd zijn om hun kinderen naar school te sturen. Omdat de overheid de ouders niet altijd rechtstreeks kan bereiken zal ook via intermediairs gewerkt worden, die met hen in contact komen;
- voor LOP-regio's met veel anderstalige kleuters wordt een tweedelijnsaalondersteuning voor kleuterleidsters uitgewerkt. Er zal voorzien worden in onder meer vorming en aangepast didactisch materiaal.

Vanaf 2008 wordt op jaarbasis 20.000.000 euro voor deze initiatieven uitgetrokken.

Om te garanderen dat kinderen die instappen in het lager onderwijs voldoende taalvaardig zijn in het Nederlands wil ik ervoor zorgen dat leerlingen zich pas in het lager onderwijs kunnen inschrijven als ze de derde kleuterklas in een Vlaamse school hebben gedaan. Uiteraard moet daarbij rekening worden gehouden met specifieke situaties, zoals het geval is bij kinderen van nieuwkomers of terugkerende expats.

VERSTERKTE LEERPLICHT

Ik wens in het Nederlandstalig onderwijs in Vlaanderen, vooral in Brussel, bijzondere aandacht te besteden aan de interactie en de communicatie tussen ouders en school en aan de maatschappelijke integratie van alle kinderen. Daarom wens ik het principe van de "versterkte leerplicht" in te voeren. Dit principe moet er voor zorgen dat ouders zich ten aanzien van de school voldoende engageren, zodat de leeransen van hun kind worden versterkt. Tegelijk verwacht ik natuurlijk ook van scholen dat ze zich openstellen en ook hun engagementen nakomen. Momenteel laat ik de juridische en praktische haalbaarheid onderzoeken van een engagementsverklaring tussen ouders en scholen, waarin wederzijdse rechten en plichten worden opgenomen. In ruil voor concrete inspanningen vanwege de school, bijvoorbeeld voor aangepaste communicatie, zorg voor elk kind, samenwerking met buitenschoolse initiatieven waar de leerlingen na schooltijd terecht kunnen, zouden ouders zich ertoe verbinden voor een normale schoolloopbaan voor hun kind te zorgen. Het spreekt voor zich dat dit geen afbreuk doet aan onze doelstelling om kinderen van nieuwkomers zo snel als mogelijk in ons lager en secundair onderwijs te integreren.

Om de kleuterparticipatie aan te moedigen, stel ik onder meer voor te eisen dat kinderen één jaar regelmatig Nederlandstalig kleuteronderwijs gevolgd moeten hebben vooraleer ze kunnen worden

ingeschreven in een Nederlandstalige, lagere school. In Brussel kan die maatregel nog een sterker effect hebben dan elders in Vlaanderen.

Het spijbelbeleid in Brussel wil ik verder door time-outprojecten ondersteunen. Hiervoor zal ik samenwerking zoeken met de Franse Gemeenschap en de lokale overheden.

EXAMENCOMMISSIE VLAAMSE GEMEENSCHAP VOOR HET VOLTIJDS SECUNDAIR ONDERWIJS

Via de examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap kunnen mensen zonder een diploma secundair onderwijs dit toch nog behalen. De laatste jaren maken steeds meer mensen van die mogelijkheid gebruik. Momenteel kunnen kandidaten zich enkel schriftelijk inschrijven. In de toekomst zal dit ook elektronisch mogelijk zijn. Bovendien zal het interne informaticasysteem worden verbeterd en gemoderniseerd.

EVALUATIE DECREET OVER GELIJKE ONDERWIJSKANSEN/LOP'S

Afgelopen schooljaar voerde de administratie een evaluatie uit van de interne werking van de Lokale Overlegplatforms (LOP's). Ze ging na hoe die hun decretale opdrachten invullen en vormgeven, met welke knelpunten ze geconfronteerd worden en welke resultaten ze kunnen voorleggen. Er werd ook gepeild naar eventuele voorstellen om hun werking in de toekomst te verbeteren. Op basis van die evaluatie heb ik beslist een en ander bij te sturen.

Omdat schoolbesturen en inrichtende machten van de scholen en CLB vaak afwezig zijn op de vergaderingen van de LOP's, kunnen ze zich nu laten vertegenwoordigen door respectievelijk de schoolleiding en de CLB-directie. Dit werkjaar zal ik verder laten nagaan hoe we de verplichte onderwijspartners kunnen stimuleren om aanwezig te zijn en de gemaakte afspraken na te komen. Ook de niet-onderwijspartners hebben het niet altijd gemakkelijk om hun mandaten op te nemen en een actieve inbreng te hebben in het lokale overleg.

Om de deelname aan het LOP te activeren, zullen de LOP-deskundigen en de begeleiders diversiteit meer en beter moeten samenwerken. Het is ook aangewezen het LOP uit te breiden met lokaal relevant geachte partners. Daarom heb ik het aantal te coöpteren partners door het LOP uitgebreid. Ik wil het LOP ook alle ruimte geven om kleine netwerken van onderuit te laten groeien. Indien nodig zal ik nagaan in welke mate engagementen van lokale organisaties uit aanverwante beleidsdomeinen zoals jeugd, welzijn, sport, justitie kunnen worden verankerd in lokale samenwerkingsprotocollen.

Sinds het opstarten van het LOP zijn in heel wat gemeenten verschillende lokale overlegfora actief, die de onderwijscontext kunnen beïnvloeden en van dezelfde overheid uitgaan: het lokaal onderwijsoverleg, flankerend onderwijsbeleid, lokaal sociaal beleid, stedenbeleid ... Daarom laat ik onderzoeken hoe we de gemeentelijke/stedelijke overheden kunnen stimuleren hun regiefunctie op te nemen en de afstemming van de verschillende overlegorganen in de regelgeving kunnen verankeren.

Een aantal LOP's werkt goed samen met de lokale en regionale overheden om hun omgevingsanalyses uit te voeren. Ik wens die LOP's nu als een voorbeeld van goede praktijk voor andere regio's naar voor te schuiven. Scholen die bij de omgevingsanalyse systematisch hun medewerking weigeren, zal ik actief aansporen hun informatieplicht ernstig te nemen en de nodige gegevens ter beschikking te stellen.

De LOP's moeten afspraken maken over de opvang van, het aanbod voor en de toeleiding van anderstalige nieuwkomers naar het onthaalonderwijs. Sinds vorig schooljaar is het onthaalonderwijs ook belast met de verdere begeleiding en opvolging van de anderstalige nieuwkomers in het regulier onderwijs. Daarom kregen de LOP's de opdracht ook daarover afspraken te maken.

Omdat de LOP's dubbele inschrijvingen moeilijk of niet kunnen controleren, zal ik met de onderwijskoepels nagaan hoe we hiervoor een oplossing kunnen vinden.

Gaandeweg hebben we de LOP's ingeschakeld om beleidsprioriteiten in de ruimere context van meer gelijke onderwijskansen mee te ondersteunen (o.a. kleuterparticipatie, spijbelactieplan, schoolkosten ...). Dit biedt zeker impulsen aan LOP's met een zwakkere werking. LOP's die goed werken aan hun lokaal bepaalde prioriteiten, dienen die bijkomende beleidsopdrachten niet als prioritair te beschouwen als zij dat kunnen motiveren.

Momenteel buigt een team van wetenschappers zich over de vraag in welke mate de LOP's een geschikt instrument zijn voor het uitbouwen van een gelijke-onderwijskansenbeleid en bijdragen tot meer gelijke onderwijskansen.

EXPERTISENETWERKEN LERARENOPLEIDING VOOR MEER DIVERSITEIT

Voor de expertisenetwerken en regionale platforms van de lerarenopleidingen, die met het nieuwe decreet over de lerarenopleiding volop vorm krijgen, trek ik gedurende drie opeenvolgende jaren 500.000 euro uit. Expertisenetwerken die een project uitwerken om de in-, door- en uitstroom van nog ondervertegenwoordigde groepen in de lerarenopleidingen te verbeteren, kunnen daarvoor een subsidie krijgen als zij van een daarvoor aangestelde jury een gunstige beoordeling krijgen. Betrekken ze daar ook secundaire scholen bij, dan draag ik bovendien bij in de onkosten voor deze schoolprojecten (daarvoor is 46.000 euro gereserveerd). Zo wil ik lerarenopleidingen en scholen prikkelen om hun diversiteitsbeleid verder te ontwikkelen. De oproep met doelstellingen en thema's voor de projectaanvragen wordt dit najaar gelanceerd.

ACTIEPLAN GELIJKEKANSENBELEID

Zoals voorgaande jaren engageer ik me ook nu weer voor het actieplan Gelijke Kansen 2008-2009 van de Vlaamse minister van Gelijke Kansen. Ik zal vanuit Onderwijs en Vorming acties ondernemen om ongelijkheden tussen mannen en vrouwen of inzake holebiseksualiteit en toegankelijkheid te bekampen. Een van die acties, het project Gen-Basec, reikt een strategie aan om in lagere en secundaire scholen met het thema gender aan de slag te gaan.

Daarnaast wil ik hefboomen uitwerken voor een meer genderbewust personeelsbeleid. Ik zal ook communicatieacties opzetten om holebipersoneel bewust te maken van hun rechten als personeelslid, opdat ze vlot toegang hebben tot rechten of gunstmaatregelen verbonden aan het (mee)ouderschap, huwelijk/samenwonen, ... Wat de weging van studenten met functiebeperkingen in de financiering van het hoger onderwijs betreft, zal ik via verder overleg en onderzoek nog andere categorieën van functiebeperkingen in rekening brengen dan de groep ingeschreven bij het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap.

3.2.2 Een krachtig en stimulerend talenbeleid

In februari 2007 publiceerde ik mijn talenbeleidsnota *De lat hoog voor talen in iedere school. Goed voor de sterken, sterk voor de zwakken*. Die nota kwam tot stand op basis van gesprekken met deskundigen en na ruim overleg met alle onderwijspartners. Ze werd geconcretiseerd in een actieplan, dat een helder kader biedt om te werken aan een beter onderwijs Nederlands en moderne vreemde talen. Zowel voor Nederlands als voor moderne vreemde talen is ‘taalgericht vakonderwijs’ hét aandachtspunt. Ik neem me voor dit talenbeleid verder vorm te geven in samenwerking met alle partners.

Het ontwikkelen van een talenbeleid is een opdracht voor elke school in Vlaanderen en in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Het moet als ultiem doel hebben leerlingen te helpen bij het bereiken van de eindtermen en leerplandoelstellingen voor alle vakken, niet alleen voor taalvakken. Alle leraren moeten hun taalgebruik afstemmen op het taalvaardigheidsniveau van hun leerlingen. Ik zal de onderwijsinspectie vragen het talenbeleid van de scholen als bijzonder aandachtspunt op te nemen in de reguliere schooldoorlichtingen van het basisonderwijs en het secundair onderwijs. De inspectie moet daarbij meer dan vroeger de vraag stellen hoe de scholen naar resultaten toe werken en hun eigen resultaten beoordelen. De beginsituatie, de vooruitgang en het resultaat op het einde van het traject zullen belangrijke aandachtspunten zijn. Secundaire scholen moeten immers kunnen verwachten dat leerlingen uit het basisonderwijs komen met voldoende kennis van de schooltaal. Het hoger onderwijs mag verwachten dat leerlingen uit het secundair onderwijs doorstromen met de taalvaardigheid die in het hoger onderwijs nodig is. Voor hulp bij de ontwikkeling van een talenbeleid op school zie ik een taak weggelegd voor de pedagogische begeleiding.

Het algemene gedachtegoed van de talenbeleidsnota en de doelstellingen die ik daarin vooropstel, werden ruim gecommuniceerd op de Talentweedaagse op 25 en 26 september 2007 in Gent met als bedoeling:

- een ruim maatschappelijk debat op gang te brengen;
- een breed draagvlak voor het talenbeleid te scheppen;
- voorbeelden van goede praktijk aan een ruim onderwijspubliek aan te reiken.

Op de talentweedaagse werd ook de website over talen gelanceerd met informatie over het talenbeleid en goedeprijkvoorbeelden. Voor het geheel van deze acties werd ongeveer 125.000 euro uitgetrokken. Het is de bedoeling de website in de loop van 2008 verder uit te bouwen. Daarvoor werd in ongeveer 50.000 euro voorzien.

NEDERLANDS LEREN

▪ **Standaardnederlands als schooltaal**

De recent goedgekeurde basiscompetenties en het beroepsprofiel van de leraren leggen duidelijk de nadruk op taal. De overheid verwacht van alle leraren dat ze het Standaardnederlands goed beheersen.

▪ **Aanpassing eindtermen Nederlands**

De eindtermen Nederlands, taalbeschouwing van het basisonderwijs zijn, op één na, te vrijblijvend. Ze behelzen voornamelijk attitudes en de lijst met begrippen/termen is zeer beperkt. Afspraken tussen

Nederlands en moderne vreemde talen ontbreken op dit vlak. In het volgende werkjaar zal intensief worden verder gewerkt aan de herziening van de eindtermen Nederlands die in maart 2009 aan het Vlaams Parlement zullen worden voorgelegd. Daarbij wordt rekening gehouden met het Europese Referentiekader (ERK), een goede verhouding tussen taalstructuren en vaardigheden. De verticale aansluiting en de samenhang van Nederlands met de vreemde talen wordt bewaakt.

- **Peilingen en screeningtoetsen**

In de indicatieve planning die ik met de onderzoeksploeg van de K.U.Leuven voor de organisatie van de peilingen heb afgesproken, zorgde ik ervoor dat we snel een zicht kunnen krijgen op de beheersing van het Nederlands (zie boven). Begin 2008 zal die onderzoeksploeg paralleltoetsen voor de eindtermen Nederlands van het basisonderwijs ter beschikking stellen van de scholen. Daarnaast worden er op het einde van 2007 twee screeninginstrumenten voor Nederlandse taalvaardigheid opgeleverd, een voor de instap in het basisonderwijs en een tweede voor de instap in het beroepssecundair onderwijs.

- **Onderwijs voor anderstalige nieuwkomers (OKAN)**

Een aantal open asielcentra vangen vanaf 2007-2008 prioritair gezinnen met kinderen op, die op repatriëring worden voorbereid en gezinnen met kinderen, die wachten op de uitSPAak of ze in België mogen blijven. Kinderen van die gezinnen, die normaliter naar de lagere school moeten gaan, wil ik zoveel mogelijk de kans geven naar school te gaan in de buurt van het asielcentrum. Omdat die kinderen vaak al langer dan 1 jaar in België verblijven, komen ze niet in aanmerking voor onthaalonderwijs. Dit ontnemt hen heel wat kansen. Daarom zal ik voor hen vanaf 1 september 2008 een uitzondering maken op de voorwaarden om in aanmerking te komen voor OKAN. In 2008 zal ik 198.000 euro vrijmaken voor onthaalonderwijs voor kinderen die in asielcentra verblijven. Vanaf 2009 wordt dit 833.000 euro.

Om de kwaliteit van het onthaalonderwijs te garanderen, gaf ik de opdracht ontwikkelingsdoelen voor het onderwijs voor anderstalige nieuwkomers in het secundair onderwijs te ontwikkelen.

- **Volwassenenonderwijs en NT2**

Vanaf 1 september 2007 wordt het hele aanbod Nederlands Tweede Taal (NT2) van de basiseducatie modulair aangeboden met de toepassing van het opleidingsprofiel NT2 Alfa R1. Cursisten kunnen vanaf dan in de basiseducatie, net zoals in het secundair volwassenenonderwijs, een certificaat 'Latijns schrift' behalen.

De opleidingsprofielen Nederlands tweede taal van het secundair volwassenenonderwijs worden dit schooljaar geëvalueerd en indien nodig bijgestuurd. Ook zal de inspectie volwassenenonderwijs een uitgebreid onderzoek doen naar het rendement en de effectiviteit van het NT2-aanbod in de centra voor volwassenenonderwijs. Die informatie moet toelaten het NT2-beleid voor volwassenen te verbeteren.

Het afsprakenkader NT2 werd bijgestuurd en verfijnd op basis van de evaluatie door de Vlaamse Onderwijsraad (VLOR). Daaruit bleek dat het Afsprakenkader de organisatie van het NT2-aanbod meer samenhangend en sterker heeft gemaakt, maar dat een bijsturing gewenst was. Sinds de goedkeuring van het Afsprakenkader NT2 in 2003 is de context immers sterk veranderd met de installatie van de Huizen van het Nederlands, de goedkeuring van nieuwe opleidingsprofielen NT2, de aanpassingen aan het Vlaamse inburgeringsbeleid en de nieuwe regeling van het volwassenenonderwijs. Het Afsprakenkader NT2 werd dan ook vooral in functie van die gewijzigde

context aangepast, maar nieuwe bepalingen moeten zorgen voor een meer efficiënt gebruik van de beschikbare middelen en een behoeftedekkend aanbod. Het nieuwe Afsprakenkader NT2 is vanaf 1 september 2007 in voege.

Met de minister bevoegd voor Inburgering heb ik afspraken gemaakt over de controle op de regelmatige deelname van inburgeraars aan de opleidingen Nederlands tweede taal. Hiermee geven we een verdere uitvoering aan het Vlaamse inburgeringsbeleid.

Ik zal samen met mijn collega bevoegd voor Inburgering de opdracht geven om een onderzoek uit te voeren naar de wenselijkheid om cursisten Nederlands tweede taal in de Centra voor Basiseducatie tot niveau A2 op te leiden voor ze kunnen doorstromen naar de specifieke taalvaardigheidscursussen bij VDAB of het Syntra-netwerk.

▪ **Project ‘School en ouders’ voor anderstalige ouders**

Aanvullend op zijn reguliere werking, kreeg het Steunpunt GOK de opdracht een project uit te werken om anderstalige ouders van leerlingen in het basis- en secundaire scholen meer en beter te betrekken bij de school van hun kinderen en om hun Nederlandse taalvaardigheid te verbeteren. Deze opdracht wordt op de begroting 2007 gefinancierd met 37.105 euro. In totaal zullen zeven cases worden opgezet: een in Antwerpen en in Brussel en vijf andere verspreid over Vlaanderen. Er wordt gestreefd naar een evenwicht tussen een (groot)stedelijke en een landelijke context en een evenwichtige verdeling tussen centra voor basiseducatie en centra voor volwassenenonderwijs. Het project is gericht op het verzamelen en verbeteren van bestaand materiaal, het ontwikkelen van nieuw materiaal en het opsporen of scheppen van voorbeelden van goede praktijk. Bijzondere aandacht moet gaan naar de overdraagbaarheid van de projectresultaten naar andere scholen en regio's in Vlaanderen. Het project wordt uitgevoerd in het schooljaar 2007-2008 en afgesloten met een studiedag.

VREEMDETALENONDERWIJS

▪ **Aanpassing eindtermen vreemde talen**

De huidige eindtermen moderne vreemde talen vertonen enkele lacunes. Ze zijn te weinig operationeel, het is niet duidelijk op welk beheersingsniveau van het Europese Referentiekader (ERK) ze zich bevinden, het is onduidelijk hoe vaardigheden en taalstructuren zich tot elkaar verhouden. Bovendien bevatten ze geen luik taal en cultuur. De eindtermen Frans basisonderwijs en de eerste graad secundair onderwijs moeten in het licht van de verplichting van het Frans in het lager onderwijs beter op elkaar worden afgestemd, zodat de overgang van het ene onderwijsniveau naar het andere vlotter kan verlopen.

Voor alle kso- en tso-leerlingen zullen we in de basisvorming twee vreemde talen decretaal opleggen, voor alle bso-leerlingen één. Daarom wordt ook gewerkt aan een herziening van de eindtermen vreemde talen, waarvoor in maart 2009 een voorstel aan het Vlaams Parlement zal worden voorgelegd.

▪ **Taalopleidingen in het volwassenenonderwijs**

Dit schooljaar zal de inspectie volwassenenonderwijs de modulaire opleidingsprofielen van de taalopleidingen in het volwassenenonderwijs evalueren. Op basis daarvan zal ik ze eventueel bijsturen. Ik zal ook het advies van de VLOR volgen over het ontwikkelen van nieuwe taalopleidingen. Voorstellen voor nieuwe taalopleidingen in de centra voor volwassenenonderwijs zullen worden

getoetst aan het referentiekader dat de VLOR hiervoor ontwikkelde. Het is mogelijk dat het bestaande aanbod aan taalopleidingen hierdoor verder uitbreidt.

- **Content and Language Integrated Learning (CLIL)**

Op basis van het voorstel dat de werkgroep vreemdetalenonderwijs vorig jaar rond Content and Language Integrated Learning (CLIL) formuleerde, besliste ik proefprojecten op te zetten om de effectiviteit van de CLIL na te gaan voor taalsterke en -zwakke leerlingen. Op basis van de resultaten van deze proefprojecten zal ik overwegen om al dan niet naar een algemene invoering over te gaan.

CLIL is het onderwijzen van niet-taalvakken in een vreemde taal. Via een vraag aan de onderwijskoepels werden 9 scholen bereid en geschikt gevonden om in een beperkt proefproject te stappen. Ze kunnen 10 tot 15% van het lessenrooster geven met CLIL. De proefprojecten gingen op 1 september 2007 voor drie jaar van start, eerst met een intensieve vormingsperiode voor de leraars, en vanaf 1 januari 2008 met de eigenlijke lessen.

Omdat CLIL weinig bekend is in Vlaanderen en er weinig expertise aanwezig is, heb ik de begeleiding van CLIL in de proefprojecten toevertrouwd aan een academische expert. De pedagogische begeleidingsdiensten worden nauw bij deze begeleiding betrokken. Zo kunnen ze hun CLIL-vaardigheden aanscherpen en de begeleiding zelf opnemen. De academische expert staat ook in voor een nauwe wetenschappelijke opvolging van de proefprojecten in functie van een eventuele bijsturing en voor de evaluatie van de projectresultaten.

Voor de proefprojecten werd in 2007 ongeveer 110.000 euro uitgetrokken. In 2008 zullen de proefprojecten ongeveer 410.000 euro kosten omdat onder meer een tweede leerlingencohorte zal worden betrokken. Voor de wetenschappelijke begeleiding wordt jaarlijks 66.000 euro uitgetrokken.

- **Taaluitwisselingen voor leerkrachten**

Het is belangrijk dat scholen in hun talenbeleid en de algemene doelstellingen die ze nastreven, samenwerken met scholen uit de andere gemeenschappen van België. Na het afronden van de onderhandelingen met mijn collega's daar zal de uitwisseling van leerkrachten en directeurs van scholen uit de verschillende gemeenschappen mogelijk worden. Voor leerkrachten zal het gaan om een korte 'post-to-post' uitwisseling. Directeurs kunnen een studiebezoek aan hun partnerschool brengen om meer te vernemen over het school- en taalbeleid in de andere gemeenschap.

Voor beide acties wordt het Prins Filipfonds dat zijn programma voor de uitwisseling van leerlingen heeft omgevormd, de coördinerende partner. Ik zal ook dit nieuwe programma steun verlenen. Om de taalvaardigheid Frans van de leerkrachten te verhogen, zal ik een groep leerkrachten een intensieve stage op maat in de Franse Gemeenschap laten volgen. Voor al deze acties is 50.000 euro beschikbaar in de begroting 2007. Vanaf 2008 is dat 70.000 euro.

3.2.3 Ontwikkeling van een leezorgkader

OVERLEG EN VOORBEREIDING ONTWERP VAN DECREET LEERZORGKADER

Met het leezorgkader wil ik een nieuw referentiekader voor zorg aan leerlingen met specifieke noden in het basis- en secundair onderwijs op punt stellen. We brengen daarbij het gewoon en buitengewoon

onderwijs onder in één kader. Alle extra zorgmaatregelen voor jongeren met specifieke onderwijs- en opvoedingsbehoeften vandaag - GOK, zorg, GON, buitengewoon onderwijs - krijgen een plaats in dat leezorgkader. Eén kader biedt meer duidelijkheid over de opdracht en verantwoordelijkheden van het gewoon en het buitengewoon onderwijs en de schoolexterne hulp en het maakt de lacunes helder. Zo kunnen we het aanbod aanvullen en verbeteren waar nodig.

Het kader is gebaseerd op enerzijds leerlingenkenmerken (de clusters en doelgroepen) en anderzijds leezorgniveaus (de aanpassingen die nodig zijn aan het onderwijs om optimaal in te spelen op de noden van de leerlingen).

Tijdens het voorbije schooljaar werd intensief samengewerkt met de VLOR om het concept van leezorg verder te verfijnen in een discussienota. Na het advies van de VLOR en van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap rondde ik een conceptnota af., die de Vlaamse Regering op 30 maart 2007 heeft goedgekeurd en waarover de Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie van het Vlaams Parlement intussen een hoorzitting heeft georganiseerd.

Dit werkjaar wil ik, na verder overleg, een ontwerp van decreet voorbereiden en aan het Vlaams Parlement ter goedkeuring voorleggen. Nog dit werkjaar moeten beleidskeuzes over financiering worden gemaakt. Het is mijn bedoeling om het nieuwe leezorgkader vanaf het schooljaar 2009-2010 in de scholen in te voeren. Deze werkzaamheden worden door een aantal stuurgroepen ondersteund. Samen met vertegenwoordigers uit onderwijs (netten, CLB), welzijn en de wetenschappelijke wereld wordt gezocht naar degelijke criteria voor de inschaling van leerlingen in een leezorgniveau en in een cluster en doelgroep en wordt ook de planning van het aanbod voor het buitengewoon onderwijs voorbereid. Deze stuurgroepen starten in het eerste trimester van dit schooljaar.

Leezorg is een complex dossier dat heel wat mensen raakt. Daarom zal ik gericht communiceren naar de verschillende doelgroepen wanneer er belangrijke stappen worden gezet in de besluitvorming. In de verdere totstandkoming van het leezorgkader en bij de voorbereiding van de toepassing ervan zal ik ook aandacht besteden aan de ontwikkeling en ondersteuning van de competenties die ervoor nodig zijn. Specifiek voor hoogbegaafdheid gaan we niet per definitie uit van een probleemaanpak maar de thematiek moet wel een aandachtspunt zijn voor de school. Er moet geïnvesteerd worden in competentieontwikkeling op dit gebied om op een goede manier om te gaan met de noden van deze leerlingen.

AUTISME

De autismespectrumstoornissen (ASS) krijgen een plaats in het leezorgkader. Toch vraagt die problematiek meer dwingende maatregelen op korte termijn zoals een betere diagnose, de verbetering van het Geïntegreerd Onderwijs (GON), het aanbod voor ASS in het buitengewoon onderwijs.

Om het GON voor leerlingen met autisme te optimaliseren, nam ik het voorbije werkjaar al maatregelen waaronder een specifiek budget voor afwijkingsuren. Dit zijn extra uren die scholen voor het buitengewoon onderwijs kunnen krijgen voor specifieke situaties. Het extra budget voor GON ASS bedraagt net zoals vorig schooljaar 2.600.000 euro. Dit budget werd omgezet in begeleidingsuren die volgens dezelfde procedure als de afwijkingsuren, in overleg met de koepels bij het begin van ieder schooljaar worden verdeeld.

Vanaf 1 september 2007 moet een (kinder)psychiater of een Centrum voor OntwikkelingsStoornissen (COS) de diagnose stellen van ASS. De betrokkenheid van de referentiecentra voor autisme verdient aanbeveling.

In de aanloop naar leezorg zal ik op korte termijn nog bijkomende maatregelen nemen voor de leerlingen met ASS in het buitengewoon onderwijs. Ik zal een decreet voorleggen om een tijdelijk kader te scheppen, waardoor scholen voor buitengewoon onderwijs een meer gepast of bijkomend aanbod voor deze kinderen kunnen organiseren. Tegelijk zal ik de kwaliteitscriteria laten vastleggen, waaraan de diagnose ASS moet voldoen. Ik baseer me hiervoor op de voorwaarden die nu gesteld worden aan een diagnose bij GON-ASS.

Gedurende de schooljaren 2007-2008 en 2008-2009 trek ik voor de pedagogische begeleidingsdiensten en 7 buitengewone secundaire scholen een aparte subsidie uit om voor leerlingen met autismespectrumstoornissen meer en betere stages en betere doorstroming naar tewerkstelling te bieden.

De bijkomende maatregelen voor autisme in het buitengewoon onderwijs worden geraamd op 3.600.000 euro voor het schooljaar 2008-2009 waarvan 1.000.000 euro voor het tijdelijk kader. De financiering van het project autisme in het buitengewoon secundair onderwijs gebeurt met Lottomiddelen (budget van 616.000 EUR).

RECHT OP ONDERWIJS VOOR CHRONISCH ZIEKE KINDEREN

Chronisch zieke kinderen kunnen in het basis- en het secundair onderwijs sinds 1 januari 2007 vier uur per week les aan huis krijgen, als ze een geneeskundig attest van een chronische ziekte hebben. Dat attest blijft geldig waardoor ze bij elke nieuwe periode van afwezigheid onmiddellijk aanspraak kunnen maken op thuisonderwijs. In samenspraak met de klassenraad wordt bepaald welke vakken aan huis onderwezen zullen worden .

3.2.4 Ontwikkelen van een zorgbeleid

AANPAK VAN SPIJBELLEN

De leerplicht garandeert onvoldoende dat alle leerlingen regelmatig naar school gaan. Om spijbelen en schoolverzuim tegen te gaan, werd het spijbelactieplan op de sporen gezet, dat de problematiek integraal zal aanpakken. Er komt een ruime waaier van acties, van sensibiliseren over preventie naar begeleiding en ultiem ook sanctioneren, waarbij er met de betrokkenen (school, CLB, huisartsen, politie, justitie, welzijn) overlegd zal worden welke engagementen ze kunnen aangaan.

De hervorming van de leerplichtcontrole is een van de acties van het spijbelactieplan, waarvoor ik al concrete maatregelen heb getroffen. Vanaf het schooljaar 2006-2007 worden alle leerplichtige leerlingen gecontroleerd in plaats van slechts enkele leeftijdsgroepen. De controleprocedure werd aangepast zodat ouders nu sneller een signaal krijgen als hun kinderen niet aan de leerplicht voldoen. Vanaf het schooljaar 2007-2008 laat ik bovendien controleren of de leerlingen bij het begin van het schooljaar ingeschreven zijn met een controle op de eerste, tweede of derde schooldag in plaats van op 1 oktober. Dit werd dit schooljaar voor de eerste keer opgevraagd. Ik wil hiermee een signaal geven

om het luxeverzuim bij het begin van het schooljaar waarbij leerlingen later van vakantie terugkeren een halt toe te roepen.

Om de verschillende partners te stimuleren om aan het actieplan mee te werken, wordt sterk ingezet op informatie en communicatie. Zo werden er al verschillende informatiesessies voor de aangestelde parketcriminologen bij de jeugdparketten en de aangestelde aanspreekpunten van de politiezones georganiseerd en vonden er verkennende gesprekken over samenwerking onderwijs-politie-justitie plaats. Rondetafelgesprekken met de medische sector over de nieuwe aanpak voor medische attesten mondden uit in een protocol.

Dit werkjaar komt er een nieuwe, uitgebreide website over leerplicht waarop ook intermediairen de voor hen relevante informatie kunnen vinden. Verschillende communicatieacties naar ouders, leerlingen, leerkrachten, artsen en andere betrokkenen worden opgezet om iedereen op zijn respectieve rol in de aanpak van spijbelen en schoolverzuim te wijzen. De LOP's worden ingeschakeld om de problematische inschrijvingsdossiers op te volgen. De CLB-inspectie zal de beleidscontracten en -plannen analyseren en tips formuleren om de interne en externe begeleiding en schoolspecifieke afspraken op elkaar af te stemmen.

In samenwerking met de medische sector wordt een vormingspakket over spijbelen en leerplicht voor artsen uitgewerkt. Met het departement Welzijn worden concrete afspraken gemaakt over leerrecht van jongeren en over de opdracht van de Bijzondere Jeugdbijstand in de opvolging van problematische leerplichtdossiers. Met justitie wordt afgesproken hoe jongeren met zware leerplichtproblemen worden opgevolgd en hoe ouders die het leerrecht van hun kinderen in gevaar brengen, kunnen worden gesanctioneerd.

Voor het spijbelactieplan wordt jaarlijks ongeveer 200.000 euro uitgetrokken. Het grootste deel daarvan wordt aan communicatie besteed.

AANPAK VAN ANTISOCIAAL GEDRAG

Een time-outproject neemt een 'probleemleerling' tijdelijk uit de school, laat hem een time-outprogramma doorlopen en helpt hem dan opnieuw op school integreren. In het schooljaar 2006-2007 gingen 14 korte en 6 lange time-outprojecten van start die respectievelijk 645 en 182 leerlingen kunnen begeleiden. Ze kunnen gedurende 3 opeenvolgende schooljaren een subsidie krijgen als ze aan een aantal kwalitatieve en kwantitatieve vereisten voldoen. Alle projecten werden voor hun werking tijdens het afgelopen schooljaar gunstig beoordeeld en krijgen in het schooljaar 2007-2008 dus opnieuw subsidies.

Vorig schooljaar kreeg elk kort time-outproject de kans een opleiding tot moderator voor het herstelgericht overleg (HERGO) te volgen, een methodiek waarbij dader en slachtoffer van antisociaal gedrag met hun achterban zoeken naar oplossingen voor de gevolgen van dat gedrag. Tijdens dit schooljaar wil ik HERGO ruimer bekendmaken om de methodiek ook op het niveau van de scholen ingang te doen vinden.

Op jaarbasis wordt ongeveer 920.000 euro uitgetrokken voor de time-outprojecten, ongeveer 645.000 euro voor de korte en 275.000 euro voor de lange projecten.

EEN ZORGBELEID IN HET HOGER ONDERWIJS VOOR PERSONEN MET EEN HANDICAP

De werkingstoelage van de universiteiten en de hogescholen wordt in het nieuwe financieringssysteem voor het hoger onderwijs onder andere berekend op het aantal studiepunten dat studenten opnemen en verwerven. We bouwen in dat systeem onder meer een extra weging in voor de studiepunten van studenten met een functiebeperking. Zo willen we de instellingen ertoe aanzetten meer inspanningen te leveren om studenten met een functiebeperking te rekruteren en om in de nodige omkadering te voorzien opdat die studenten ook een succesvolle studieloopbaan zouden kunnen doorlopen.

In eerste instantie wordt die weging beperkt tot de studiepunten van studenten die bij het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) een recht op een tegemoetkoming hebben geopend. Het decreet voorziet echter een opening om in de toekomst ook aan de studiepunten van andere studenten met een functiebeperking een hogere weging toe te kennen. Die verruiming zal het voorwerp van een debat met het hogeronderwijsveld vormen over onder meer:

- het aantal studenten met een functiebeperking;
- de wijze van registreren door de instellingen;
- de inspanning die een instelling levert voor een student met functiebeperkingen;
- het afbakenen (en definiëren) van de soorten studenten met een functiebeperking die in de financiering een extra weging krijgen en deel uitmaken van het zorgbeleid van de instellingen.

Het Steunpunt voor Leren en Werken met Functiebeperkingen in het Hoger Onderwijs zal het voorbereiden van een operationele afbakening als opdracht krijgen.

Dat steunpunt gaat in de eerste helft van 2008 van start. Het moet instellingen helpen bij het uitstippelen van een zorgbeleid. Mensen met een functiebeperking die (willen) studeren of werken in het hoger onderwijs zullen er ook terecht kunnen voor advies en hulp. Het steunpunt zal binnen- en buitenlandse expertise verzamelen en verspreiden en een forum bieden om expertise uit te wisselen. Het zal ook kwantitatieve en kwalitatieve gegevens over leren en werken met functiebeperkingen verzamelen en materiaal ontwikkelen voor de instellingen. Het steunpunt zal de overheid helpen bij de uitvoering van haar beleid. Hiervoor is in de begroting 250.000 euro ingeschreven.

Met het oog op een geoptimaliseerde ondersteuning van studenten in het hoger onderwijs gaan we ook in dialoog met het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH).

EEN DUIDELIJKERE ROL VOOR DE CENTRA VOOR LEERLINGENBEGELEIDING (CLB)

Door de kerntaken van de CLB's helder en concreet af te lijnen, wil ik ervoor zorgen dat leerlingen en ouders en scholen met realistische verwachtingen naar het CLB stappen. Ook voor andere hulpverleners is het belangrijk dat ze weten wat een CLB doet en niet doet. Begin 2007 publiceerde ik een discussietekst over het profiel van de CLB's op basis van de tekst die de Internettensamenwerkingscel (ISC) had samengesteld. Naast de officiële reactie van de VLOR, kreeg ik daarop vanuit verschillende hoeken commentaar. Ik zal dat commentaar en het VLOR-advies gebruiken om het CLB-profiel verder af te werken en aan de Vlaamse Regering voor goedkeuring voor te leggen. Tegelijk zal ook de discussie worden opgestart over de onderlinge positionering en taakafbakening van de school, het CLB en de pedagogische begeleidingsdiensten. Bedoeling is te komen tot een Besluit van de Vlaamse Regering waarin dit profiel wordt verankerd tegen 1 september 2008.

Tegen september 2008 zal ik een begrijpelijke brochure over het CLB-profiel voor leerlingen en hun ouders laten ontwikkelen, onder meer in samenwerking met de Vlaamse Scholierenkoepel (VSK).

Omwille van de verouderde architectuur en de beperkte bruikbaarheid van het Netoverschrijdend Informaticaproject tussen Centra voor Leerlingenbegeleiding en Onderwijs (NICO) zal tegen september 2008 een nieuwe applicatie worden uitgewerkt om beleidsrelevante data uit de sector te verkrijgen. Die applicatie zal voortbouwen op de software en processen voor verwerking van leerlingen- en personeelsgegevens in het ministerie. Intussen blijft de huidige applicatie operationeel. Binnen NICO komen er voorlopig geen modules bij. De centra zullen dit schooljaar enkel de medische gegevens elektronisch registreren. Vanaf het schooljaar 2008-2009 zal de toepassing geleidelijk operationeel zijn.

SAMENWERKING MET WELZIJN, GEZONDHEID EN ANDERE BELEIDSDOMEINEN

- **Integrale jeugdhulp**

De CLB's zijn een belangrijke partner in de integrale jeugdhulp omdat zij alle jongeren via de scholen in Vlaanderen bereiken en hen laagdrempelige hulp aanbieden. Bovendien kunnen zij vanuit die draaischijffunctie de verbinding leggen tussen de school en de welzijns- en gezondheidsvoorzieningen. Daarom hebben de CLB's in 2007 in het kader van het modulariseringsproces binnen integrale jeugdhulp hun aanbod in modules uitgeschreven.

Dit wordt een belangrijk schooljaar voor de CLB's omdat ze zich zullen profileren in de netwerken voor rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp. Ze werden gevraagd als partner in projecten zoals de opvoedingswinkels en de STOP-projecten die van start zullen gaan (STOP staat voor Samen Sterker Terug Op Pad en richt zich naar kinderen met gedragsproblemen tussen 4 en 7 jaar en hun ouders). Zo bouwen zij hun draaischijffunctie verder uit. Als belangrijke actor in het voortraject van de jeugdhulp zullen scholen problemen moeten signaleren en ermee gepast kunnen omgaan. Ze zullen daarvoor de nodige ondersteuning moeten krijgen van de CLB's. Er zullen ook duidelijke afspraken moeten komen over de respectieve taken van scholen, CLB en Welzijn (zie ook het CLB-profiel). Binnen de netwerken rechtstreeks toegankelijke hulp, engageren de CLB's zich om met de andere partners te werken aan het optimaliseren van de toegang tot de jeugdhulp.

Het decreet op de rechtspositie van de minderjarige in de jeugdhulp heeft implicaties voor onder meer de afstemming beroepsgeheim en ambtsgeheim, de positie van leerkrachten als bijstandsfiguur in de jeugdhulp, het multidisciplinair dossier en de wijze van hulpverlening van de CLB's. Naast het vormingsaanbod van integrale jeugdhulp over de toepassing van dat decreet, zal ik zelf initiatieven nemen om scholen te ondersteunen, onder meer rond het omgaan met informatie over leerlingen, de spanning tussen beroepsgeheim en ambtsgeheim, de rol van de bijstandsfiguur en de werking van welzijn. Hiervoor zal met de onderwijsnetten worden samengewerkt. Ik zal ook de nodige stappen zetten om het besluit rond het multidisciplinaire dossier in de CLB's aan te passen.

Ik laat mijn administratie met de administratie Welzijn uitzoeken hoe beide beleidsdomeinen kunnen tegemoetkomen aan de onderwijsnoden van jongeren in de residentiële hulpverlening. De administratie zal hiervoor samenwerken met de pedagogische begeleidingsdiensten, de onderwijsnetten en de CLB's.

Binnen de netwerken crisishulp zullen de CLB's een actieve inbreng hebben. Wanneer één van hun potentiële cliënten uit het werkingsgebied in het netwerk terecht komt, zullen ze op vraag van het meldpunt instaan voor de opvolging.

- **Ervaringsdeskundige in de armoede**

De Sociaal Economische Raad voor Vlaanderen (SERV) heeft een beroepscompetentieprofiel van ervaringsdeskundigen in armoede en sociale uitsluiting ontwikkeld. Nu zal de administratie met de vzw De Link, het volwassenenonderwijs en de basiseducatie de opleiding van deze mensen hervormen om ze een plaats te geven in het onderwijs. Er wordt ook gezocht naar pistes om de vertrouwdheid met de methodiek van ervaringsdeskundigen in het onderwijs te verhogen.

- **Flankerend lokaal onderwijsbeleid**

Steeds meer steden en gemeenten voeren een actief lokaal beleid rond welzijn, jeugd, sport, cultuur, milieu en dergelijke. Niet zelden zien ze de scholen als hun bevoorrechte partners om dat beleid te realiseren. Vanuit de centrale overheid kunnen we deze initiatieven alleen maar toejuichen, de lokale werking ondersteunen door hinderpalen tot samenwerking weg te nemen en afspraken te maken over mogelijke samenwerkingsverbanden. Tegelijk vergen bepaalde beleidslijnen die centraal worden opgezet, zoals het spijbelactieplan of een grotere participatie van kleuters aan het onderwijs, lokale hefboomen.

Vanuit die overwegingen nam ik het initiatief een ontwerpdecreet rond flankerend onderwijsbeleid uit te werken, dat inmiddels in de Commissie Onderwijs, Vorming en Innovatie gestemd. Het decreet gaat in vanaf 1 januari 2008.

Heel wat onderwijsproblemen zoals zittenblijven, spijbelen, ongekwalificeerde uitstroom komen geconcentreerd voor in steden en grootsteden. Om de centrumsteden te stimuleren hun rol in het flankerend onderwijsbeleid op te nemen, heb ik eerder al initiatieven genomen. Projecten die dat beleid onderbouwen, kunnen sinds het schooljaar 2005-2006 een subsidie krijgen. Steden waar zulke projecten al gestart zijn, blijken positieve resultaten te boeken. Daarom zal ik die projecten nu decretaal beter onderbouwen. Bepaalde steden die niet tot de centrumsteden behoren, hebben vaak met dezelfde problemen te kampen. Vanaf het schooljaar 2007-2008 stel ik de projectsubsidies voor het flankerend onderwijsbeleid ook voor hen open. De ondersteuning van centrum- en andere steden wordt samen met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) verder uitgebouwd. Voor Brussel zijn aparte initiatieven mogelijk. Dit decreet zal ook de regelgeving op de sociale voordelen aanpassen (waarbij lokale besturen bepaalde voordelen niet mogen toekennen aan scholen van het gemeenschapsonderwijs en aan vrije scholen). De huidige regeling staat haaks op de initiatieven van lokale besturen die wij net willen stimuleren.

Vanaf het schooljaar 2007-2008 is in 2.001.000 euro voorzien voor projecten voor flankerend onderwijsbeleid, waarvan 1.501.000 euro voor de centrumsteden en 500.000 euro voor de niet-centrumsteden.

- **Andere dossiers**

Samen met het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) zoeken we in de loop van 2008 naar de afstemming inzake het hulpmiddelenbeleid

3.2.5 *Eindtermen en ontwikkelingsdoelen herzien*

VAKGEBONDEN EN VAKOVERSCHRIJDENDE EINDTERMEN (BAO EN SO) EVALUEREN

Om de functies, invulling en vormgeving van de eindtermen en ontwikkelingsdoelen bij te sturen, wordt uitgegaan van referentiegegevens. Zo wil ik de meest dringende zaken aanpakken in plaats van een langdurig en allicht weinig efficiënt proces van opfrissing van het hele pakket op te starten. De referentiegegevens waarover we in de loop van dit schooljaar zullen beschikken zijn:

- de resultaten van het lopende evaluatieonderzoek over de eindtermen en ontwikkelingsdoelen in het basisonderwijs en tussentijdse resultaten van het implementatieonderzoek naar de vakoverschrijdende eindtermen in het secundair onderwijs (betreffen ook tweede en derde graad);
- de resultaten van de peilingen van wereldoriëntatie, domein natuur in het basisonderwijs, biologie en informatieverwerving en -verwerking in de eerste graad van het secundair onderwijs;
- de resultaten van de peilingen Nederlands lezen en luisteren in het basisonderwijs en Frans lezen en schrijven in de eerste graad van het secundair onderwijs;
- de bevindingen van het project Techniek op School (TOS 21);
- de vaststellingen uit de talennota;
- evaluatiegegevens van de onderwijsinspectie.

Die referentiegegevens worden dit jaar gebruikt om een aantal eindtermen te herzien. Voor de vakgebonden eindtermen gaan dit schooljaar de ontwikkelcommissies voor Nederlands en vreemde talen in het basisonderwijs en de eerste graad van het secundair onderwijs aan de slag. Voor vreemde talen zullen vervolgens ook de tweede en derde graad worden aangepakt. Daarnaast start het ontwikkelwerk voor wetenschappen in het basisonderwijs (Wereldoriëntatie, domein natuur) en in de eerste graad van het secundair onderwijs. Ten slotte zal worden gewerkt aan eindtermen voor techniek, in eerste instantie voor het domein technologie bij wereldoriëntatie in het basisonderwijs en voor technologische opvoeding in de eerste graad van het secundair onderwijs. De vakoverschrijdende eindtermen in de drie graden van het secundair onderwijs worden ook geactualiseerd. Bij de herziening vormt de afstemming tussen basis- en secundair onderwijs een belangrijk aandachtspunt.

Omdat ik in maart 2009 een voorstel voor herziening van de eindtermen en ontwikkelingsdoelen aan het Vlaams Parlement willen voorleggen, zal ik tegen het eind van dit schooljaar de voorstellen voor advies aan de Vlaamse Onderwijsraad bezorgen.

3.2.6 *Burgerschap en duurzame ontwikkeling stimuleren*

Om de kwaliteit van burgerschapseducatie op peil te houden of te verbeteren, zal ik de resultaten uit het Europese Jaar Burgerschap door Onderwijs en Vorming aanvullen met andere evaluatiegegevens. Momenteel loopt een evaluatieonderzoek naar de vakoverschrijdende eindtermen dat ik voor de herziening van onder meer de eindtermen rond burgerzin wil gebruiken. Sinds dit jaar engageerde de Vlaamse overheid zicht in de International and Citizenship Education Study (ICCS) van de International Association for the Evaluation of Educational Achievement (IEA). Het ICCS wil nagaan

in welke mate jongeren voorbereid zijn op hun rol als burgers van de 21ste eeuw. Dit onderzoek zal in 2009 worden uitgevoerd. De deelname aan ICCS is niet alleen significant voor de zichtbaarheid van Vlaanderen in de opvolging van het Lissabonproces. Het zal ook als basis dienen om een Europese indicator voor burgerschap op te stellen en om de Vlaamse situatie en resultaten met die van andere landen te vergelijken.

Ik sta achter het gemeenschappelijke advies van de VLOR en de MINA-raad over educatie voor duurzame ontwikkeling (EDO) in het leerplichtonderwijs. Dit houdt in dat ik EDO niet als een bijkomende educatie zal beschouwen, maar als een 'regulatief idee' en dus richtinggevend voor de andere educaties zoals milieueducatie, gezondheidseducatie en opvoeden tot burgerzin. Het gemeenschappelijke advies en de implementatiestrategie van het Decennium voor Educatie voor Duurzame Ontwikkeling van de United Nations Economic Council for Europe (UNECE), leggen de nadruk op de lerarenopleidingen. Die kunnen toekomstige leraren competenties laten verwerven waarmee ze EDO in hun dagelijkse onderwijsactiviteiten kunnen integreren. De nieuwe basiscompetenties van de leraren bieden alvast voldoende aanknopingspunten om EDO een plaats te geven in de opleidingsprogramma's van de lerarenopleidingen.

In afwachting van het evaluatieonderzoek van de vakoverschrijdende eindtermen laat ik de administratie onderzoeken hoe we burgerschapseducatie en andere educaties kunnen versterken. Voor burgerschapseducatie doen we dit onder meer in samenwerking met de Koning Boudewijnstichting. We denken daarbij vooral aan een betere coördinatie en kwaliteit van de ondersteuning en aan een meer heldere financiering ervan.

3.3 Verbreden van de vorming op school

3.3.1 Het ICT-beleidsplan uitvoeren

In 2006 publiceerde ik mijn ICT-beleidsplan waarin ik de verschillende initiatieven en projecten rond ICT bundelde. Dat beleidsplan zal in de loop van deze regeerperiode grotendeels worden uitgevoerd, maar zet ook bakens uit voor het ICT-beleid van de toekomst.

ICT-BASISCOMPETENTIES VOOR IEDEREEN

Vanaf 1 september 2007 zijn in het basisonderwijs en de eerste graad van het secundair onderwijs vakoverschrijdende ICT-eindtermen van kracht geworden. Gedurende het schooljaar 2007-2008 willen we de scholen ondersteunen bij het invoeren van deze eindtermen, onder meer door een middenkatern in het tijdschrift Klasse en een elektronisch instrument voor zelfevaluatie (Pictos).

De basiseducatie heeft als opdracht lager geschoolde volwassenen elementaire ICT-vaardigheden aan te leren. Met het huidige modulaire opleidingsprofiel ICT kan ze die doelstelling niet realiseren. Sinds het vorige schooljaar wordt het ICT-traject in de basiseducatie herbekeken. Ik wil die procedure dit werkjaar afronden.

INVESTEREN IN ICT-INFRASTRUCTUUR

Voor de schooljaren 2006-2007 en 2007-2008 heb ik opnieuw financiële middelen ter beschikking gesteld van de scholen voor ICT-uitrusting. Begin januari 2007 werd 25.875.000 euro extra uitbetaald aan het basisonderwijs, het secundair onderwijs en de basiseducatie. Voor het schooljaar 2007-2008 is 12.806.000 euro beschikbaar. Daarmee wordt de ICT-ondersteuning uitgebreid naar de centra voor volwassenenonderwijs en het DKO en krijgen het basisonderwijs, het secundair onderwijs en de basiseducatie een tweede maal extra middelen voor hun ICT-infrastructuur.

VEILIG ICT-GEBRUIK

Veilig ICT-gebruik is gebaseerd op een breed scala van competenties zoals nauwkeurig en verzorgd werken, zorg dragen voor apparatuur en software, alert zijn voor schadelijke of discriminerende inhoud. Samen met partners als Sensoa, Child Focus en de consumentenorganisaties werd eind september 2007 een grootschalige sensibiliseringscampagne naar het onderwijs gelanceerd. In 2007 bezorg ik de scholen een geactualiseerde bundel met richtlijnen over veilig ICT-gebruik. Voor die campagne werd ongeveer 55.000 euro uitgetrokken. Daarnaast zal REN-Vlaanderen een nascholingstraject over aspecten van veilig ICT-gebruik opzetten en zal er ook lesmateriaal over veilig ICT-gebruik worden verspreid.

ICT-NASCHOLING

Voor het schooljaar 2007-2008 heb ik een beheersovereenkomst gesloten met het nascholingsnetwerk REN-Vlaanderen. Jaarlijks krijgt dit netwerk ongeveer 1.500.000 euro om zijn opdrachten uit te voeren. Op de begroting 2008 is in eenzelfde som voorzien om met REN-Vlaanderen ook voor het schooljaar 2008-2009 een beheersovereenkomst te sluiten. Om een beter beeld te krijgen van de mate waarin REN-Vlaanderen tijdens de afgelopen jaren heeft ingespeeld op de nascholingsbehoeften van leerkrachten over ICT en het toekomstige beleid voor ICT-nascholing voor te bereiden, zal ik een evaluatie van hun werking laten uitvoeren.

BREEDBAND INTERNETTOEGANG VOOR SCHOLEN

Vlaanderen beschikt over een enorm potentieel voor breedbandtoegang, dat de onderwijsinstellingen op dit ogenblik onvoldoende gebruiken. In het verleden lag de klemtoon van het ICT-beleid op het aansluiten van de school op internet. Nu wil ik ervoor zorgen dat elk klas- of leslokaal over een snelle internetverbinding kan beschikken. Momenteel kunnen onderwijsinstellingen via het federale I-lineprogramma tegen gunsttarief op een snelle internetverbinding worden aangesloten. Steeds meer echter blijkt de technische capaciteit van de I-line niet te voldoen aan de behoefte aan bandbreedte van de onderwijsinstellingen. Daarom zal ik in de loop van het schooljaar 2007-2008 samen met relevante partners onderzoeken hoe de breedbanddienstverlening kan worden verbeterd.

LEERZORG EN ICT

Specifiek voor ICT in het buitengewoon onderwijs ondersteun ik enkele projecten. Het internetproject *Wai-Not* ontwikkelt een leeromgeving en e-mailclient voor kinderen met mentale beperkingen. Via het

Bednet-project kunnen zieke kinderen via technologie hun lessen op afstand volgen en in contact blijven met hun klasgenoten, leerkrachten en school. *Letop* is een project dat het brede onderwijsveld sensibiliseert en ondersteunt rond leerproblemen.

In het komende werkjaar wil ik het ICT-beleid voor het buitengewoon onderwijs meer stroomlijnen. Met een project over digitale leerboeken wil ik ook nagaan hoe ICT kinderen met beperkingen beter kan ondersteunen. Ik voorzie daarvoor in ongeveer 75.000 euro in 2008.

3.3.2 *Op naar de 'brede school'*

Vorig schooljaar startten 15 projecten Brede School voor een periode van 3 schooljaren, in samenwerking met de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en de Vlaamse minister van Jeugd, Sport en Cultuur. Hiervoor maak ik jaarlijks (2006, 2007, 2008) een budget vrij van 250.000 euro. Ik gaf het Steunpunt Gelijke Onderwijskansen de opdracht deze projecten op te volgen. Dit schooljaar verschuift de focus van een algemene opvolging van de projecten naar een intensievere inhoudelijke ondersteuning. Daarom wordt in oktober 2007 een uitwisselingsdag voor de projecten georganiseerd, die in het teken zal staan van het thema brede leer- en leefomgeving. In mei 2008 wordt er een studiedag georganiseerd om de ervaringen van de projecten voor te stellen aan een ruimer publiek.

Tegen het eind van het schooljaar 2007-2008 zal het steunpunt mij een tussentijds rapport bezorgen van de knelpunten van de brede school en (weliswaar voorlopige) beleidsaanbevelingen. Het eindrapport wordt opgeleverd na afloop van de projecten.

3.3.3 *Onderwijs en sport*

Het ontwerpdecreet waarmee we de Stichting Vlaamse Schoolsport en de Vlaamse Studentensportfederatie wilden omvormen tot het Vlaams Centrum voor Onderwijsgebonden Sport (VCOS) kreeg een negatief advies van de Raad van State omwille van de verregaande bepalingen van de rechtspersoon, structuur en werking van de stichting. Een oplossing waarbij de vaste benoeming (en pensioenrechten) voor de personeelsleden van de Stichting Vlaamse Schoolsport en Vlaamse Studentenfederatie kan gegarandeerd worden, is op korte termijn niet haalbaar. Voorlopig zal alles dus blijven zoals het is. De Stichting Vlaamse Schoolsport en de Vlaamse Studentensportfederatie blijven in de huidige vorm en onder hetzelfde regime verder bestaan. Ik zal tegen 1 september 2008 een oplossing uitwerken om de doelstellingen van de Vlaamse Gemeenschap voor onderwijsgebonden sport te realiseren. Vanaf 2008 heb ik hiervoor 972.000 euro ter beschikking.

3.3.4 *Gezondheid op school*

Op 27 januari 2006 ondertekenden de Vlaamse ministers van Onderwijs, Volksgezondheid, Sport en Landbouw een intentieverklaring om samen de scholen te ondersteunen bij het uitwerken van een gezondheidsbeleid. Een Vlaamse gezondheidscoördinator werd aangesteld, die inmiddels het strategisch plan *Op uw gezondheid* heeft uitgewerkt. Daarmee moet elke school vanaf 1 september 2007 een eigen gezondheidsbeleid op touw zetten. Om scholen daarvoor inspiratie te bieden, werden in 2007 honderd voorbeelden van goede praktijk in basis- en secundaire scholen geselecteerd. Elke geselecteerde school kreeg 1000 euro, die ze naar eigen goeddunken mocht gebruiken.

In april 2007 bezorgde ik alle scholen de dvd *Gezond op school* met als centrale thema's voeding en beweging. Zes scholen tonen hoe ze een gedragen gezondheidsbeleid uitwerkten met de ontwikkelingsdoelen en eindtermen als uitgangspunt. Naast de dvd lanceerde ik een website waarop ook andere gezondheidsthema's aan bod komen, met goedepraktijkvoorbeelden en tientallen nuttige links.

Tijdens dit schooljaar wil ik het draagvlak voor een gezondheidsbeleid op scholen vergroten. In het najaar van 2007 vinden studiedagen voor leerkrachten plaats en zal een sensibiliseringscampagne voor ouders en leerlingen van start gaan.

Tegelijk maak ik werk van een algemeen rookverbod op school. Momenteel is het verboden te roken in de schoolgebouwen, maar kunnen scholen roken toelaten op de speelplaats of in een apart rooklokaal. Alle onderwijsactoren gaan akkoord om roken overal op school te verbieden. Daarom bereid ik een decreet voor dat het algemeen rookverbod zal invoeren. Het decreet zal ingaan op 1 september 2008. Begeleidende maatregelen moeten ervoor zorgen dat zowel leerlingen als leerkrachten gemakkelijk met roken kunnen stoppen. Dit sluit ook aan bij de aanbevelingen van de Gezondheidsconferentie die de collega van Volksgezondheid in november 2006 georganiseerd heeft.

Het verbruik van frisdranken en snoep op school zal ik niet verbieden, maar ik ben ervan overtuigd dat een sterk gezondheidsbeleid in elke school een draagvlak kan scheppen om het gebruik van suikers aan banden te leggen.

Op 19 juli 2007 keurde de Vlaamse Regering het Vlaams Actieplan Suïcidepreventie goed. Dit actieplan beoogt onder meer een kwaliteitsvol beleid rond geestelijke gezondheidszorg voor schoolgaande kinderen en jongeren, met aandacht voor een geïntegreerde benadering (met bijvoorbeeld ook links naar middelengebruik, pesten en geweld). Dit vergt onder meer vorming van leerkrachten en ouders, geestelijke gezondheidsbevordering bij leerlingen, vroegdetectie van jongeren met risico's en zorg voor leerlingen met beginnende symptomen van depressie en suïcidaliteit. Ook scholen hebben een rol te spelen. Bij de verdere ontwikkeling en uitrol van het plan wil ik overleggen met de collega-minister bevoegd voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, meer in het bijzonder voor wat de rol van scholen en CLB's betreft.

In 2007 werd voor het gezondheidsbeleid 200.000 euro uitgetrokken, inclusief de personeelskosten van de gezondheidscoördinator. Voor 2008 wordt in eenzelfde bedrag voorzien.

3.3.5 *Onderwijs en cultuur*

KUNST- EN CULTUUREDUCATIE ACTIVEREN

Tijdens het schooljaar 2006-2007 voerde Anne Bamford, professor aan de Wimbledon School of Art in Londen, een onderzoek uit naar kunst- en cultuureducatie in het Vlaamse onderwijs. In 2004 schreef zij al een globaal rapport over de stand van zaken op gebied van kunsteducatie in opdracht van UNESCO. Op 25 september 2007 werden de resultaten van het Vlaamse onderzoek voorgesteld. Ik zal nu een commissie aan het werk zetten, die de aanbevelingen van professor Bamford zal analyseren en omzetten in concrete beleidsvoorstellen. De commissie bestaat uit een tiental mensen die samen over de nodige kennis beschikken om relevante voorstellen te doen, zowel voor het beleid als voor de praktijk van de kunst- en cultuureducatie. Tegen eind mei 2008 zal de commissie haar rapport

neerleggen. Ook het kabinet van de minister van Cultuur wordt hierbij betrokken. In een ruimere klankbordgroep kunnen de verschillende betrokken instellingen en sectoren hun mening formuleren over de voorstellen van de commissie en hun eigen prioriteiten aangeven: de onderwijsnetten en hun begeleidingsdiensten, het DKO, de lerarenopleiding, de bibliotheken, culturele centra en steunpunten, de cultuur- en kunsteducatieve sector ...

Meer specifiek zal ik laten nagaan welke concrete initiatieven de lerarenopleiding kunnen nemen. Dit najaar staan alvast media-educatie en de uitwisseling tussen de diverse lerarenopleiders in Vlaanderen en Nederland centraal. Met de Nederlandse overheid zal ik bekijken welke gezamenlijke actiepunten voor kunst- en cultuureducatie en onderwijs in de Europese context kunnen worden afgesproken. Voor media-educatie worden de initiatieven rond visieontwikkeling en nascholing van leerkrachten die de CANON Cultuurcel in 2006 opstartte, verder uitgebreid naar het secundair onderwijs en de lerarenopleiding.

De pilootprojecten onderwijs/cultuur die in 2007 werden gestart, zullen dit najaar worden geëvalueerd. De opgedane kennis zal via diverse onderwijskanalen worden verspreid. Op basis van de resultaten van de evaluatie zal ik nagaan of en hoe het initiatief in 2008 kan worden voortgezet.

CANON Cultuurcel zal dit schooljaar de samenwerking tussen de beleidsdomeinen onderwijs en cultuur verder versterken via studiedagen, projecten en gezamenlijk onderzoek, met speciale aandacht voor kansengroepen en kleuters. Naast de Dag voor het literatuuronderwijs en de Dag voor de cultuureducatie, die in het teken staan van cultuureducatie en jonge kinderen, worden in het voorjaar 2008 drie projectdagen voor leerkrachten georganiseerd. Aansluitend bij een aanbeveling van professor Bamford wil ik het uitwisselen van goede voorbeelden, het informeren over elkaars werk, ideeën en realisaties hiermee stimuleren.

De opgedane kennis zal via de diverse websites en publicaties van de CANON Cultuurcel en het Agentschap voor Onderwijscommunicatie worden ontsloten.

EEN NIEUWE STRUCTUUR VOOR HET DKO

De academies voor deeltijds kunstonderwijs staan voor een dubbele uitdaging. Enerzijds willen ze, conform hun oorspronkelijke missie, uitdagende opleidingen aanbieden die leerlingen op een hoog technisch en artistiek niveau brengen. Anderzijds krijgen ze het appel zich maatschappelijk te verbreden. Academies kunnen zich niet beperken tot de talentontwikkeling van enkelen. Ze moeten ook sleutelvaardigheden zoals creativiteit, zelfvertrouwen, culturele openheid ontwikkelen, waarmee een ruimere groep mensen succesvol door het leven kan gaan.

Leerlingen komen naar het DKO met verschillende motieven. Leerkrachten proberen daarop een antwoord te bieden, maar hebben in de huidige structuur onvoldoende mogelijkheden om te differentiëren. Daarom zal ik een nieuwe, flexibele structuur uittekenen, die leerlingen toelaat leerroutes aansluitend bij hun leerverwachtingen te volgen: doorstromen naar het hoger kunstonderwijs of zich ontplooien als amateurkunstenaar. Voor een aantal leerlingen kan het DKO ook competenties aanreiken, die meteen op de arbeidsmarkt inzetbaar zijn. Degelijk onderwijs is gebaat bij duidelijk omschreven leerprogramma's gericht op het bereiken van leerdoelen. Die leerdoelen zal ik nu ook voor het kunstonderwijs in regelgeving vastleggen. Een commissie van deskundigen zal dit najaar op basis van de verschillende leerlingenprofielen de leerdoelen definiëren waartoe de DKO-opleidingen moeten leiden en de verschillende leerroutes uittekenen.

Ondanks de geleverde inspanningen om het publiek van het DKO maatschappelijk te differentiëren, zijn het nog steeds hoger opgeleide volwassenen en hun kinderen die eraan deelnemen. Daarin verandering brengen, vergt de inzet van heel wat partners over een langere termijn. Het stimuleren van duurzame netwerken tussen academies, scholen voor leerplichtonderwijs en andere lokale partners kan daar een bijdrage toe leveren. Uit het project nascholing muzische vorming is gebleken dat DKO-leerkrachten er kunnen toe bijdragen om leerkrachten in het leerplichtonderwijs verder te professionaliseren in het leergebied muzische vorming.

Een werkgroep zal instaan voor de verdere visieontwikkeling rond DKO en de samenhang met de commissie opgericht naar aanleiding van het rapport Bamford bewaken. Ik wil ruim de tijd nemen om over de voorstellen te overleggen met de onderwijsnetten, de directeursverenigingen, de vakorganisaties, de VLOR. Dat moeten uiteindelijk leiden naar een nieuw decreet DKO. De juiste timing daarvan hangt af van snelheid waarmee de werkzaamheden vorderen.

In afwachting van dat nieuwe decreet zal ik een oplossing bieden voor een aantal praktische problemen en nagaan of de positief geëvalueerde tijdelijke projecten structureel verankerd kunnen worden.

3.4 Schoolinfrastructuur en rationeel energiegebruik in scholen

3.4.1 Inhaalbeweging voor schoolinfrastructuur(DBFM)

Vlaanderen heeft de voorbije decennia te weinig geïnvesteerd in schoolinfrastructuur. Hierdoor zijn veel schoolgebouwen nooit aangepast aan de gestegen leerlingenaantallen en de nieuwe onderwijsbehoeften. De verouderde gebouwen kampen meestal ook met zware energiefacturen. Naast een substantiële verhoging van de middelen voor schoolinfrastructuur, opteerde ik voor een inhaalbeweging op basis van alternatieve financiering, het DBFM-programma. Ik wil daarmee zorgen voor meer investeringen in schoolgebouwen, zonder daarbij elementen als rationeel energiegebruik en architecturale kwaliteit te verwaarlozen.

Om het DBFM-programma (Design, Build, Finance en Maintain) uit te voeren, zal begin 2008 conform de wet op de overheidsopdrachten een private vennootschap worden geselecteerd, die de bouw- en onderhoudsrisico's van de infrastructuurprojecten op zich neemt. Dat moet garanties bieden dat elk project binnen een bepaalde termijn wordt afgewerkt tegen een vooraf bepaalde prijs.

De DBFM-vennootschap staat in voor de 'terbeschikkingstelling' van de schoolinfrastructuur aan de inrichtende macht. Dit houdt in dat de vennootschap de school bouwt en vervolgens zorgt voor het onderhoud en de herstellingen. De vennootschap moet ervoor zorgen dat de infrastructuur waarover de school gedurende de 30 jaar beschikt aan bepaalde kwaliteitseisen voldoet. In ruil voor die prestaties krijgt de vennootschap gedurende 30 jaar een beschikbaarheidsvergoeding van de scholen. De vergoeding wordt gesubsidieerd of gefinancierd door het Vlaams Agentschap voor Infrastructuur in Onderwijs (AGION), volgens de regeling die vandaag geldt voor subsidiëring of financiering van scholenbouw, d.w.z. voor 100%, 70% of 60%.

De vennootschap kan alleen uit financiële partners bestaan. Voor het uitvoeren van de bouwprojecten zal concurrentie georganiseerd worden tussen aannemers. De verdere operationalisering van het DBFM-programma zal gebeuren tussen 2008 en 2011.

In 2007 werd 50.000.000 euro voor schoolinfrastructuur uitgetrokken. In 2008 en 2009 zal dat telkens 75.000.000 euro zijn.

3.4.2 Rationeel energiegebruik in scholen (REG)

Het Vlaams Parlement keurde onlangs een decreet over energieprestaties voor gebouwen goed. Vanaf 1 januari 2006 moeten nieuwe gebouwen zo worden gebouwd te worden dat het primaire energieverbruik (E-peil) de norm E100 niet overschrijdt. Uiteraard is dat decreet ook van toepassing op schoolgebouwen. Voor scholen wil ik die norm op E70 leggen. Scholen vervullen immers een voorbeeldfunctie in het klimaatbeleid van de overheid. Ik wil dan ook voor leerlingen en cursisten een omgeving scheppen, die toont dat zuinig zijn met energie kan. Bovendien wil ik zo de energiefactuur voor scholen op structurele wijze verminderen. De strengere eis voor het energieverbruik betekent een meerinvestering voor de nieuwbouwprojecten, die via de lagere energiefactuur wordt teruggewonnen. Bij een E70-norm is de som van de investeringskosten én de energiekosten voor scholen minimaal. Een school die voldoet aan de E70-norm is 30% energiezuiniger dan een school die voldoet aan de E100-norm. Deze strengere norm wordt niet alleen opgelegd aan de projecten van het DBFM-programma, maar ook aan de projecten die de klassieke weg volgen. De meerkost door de E70-norm wordt volledig vergoed (dus voor 100% en dit voor alle onderwijsnetten). Tegen het einde van dit jaar zal ik een decreet over energieprestaties voor scholen aan het Vlaams parlement voorleggen.

Bij wijze van pilootproject zullen enkele scholen volgens de passiefhuisstandaard worden gebouwd. Zij hebben (bijna) geen verwarming nodig. In ons land zijn er daarvan zeer weinig voorbeelden. In landen zoals Duitsland, Luxemburg, Oostenrijk, Zwitserland komen ze meer voor en werden zelfs verschillende scholen volgens het passiefhuisconcept gebouwd. Het pilootproject werd begroot op 9.000.000 euro.

Begeleidende maatregelen zoals het opstarten van een energieboekhouding en het uitvoeren van een energieaudit vormen de basis van een degelijk energiezorgsysteem. Deze maatregelen zijn echter pas zinvol als er voldoende financiële middelen beschikbaar zijn om concrete REG-investeringen uit te voeren. Daarom is in 2008, net zoals in 2007, opnieuw een budget van 25.000.000 euro beschikbaar voor energiebesparende investeringen zoals energiezuinige verwarming, energiezuinige verlichting, vloerisolatie, muurisolatie, dakisolatie, verbeterd dubbel glas.

De scholen en hun energiecoördinatoren zullen verder worden ondersteund om een energiezuinig beleid te voeren. Naast de provinciale vorming in 2006, is het de bedoeling om elke onderwijsinstelling in 2007-2008 basisinformatie te geven over rationeel energieverbruik in scholen. Voor deze acties werd in 2007 in 120.000 euro uitgetrokken.

3.5 Basismobiliteit en het STOP-principe

3.5.1 Leerlingenvervoer basisonderwijs

Tijdens het vorige schooljaar 2006-2007 startten in 9 steden en gemeenten Hemiksem, Rotselaar, Asse, Waasmunster, Blankenberge, Oostende, Bekkevoort, Mechelen en Herentals projecten rond netoverschrijdend leerlingenvervoer gewoon basisonderwijs. Ik sloot met die gemeenten een protocol

af, dat tweemaal verlengd kan worden voor één schooljaar. Gezien het schooljaar 2006-2007 een opstartjaar was, wordt het project tijdens het schooljaar 2007-2008 voortgezet in alle steden en gemeenten, behalve in Oostende. In het schooljaar 2006-2007 werd voor die projecten 836.300 euro uitgetrokken.

Uit de evaluatie van de projecten tijdens 2006-2007 blijkt dat het huidige kader onvoldoende bijdraagt tot een duurzame woon-schoolmobiliteit. De focus ligt immers te veel op leerlingenvervoer en te weinig op stappen en trappen. Vanaf het schooljaar 2008-2009 zal een nieuw project van start gaan met de nadruk op stappen en trappen. Dit project zal voor eind december gelanceerd worden.

In de begroting 2008 is 2.400.000 euro ingeschreven voor het leerlingenvervoer in het gewoon basisonderwijs.

3.5.2 *Herziening regelgeving leerlingenvervoer buitengewoon onderwijs*

In het schooljaar 2006-2007 werd de regio Oost-Vlaams-Brabant gebruikt als testcase voor het leerlingenvervoer voor het buitengewoon onderwijs. Samen met de onderwijsnetten en de betrokken scholen werd gezocht naar oplossingen voor problemen verbonden aan het netoverstijgend leerlingenvervoer in het buitengewoon onderwijs. Uit dit overleg kwamen heel wat concrete voorstellen. De oplossingen zijn erop gericht de duur van de ritten te verminderen en de regelgeving voor scholen en ouders te verhelderen.

Met ingang van het schooljaar 2007 -2008 zijn een aantal wijzigingen van kracht:

- Kinderen die ingeschreven zijn in een school als rechthebbende leerling zullen dat statuut behouden, ofwel tot het einde van het buitengewoon basisonderwijs ofwel tot het einde van het buitengewoon secundair onderwijs. Voorwaarde hierbij is uiteraard zij intussen niet verhuizen of van school veranderen.
- Om het recht op leerlingenvervoer te bepalen zal in de toekomst worden rekening gehouden met de opstapplaats van het kind.
- Om het recht van een leerling op leerlingenvervoer te bepalen wordt op de afstand tot de dichtstbijzijnde school een marge toegestaan van maximum 10%, met een beperking in kilometers in afwachting van duidelijk afgebakende ophaalzones,

De verdere uitwerking van de organisatie van het leerlingenvervoer moet in samenspraak gebeuren met de onderwijsnetten, de ouders en De Lijn. Ik zal dan ook een commissie Leerlingenvervoer buitengewoon onderwijs opstarten, waarin mijn administratie en de verschillende betrokken actoren vertegenwoordigd zijn. Die commissie zal advies verstrekken bij de beleidsvoorbereiding en -evaluatie en over complexe individuele vervoersdossiers in het buitengewoon onderwijs. De commissie staat verder in voor het afbakenen van de ophaalzones voor het leerlingenvervoer van het buitengewoon onderwijs, het formuleren van voorstellen om de kwaliteit van dat vervoer te bevorderen, de administratieve vereenvoudiging en advies over de communicatie naar scholen en ouders. Een nieuwe regeling voor het leerlingenvervoer moet duidelijk zijn en helder worden gecommuniceerd, zodat scholen en ouders vóór de inschrijving weten wat de mogelijkheden zijn van leerlingenvervoer. Bij de toepassing van de regelgeving leerlingenvervoer buitengewoon onderwijs is een regelmatige en structurele samenwerking tussen de betrokken scholen en De Lijn belangrijk, bv. bij het zoeken naar haalbare trajecten voor leerlingen met specifieke noden. Het uittekenen van de ophaalzones moet per

regio in samenspraak met de scholen en De Lijn gebeuren. In een ophaalzone moet een redelijke ritduur gegarandeerd kunnen worden. Het streefdoel is maximum drie uur per dag.

De vorming voor busbegeleiders die ik in 2006 opnieuw opstartte, wordt voortgezet. Hiervoor is een jaarlijks budget van 200.000 euro beschikbaar. Door de toelagen voor busbegeleiding anders uit te betalen, zullen scholen die tijdig een dossier indienen, die niet meer moeten voorschieten. Ik zal ook de toelage voor de busbegeleiders verhogen. Ik voorzie hiervoor vanaf 1 september 2007 in een budget van 900.000 euro. Vanaf 2008 is op jaarbasis een bedrag van 3.700.000 euro voorhanden om de busbegeleiders billijker te verlonen en de scholen te ondersteunen voor de administratie van het leerlingenvervoer en de contracten met de busbegeleiders. De begroting voor de busbegeleiding is afhankelijk van het aantal ritten dat door De Lijn wordt aanbesteed en uitgevoerd. Meer busritten betekent immers meer aanwerving van busbegeleiders. De Lijn zal de volgende jaren 1.100.000 euro extra krijgen om het aantal ritten uit te breiden en zo de ritduur te verminderen.

3.6 *Brussel, de Vlaamse Rand en taalgrensgemeenten*

3.6.1 *Brussel*

Het aantal leerlingen van de Vlaamse scholen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest blijft stijgen. Steeds meer van die leerlingen hebben een anderstalige achtergrond.

Tijdens de maanden juni en juli 2007 werd in een breed opgezette rondetafelconferentie de problematiek van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel grondig besproken. Ik organiseerde die conferentie in samenwerking met minister Vanhengel, bevoegd voor het onderwijsbeleid van de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC). De rondetafelconferentie leverde een zeventigtal voorstellen op rond vier grote domeinen:

- leerlingen en ouders;
- schoolorganisatie en personeel;
- curriculaire thema's;
- begeleiding en ondersteuning.

Die voorstellen zal ik nu verder gebruiken als leidraad om een beleid uit te stippelen. Op heel wat punten sporen de voorstellen van de conferentie met de aandachtspunten die ik in het voorjaar van 2006 lanceerde naar aanleiding van het rapport van de inspectie over het onderwijs in Brussel.

Samen met mijn collega van de VGC besliste ik een aantal voorstellen uit het eindrapport bij voorrang op te nemen in de verdere beleidsplanning.

Met de minister bevoegd voor Brusselse aangelegenheden wordt ook uitgebreid afgestemd om te komen tot een ondersteunend beleid vanuit het principe "brede school": het ondersteunen vanuit jeugdwerk, cultuur en sport van de Vlaamse netwerking rond de scholen.

LEERLINGEN EN OUDERS

Momenteel laat ik de juridische en praktische haalbaarheid onderzoeken van een engagementsverklaring tussen ouders en scholen, waarin wederzijdse rechten en plichten worden opgenomen. In ruil voor concrete inspanningen vanwege de school, bijvoorbeeld voor aangepaste communicatie, zorg voor elk kind, samenwerking met buitenschoolse initiatieven waar de leerlingen na schooltijd terecht kunnen, zouden anderstalige ouders zich ertoe engageren om hun verantwoordelijkheid ten volle op te nemen om bij te dragen tot het realiseren van een goede schoolloopbaan voor hun kinderen. Het vrijetijdsaanbod in Brussel dient hiervoor uiteraard voldoende te zijn uitgebouwd en afgestemd op de scholen.

Om de kleuterparticipatie aan te moedigen stel ik voor dat kinderen één jaar regelmatig Nederlandstalig kleuteronderwijs gevolgd moeten hebben vooraleer ze kunnen worden ingeschreven in een Nederlandstalige, lagere school. In Brussel kan die maatregel nog een sterker effect kunnen hebben dan elders in Vlaanderen.

Het spijbelbeleid in Brussel wil ik verder door time-outprojecten ondersteunen. Hiervoor zal ik samenwerking zoeken met de Franse Gemeenschap en de lokale overheden.

LEERLINGEN EN OUDERS

Ik gaf eerder aan dat ik een aantal maatregelen wens in te voeren die Vlaanderenbreed zullen gelden, maar die ten aanzien van de specifieke Brusselse situatie een bijzondere invulling kunnen krijgen. Ik verwijs dan in het bijzonder naar mijn plannen inzake de “versterkte leerplicht”. Daar waar ik deze versterking Vlaanderenbreed als een element van leerplicht zie, wil ik onderzoeken in welke mate we in Brussel dit engagement kunnen uitbreiden tot een element van inschrijving.

Ook de maatregel waarbij kinderen één jaar regelmatig Nederlandstalig kleuteronderwijs gevolgd moeten hebben vooraleer ze kunnen worden ingeschreven in een Nederlandstalige, lagere school kan in Brussel nog een sterker effect kunnen hebben dan elders in Vlaanderen.

Het spijbelbeleid in Brussel wil ik verder door time-outprojecten ondersteunen. Hiervoor zal ik samenwerking zoeken met de Franse Gemeenschap en de lokale overheden.

SCHOOLORGANISATIE EN PERSONEEL

Om leerkrachten voor het Brussels Nederlandstalig onderwijs aan te trekken en te behouden, komen er aparte maatregelen, in overleg met de minister bevoegd voor Brussel. Zo denk ik eraan om leerkrachten financieel aan te moedigen naar Brussel te komen en er te blijven. De inzet van taalassistenten die de leerkrachten kunnen bijstaan, is een andere mogelijkheid.

De toekenning van ruimere bevoegdheden aan de scholengemeenschappen kan in Brussel, waar de scholen gemiddeld kleiner zijn, extra bijdragen tot de versterking van de beleidskracht van de scholen.

Het onderwijstaalexamen (artikelen 13 tot 15 van de onderwijstaalwet) is aan herziening toe. Ik wil dat kandidaten deelattesten kunnen behalen voor onderdelen waarvoor ze slagen en niet telkens weer alle proeven moeten afleggen.

Ik neem me ook voor het luik ‘tweede taal’ uit de onderwijstaalwet aan te passen zodat leerlingen die van thuis uit Franstalig zijn niet langer verplicht zijn de lestijden Frans te volgen. In de plaats daarvan kunnen ze bijvoorbeeld hun beheersing van de instructietaal, het Nederlands, verbeteren of een vreemde taal leren.

De Vlaamse Gemeenschapscommissie zal een onderzoek starten naar de capaciteitsproblemen in het Brusselse basisonderwijs om de tekorten precies op het spoor te komen.

CURRICULAIRE THEMA’S

Ik wil ook een aantal pistes laten onderzoeken die de overgang tussen het basisonderwijs en het secundair onderwijs kunnen vergemakkelijken, zoals de overdracht van het leerlingendossier, de verbreding van de eerste graad secundair onderwijs en een samenhangend taalbeleid.

Ondertussen wordt in de eerste graad secundair onderwijs het experiment “Brussels Curriculum” verder gezet.

In samenwerking met de onderwijspartners zal een ‘masterplan’ worden ontworpen om te komen tot een meer evenwichtig Nederlandstalig onderwijsaanbod in het secundair onderwijs. In dat kader zal de aanvangsondersteuning voor de programmatie worden versterkt.

BEGELEIDING EN ONDERSTEUNING

Samen met de VGC zal ik ervoor zorgen dat de ondersteuningsinitiatieven van de Vlaamse overheid en van de Vlaamse Gemeenschapscommissie in de toekomst vanuit eenzelfde concept zullen werken. Die geïntegreerde werking zal ook in de organisatiestructuur duidelijk worden. In het decreet flankerend onderwijsbeleid wordt bepaald dat de Vlaamse overheid met de Vlaamse Gemeenschapscommissie een nieuwe overeenkomst zal sluiten. De Vlaamse Overheid zal evenveel bijdragen als ze nu voor diverse ondersteuningsprojecten doet.

3.6.2 Vlaamse Rand en taalgrensgemeenten

De bijkomende middelen die destijds op projectmatige basis werden toegekend aan de Nederlandstalige scholen in de rand- en taalgrensgemeenten werden sinds 1 september 2006 structureel gemaakt en uitgebreid tot de brede Vlaamse Rand. Die middelen werden ook substantieel verhoogd. Daarbij lag het accent op basisscholen waar het grote aantal leerlingen dat thuis geen Nederlands spreekt de draagkracht van het schoolteam sterk onder druk zet. Zo krijgen die scholen ruimte om hun taalvaardigheidsonderwijs vorm te geven. Ik onderzoek of en onder welke voorwaarden we vanaf het schooljaar 2008-2009 extra ondersteuning kunnen geven aan andere basisscholen in Halle-Vilvoorde.

Sinds 1 september 2006 is de ondersteuningsstructuur die de begeleidingsdiensten gezamenlijk hebben opgezet operationeel. Ze levert expertise aan waarmee de schoolteams in het basisonderwijs hun beleid kunnen versterken. Momenteel loopt een evaluatie van de werking die tegen 2010 zal worden afgerond.

Ik zal onderzoeken op welke wijze gevolg dient te worden gegeven aan het arrest van het Grondwettelijk Hof dd. 3 mei 2006 met betrekking tot de taalkennis van onderwijzers in het Franstalige faciliteitenonderwijs in de Vlaamse Rand. Daarnaast zal - zoals in Brussel - de huidige regeling voor het tweedetaalonderwijs in de Nederlandstalige scholen worden aangepast om een meer gedifferentieerde werking in de taallessen mogelijk te maken.

De provincie Vlaams-Brabant heroriënteerde haar inspanningen voor het basisonderwijs naar het secundair onderwijs. In samenhang hiermee loopt het project *Taal wieden in de Rand* verder dat de Vlaamse overheid met beide scholengemeenschappen in Vilvoorde opzette.

De Vlaamse overheid zal haar verplichtingen in de Franstalige scholen zoals vastgelegd in de taalwetten van 1963, blijven nakomen. Dat zal gebeuren conform de Grondwet en de hierin opgenomen federale loyauiteit. We verwachten uiteraard hetzelfde ook van de Franse Gemeenschap, bijvoorbeeld ten aanzien van de Vlaamse school in Komen. Zoals het Regeerakkoord stelt, dringen eenzijdige maatregelen zich op wanneer dit niet het geval zou blijken te zijn.

Om het probleem van de onderwijsinspectie, de eindtermen, de leerplannen en de ondersteuning door een Vlaams CLB op te lossen, werd de weg van louter overleg met de betrokken schoolbesturen en met de Franse Gemeenschap deels verlaten. In het Vlaams Parlement is daarvoor op 23 maart 2007 een voorstel van decreet ingediend houdende de interpretatie van een aantal artikelen van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997. Eens gestemd, zal dit decreet de discussie beëindigen rond de vraag of de eindtermen basisonderwijs gelden voor deze scholen, of ze onderworpen zijn aan het toezicht van de Vlaamse onderwijsinspectie, leerplannen moeten toepassen die de Vlaamse regering goedgekeurde en een beleidscontract of beleidsplan moeten hebben met een Vlaams CLB. Het voorstel van decreet stelt immers dat Franstalige scholen in de Vlaamse gemeenten met faciliteiten zich op de kwaliteitszorg van het Vlaams onderwijs moeten enten. De Vlaamse Regering zal, eens het decreet gestemd is, alle wettelijke stappen zetten om in de betrokken scholen haar bevoegdheden ten volle uit te oefenen en de naleving van haar regelgeving af te dwingen.

Parallel hiermee zal worden nagegaan of een einde kan worden gemaakt aan de extraterritoriale activiteiten van beide gemeenschappen op elkaars grondgebied. Ik wens dit in eerste instantie te doen in dialoog met de Franse Gemeenschap. Dit betekent onder meer dat er conform de grondwet een oplossing moet gezocht worden voor de Nederlandstalige school in Komen en de Nederlandstalige specifieke lerarenopleiding in Moeskroen. De wedden van de leerkrachten van de Franstalige basisschool van het Gemeenschapsonderwijs in Ronse kunnen niet langer worden gefinancierd door de Franse Gemeenschap. Over een oplossing voor de Franstalige secundaire afdelingen in Ronse, de Franstalige muziekacademie in Wezembeek-Oppem en de Franstalige privé-school in Voeren zal worden nagedacht.

Problemen over de kennis van het Nederlands van het personeel zullen in alle redelijkheid worden opgelost. In uitvoering van het Vlaamse regeerakkoord zullen maatregelen worden genomen zodat de Vlaamse Gemeenschap zelf de taalinspectie of de controle op de toelatingsvoorwaarden tot de Franstalige faciliteitenscholen kan uitvoeren.

Voor al de initiatieven rond de Vlaamse rand en taalgrensgemeenten voorzie ik op jaarbasis in 4.110.000 euro.

3.7 Hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek

3.7.1 Basisdecreet hoger onderwijs

Tegen eind 2007 zal het voorontwerp van Basisdecreet voor het hoger onderwijs voor de eerste maal aan de Vlaamse Regering worden voorgelegd. Begin 2007 werden via de VLOR-werkgroep de voornaamste knelpunten met de verschillende actoren uitvoerig besproken. Het Basisdecreet zal zorgen voor een goede coördinatie van de bestaande decreten en een vereenvoudiging, actualisering of bijsturing van de bestaande regels.

STUDIEDUUR VAN MASTERS

Zoals ik vorig jaar aankondigde, wordt – op basis van de ervaring met de studiegebieden wetenschappen en biomedische wetenschappen – in het Basisdecreet een aparte procedure uitgewerkt om wijzigingen in de studieomvang van de masteropleidingen door te voeren. Het is niet de bedoeling om een algemene verlenging van de studieduur door te voeren. Ik zal ervoor zorgen dat eventuele voorstellen streng worden beoordeeld, op basis van een duidelijk aantoonbare noodzaak om de studieomvang te wijzigen.

ERKENNING VAN DIPLOMA'S

De regelgeving voor erkenning van diploma's wordt in het Basisdecreet herwerkt conform de principes van de Lissabonconventie (*fair assessment*, systeem van automatische erkenning, heldere beroepsprocedure).

Om de procedure voor de erkenning van diploma's te verbeteren, wordt een project opgestart waardoor de aanvragers via internet met een eigen paswoord informatie zullen krijgen over de fase waarin hun aanvraagdossier zich bevindt. Verder zal een precedentendatabank voor het hoger onderwijs worden uitgebouwd. Die databank zal de buitenlandse diploma's bevatten die bij minstens twee eerdere aanvragen al gelijkwaardig werden verklaard (en zo een precedent vormen voor de beslissing over een nieuwe gelijkaardige aanvraag) en via het internet raadpleegbaar zijn. Ook voor de diploma's secundair onderwijs wordt een precedentendatabank uitgebouwd, waarin de meest voorkomende buitenlandse diploma's worden opgenomen. De mogelijkheid wordt onderzocht om in de EU een netwerk rond de gelijkwaardigheid van diploma's en getuigschriften secundair onderwijs op te zetten, naar analogie met het NARIC-netwerk voor het hoger onderwijs.

In de Competentieagenda werd afgesproken om na te gaan hoe we de erkenning van diploma's kunnen laten sporen met de procedures voor beoordeling van eerder verworven competenties (zie hoger).

In het kader van het inburgeringsbeleid werd de expertise van Vluchtelingenwerk Vlaanderen inzake diplomagelijkschakeling van (niet-) EU-diploma's overgedragen naar de onthaalbureaus. Voortaan kunnen de onthaalbureaus hun cliënten ondersteunen bij de gelijkschakeling van hun diploma en hen helpen om zo snel mogelijk een sterk dossier samen te stellen dat bij de administratie Onderwijs kan worden ingediend. In samenwerking met mijn collega bevoegd voor Inburgering zal onderzocht worden of de afstemming tussen de onthaalbureaus en mijn administratie verder kan worden geoptimaliseerd.

NIEUW KOEPELORGAAN VLIR-VLHORA

Recente hervormingen in het hoger onderwijs zoals de associaties, gezamenlijke diplomering, bidiplomering, academisering hebben de hogescholen en de universiteiten dichter bij elkaar gebracht. Daarom wil ik niet langer vasthouden aan de aparte organisaties VLIR en VLHORA om respectievelijk de universiteiten en de hogescholen te vertegenwoordigen. In de loop van dit academiejaar wil ik samen met de beide koepels en hun associaties een duidelijk stappenplan vastleggen voor de integratie in één nieuwe koepelorganisatie.

3.7.2 Rationalisatie van het hogeronderwijsaanbod

De invoering van een nieuw financieringssysteem voor hogescholen en universiteiten creëert een momentum om de rationalisatie van het aanbod ernstig aan te pakken. Nog meer dan vroeger moeten de instellingen kiezen voor het aanbieden van opleidingen waarin ze écht goed zijn. Want een versnippering van het aanbod leidt onvermijdelijk tot kwaliteitsverlies. De nieuwe financiering moet hogescholen en universiteiten ertoe brengen zelf voor een helder en doelmatig aanbod te zorgen, dat zinloze concurrentie en misleidende reclametechnieken overbodig maakt.

Ik heb een commissie met gezaghebbende verantwoordelijken uit het hoger onderwijs aangesteld die voorstellen zal formuleren voor een grondige rationalisatie van het hoger onderwijs. Een rapport van deze commissie verwacht ik tegen eind 2007. Ik ga ervan uit dat het veld deze kans zal aangrijpen om zelf een blauwdruk voor een volwaardige rationalisatie in het hoger onderwijs uit te tekenen, die vervolgens concreet uitgewerkt kan worden in de rationalisatieplannen die ik in het kader van de nieuwe financiering op het hoger onderwijs inwacht.

Met de rationalisatie van het opleidingsaanbod beoog ik niet alleen de kwaliteit van het onderwijs en het onderzoek te verbeteren. Ik wil ook komen tot een grotere maatschappelijke relevantie en een sterkere doelmatigheid van het hoger onderwijs, door onder meer de helderheid in het opleidingsaanbod te vergroten en ruimte vrij te maken voor nieuwe, toekomstgerichte opleidingen en specialisaties. De volgende jaren zal ik voor dit rationalisatieproces jaarlijks 5.000.000 euro uittrekken. Op basis van concrete rationalisatieplannen zullen de instellingen daarop kunnen intekenen.

3.7.3 Academisering van de hogeschoolopleidingen van twee cycli

Om de hogeschoolopleidingen van twee cycli om te vormen tot academische bachelor- en masteropleidingen moet hun onderzoekscapaciteit worden versterkt. De hogescholen doen dit in nauwe samenwerking met de universiteiten onder de vleugels van de associaties. De overheid ondersteunt dit proces met financiële middelen. De beleidsdomeinen Onderwijs en Vorming en Wetenschap en Innovatie investeren daarvoor in 2008 samen 25.700.000 euro. Vanaf 2009 zal die investering jaarlijks 29.400.000 euro bedragen.

Intussen hebben de instellingen en de associaties al verschillende stappen in het academiseringsproces gezet, zoals de oprichting van associatiefaculteiten en het aanpassen van doctoraatsreglementen. Om de doeltreffendheid van die maatregelen na te gaan en te onderzoeken of de vooropgezette doelstellingen tegen 2012-2013 kunnen gehaald worden, zal onder de verantwoordelijkheid van de Erkenningscommissie eind 2007 de tussentijdse indicatieve voortgangstoets opgestart worden die in

het Structuurdecreet werd gepland. De precieze werkwijze zal ik in nauw overleg met vertegenwoordigers van de associaties en instellingen bepalen. Ik zal erover waken dat de administratieve last ervan zo beperkt mogelijk is, door de toets zo veel mogelijk af te stemmen op het bestaande visitatieprotocol.

3.7.4 Hoger kunstonderwijs

ACADEMISERING

Om de aangekondigde visienota over de academisering van het hoger kunstonderwijs voor te bereiden, consulteerde de administratie het hoger kunstonderwijs in binnen- en buitenland. Daarbij werd uitdrukkelijk rekening gehouden met de verschillen tussen de kunstdisciplines. De instellingen voor hoger kunstonderwijs hebben uiteindelijk in consensus beslist de academisering voort te zetten in de opleidingen die vroeger als hogeschoolopleidingen van twee cycli werden ingericht.

De academisering is geen doel op zich, maar een middel om de kwaliteit van deze opleidingen te versterken. De discussie heeft de kunstopleidingen tot de conclusie gebracht dat de academisering de innovatie in hun discipline kan versterken en de maatschappelijke relevantie van de opleidingen verhogen. Omdat het hoger kunstonderwijs in de eerste plaats kunstenaars moet opleiden, zullen kunstenaars ook in de toekomst een plaats moeten krijgen in het docentenkorps van de kunsthogescholen.

HOGERE INSTITUTEN VOOR SCHONE KUNSTEN

Met de Hogere Instituten voor Schone Kunsten (Orpheusinstituut, Operastudio Vlaanderen, HISK) en met P.A.R.T.S. zijn nieuwe beheersovereenkomsten gesloten voor de periode 2007-2011. Voor het eerst is ook een beheersovereenkomst gesloten met de Posthogeschool voor Podiumkunsten (PoPoK). Voor de vijf beheersovereenkomsten is in een extra budget van 500.000 euro voorzien. Dit betekent dat jaarlijks 3.200.000 euro voor de beheersovereenkomsten wordt uitgetrokken.

In de beheersovereenkomsten zijn voorwaarden geformuleerd zoals de grotere integratie van de instituten in het hoger onderwijs, hun rol in de academisering van het hoger kunstonderwijs, het invoeren van een audit naast het reeds bestaande visitatiesysteem en een rationelere verdeling van de middelen tussen de instituten. Bovendien moeten de instituten een beleidsplan voorleggen dat door de Vlaamse Regering voor het einde van het jaar moet worden goedgekeurd. Als dat niet gebeurt, vervallen de beheersovereenkomsten op 31 december 2007.

3.7.5 Kwaliteitszorg en ranking

Vorig jaar startte ik samen met Nederland een project op om de methodologie voor ranking van het Centrum für Hochschulenentwicklung (CHE) uit te testen. Dit Duitse systeem leidt tot gedifferentieerde en meerdimensionale rankings volgens disciplines. Op basis daarvan kan de student zelf beslissen welke criteria voor hem of haar belangrijk zijn bij het vergelijken van gelijkaardige opleidingen in verschillende instellingen voor hoger onderwijs. Als disciplines voor het proefproject is

gekozen voor psychologie, ingenieursstudies en toegepaste economische wetenschappen. Aan Vlaamse zijde nemen 7 hogescholen en 4 universiteiten deel aan het project. Onder de coördinatie van VLIR en VLHORA zijn de vragenlijsten voor de studenten en de faculteiten / departementen naar de Vlaamse context vertaald. Voorlopige uitkomsten van het proefproject zijn in oktober 2007 voorgesteld op een internationale conferentie in Brussel. Tegen eind 2007 volgt een eindrapport.

Met dit project wil ik de Vlaamse instellingen laten kennismaken met een rankingsysteem en de discussie over de voor- en nadelen van internationale rankingsystemen verdiepen. Met dit project wil ik ook de studenten aanspreken. Het systeem van gedifferentieerde en meerdimensionale rankings kan de studenten immers helpen in hun studiekeuze. Het ondersteunen van een goed overwogen en gemotiveerde studiekeuze is een van de acties die we in de Competentieagenda hebben afgesproken om de talenten en competenties van mensen sterker te ontwikkelen. Uit buitenlandse voorbeelden blijkt dat rankings van instellingen vooral de studiekeuze van studenten uit sterke sociale milieus ondersteunt en dat nooit alle instellingen in een ranking worden opgenomen. Toch is de beste universiteit in een ranking niet de beste universiteit voor alle studenten. Studenten moeten dan ook instrumenten krijgen waarmee ze op zoek kunnen gaan naar de discipline en de universiteit die het best bij hun talenten en verwachtingen past. Daarom zijn in het proefproject ook de studenten bevraagd over de informatie die zij nuttig vinden bij hun keuze van een opleiding in het hoger onderwijs.

3.7.6 *Wetenschappelijk onderzoek*

CARRIÈRES IN ONDERZOEK AAN UNIVERSITEITEN

De Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid (VRWB) heeft al meerdere keren onderstreept dat het kader van het zelfstandig academisch personeel (ZAP) aan de Vlaamse universiteiten momenteel te beperkt is. Er is een chronische onderomkadering. Een inhaalbeweging met een substantieel groeipad voor het vaste kader van de universiteiten is aan de orde. Samen met mijn collega bevoegd voor het wetenschapsbeleid zal ik – in overleg met de universiteiten – naar structurele oplossingen zoeken, die de doorstroming van doctorandi naar postdocs en naar posities bij het zelfstandig academisch personeel kunnen versterken. In dat debat zal ik ook de kwestie van *tenure tracks* meenemen. Goede begeleiding van jonge vorsers door toponderzoekers is cruciaal voor een duurzaam stelsel van universitair onderzoek. Vanuit de begroting wetenschapsbeleid is in 2008 financiering voorzien voor een actieplan onderzoekslaan. De prioritisering van te ontwikkelen acties zal gebeuren op basis van de input uit de rechtsreekse dialoog met de onderzoekers tijdens de Hersentoeer-reeks van de minister van wetenschapsbeleid in 2007, én in nauw overleg met de onderzoeksactoren.

KWALITEIT STIMULEREN IN HET ONDERZOEK

De VLIR heeft een voorstel geformuleerd voor een aanpassing van de verdeelsleutel voor het Bijzonder Onderzoeksfonds (BOF). Die sleutel kan zowel gebruikt worden voor de berekening van het variabele onderzoeksgedeelte van de eerste geldstroom als voor de verdeling van de overheidsbijdrage van het BOF. Dat voorstel houdt een belangrijke uitbreiding in naar de humane en sociale wetenschappen omdat ook de wetenschappelijke publicaties in de tijdschriften opgenomen in de Social Science Citation Index en de Arts and Humanities Citation Index worden toegevoegd. Omdat desondanks nog niet alle relevante tijdschriften in die index zijn opgenomen, heb ik aan de

universiteiten voorgesteld om samen (bv. in de schoot van de VLIR) voor de verschillende disciplines lijsten van kwaliteitsvolle publicaties op te stellen. In het najaar zal ik hierover met mijn collega bevoegd voor het wetenschapsbeleid en met de instellingen verder overleg plegen. Eén van de concrete aandachtspunten wordt het opzetten van een centraal Vlaams bibliografisch bestand.

3.7.7 *Uitvoering cao II hoger onderwijs*

Op 12 december 2006 ondertekenden afgevaardigden van de overheid, de besturen en de representatieve vakorganisaties in het Vlaams onderhandelingscomité voor het hoger onderwijs (VOC) het protocol met het akkoord voor de cao II hoger onderwijs.

De Vlaamse overheid heeft al een aantal van haar engagementen uitgevoerd, zoals de verhoging van het vakantiegeld van het personeel van de hogescholen, de regeling van het maximale afwijkingpercentage tussen de begrote en gerealiseerde personeelsformatie van de hogescholen en de aanpassingen aan de salarissen van het administratief en technisch personeel. Het nieuwe financieringsmodel zal zorgen voor een evenwichtiger onderwijsaanbod en daardoor ook voor een beter gebruik van de arbeidstijd en een kwalitatieve verbetering van de arbeidsomstandigheden. In het ontwerpdecreet zijn maatregelen opgenomen voor het behoud van het huidige personeelsbestand. Het decreet bevat ook een regeling voor de opname van de vrijgekomen bedragen uit het centraal fonds in de enveloppe van de hogescholen.

Dit jaar maken we werk van:

- een globale regeling voor het vormingsfonds via onderwijsdecreet XVIII, in nauw overleg met het VOC. Deze regeling moet leiden tot de oprichting van een sectoraal vormingsfonds voor het hoger onderwijs. Bijkomende middelen en het vastleggen van prioritaire vormingsthema's moeten de vorming in het hoger onderwijs dynamiseren.
- de evaluatie van de evaluaties. Op basis van de bevraging van de instellingen zal een evaluatiecommissie een aantal instellingen bezoeken en in de loop van het academiejaar een evaluatierapport opstellen. Dat rapport wordt in het VOC besproken. Op basis van de resultaten van die werkzaamheden zal ik nagaan of en in welke mate de regelgeving van evaluaties een aanpassing behoeft.
- de overgang naar een algemeen bediendestatuut. Een aparte werkgroep zal nagaan hoe voor het arbeiderspersoneel de overgang naar een bediendestatuut gerealiseerd kan worden en hoeveel de meerkost daarvan bedraagt.
- de werkgroep harmonisering rechtspositieregeling. Die zal van start gaan met als eerste onderwerp het ziekteverlof.
- de problematiek van de bijzondere en gangbare salarisschalen in het hoger kunstonderwijs hangt samen met de globale hervorming ervan. Het is de bedoeling nog in 2007 een werkgroep op te richten die deze problematiek verder moet onderzoeken.

3.7.8 *Opleiding van imams*

Het voorbije werkjaar werden, in afstemming met mijn collega bevoegd voor Inburgering, initiatieven besproken omtrent de inrichting van een volwaardige opleiding voor imams binnen het Vlaamse onderwijs.

Daarop voortbouwend blijf ik het overleg tussen de universiteiten van Antwerpen en Leuven en de Moslimexecutieve over het opzetten van een wetenschappelijke opleiding voor imams verder ondersteunen. Hierbij zullen ook de mogelijkheden worden bekeken om vorming en nascholing voor imams in functie te organiseren.

3.8 Internationalisering

3.8.1 Opvolgingsconferentie van het Bolognaproces

Op de ministeriële conferentie in Londen (mei 2007) beslisten de onderwijsministers van de 46 Bolognalanden dat de volgende conferentie zal plaatsvinden in Leuven en Louvain-la-Neuve op 28 en 29 april 2009. Sinds 1 juli 2007 staan de Beneluxlanden in voor het secretariaat dat de opeenvolgende voorzitters van het Bolognaproces ondersteunt in hun werkzaamheden. Als zetel van dat secretariaat is het Vlaams ministerie van Onderwijs en Vorming aangeduid. Voor de kosten verbonden aan de voorbereiding van de conferentie is 200.000 euro uitgetrokken.

Het werkprogramma waartoe ik mij met mijn collega's van de andere Bolognalanden in Londen heb geëngageerd, is zeer ambitieus. Om de mobiliteit van studenten en docenten te verhogen, de erkenning van buitenlandse diploma's en studieperiodes te verbeteren en de in- en doorstroom van studenten uit ondervertegenwoordigde groepen te versterken, zullen de lidstaten elk een nationale strategie ontwikkelen. Daarnaast werken de European University Association (EUA), de European Students' Union (ESU), de European Association of Institutions in Higher Education (EURASHE) en de Europese Unie (EU) aan de operationalisering van het Europese Register van de Agentschappen voor Kwaliteitszorg (European Register of Quality Assurance Agencies). De partnerlanden zullen ook werk maken van een eigen kwalificatieraamwerk, conform het Europese kwalificatieraamwerk voor hoger onderwijs dat in Bergen in 2005 werd aangenomen.

Met de Beneluxministers sprak ik af een op internationaal onderzoek gebaseerde beleidsvisie en strategie te ontwikkelen voor de ontwikkeling van het hoger onderwijs na 2010. Die strategie moet een antwoord bieden op de uitdagingen van de Europese hogeronderwijsruimte.

3.8.2 Evaluatie van het verdrag van de transnationale Universiteit Limburg (tUL)

Het verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Vlaamse Gemeenschap over de transnationale Universiteit Limburg is op 18 januari 2001 ondertekend. De respectieve regeringen hebben dit jaar een gezamenlijke commissie ingesteld die de realisatie van de vooropgezette doelstellingen moest evalueren. De evaluatiecommissie diende zich meer bepaald te richten op:

- de meerwaarde voor de kwaliteit en doelmatigheid van het onderwijs en het onderzoek;
- de impulsen voor nieuwe bedrijvigheid;
- de verhoogde aantrekkingskracht voor studenten en staf;
- innovatie van onderwijs en onderzoek;
- het wegwerken van de barrières voor internationale samenwerking.

De commissie bezorgde mij inmiddels haar evaluatierapport. De ervaringen van de tUL wijzen erop dat de samenwerking niet zonder problemen verloopt. Omdat grensoverschrijdende samenwerking tussen universiteiten niet zo veel voorkomt en vaak een vrijblijvend karakter heeft, laat ik een vergelijkend onderzoek uitvoeren naar soortgelijke samenwerkingsverbanden. Dat zal nagaan of andere landen vergelijkbare problemen hebben, welke oplossingen daarvoor gevonden werden en moet voorstellen formuleren voor de ontwikkeling van een regeling op Europees niveau. Voor de uitvoering van dat onderzoek heb ik in 2008 in 75.000 euro voorzien.

3.8.3 Federale afstemming

Ik zal in de loop van 2008 blijvende aandacht besteden aan verdere afstemmingsafspraken met de federale overheid en de Franse gemeenschap over onder meer de erkenning van diploma's.

3.8.4 Samenwerking met Unicef

Vanaf 2008 zal ik een bedrag ter beschikking stellen van Unicef voor de uitvoering en coördinatie van onderwijsprojecten in het kader van ontwikkelingssamenwerking. Een kaderovereenkomst zal het partnerschap bestendigen en de voorwaarden voor de besteding van de middelen vastleggen. Die beslissing is gebaseerd op de huidige samenwerking met Unicef in India. In 2006 besliste de Vlaamse Regering in samenwerking met Unicef een project op te zetten in de Indische deelstaat Orissa. Dat project loopt nog tot begin 2008 en zet in op een structurele verbetering van het onderwijs in het district Koraput, met een uitbreiding naar de hele staat Orissa in het vooruitzicht.

Als Vlaams minister van Onderwijs en Vorming vind ik het mijn verantwoordelijkheid om basisonderwijs voor alle kinderen tegen 2015, een van de doelstellingen van de internationale conferentie Education for All, te helpen realiseren. Want meer dan 100 miljoen kinderen in de wereld gaan vandaag niet naar school en missen zo basiskansen op ontwikkeling. We moeten er alles aan doen om hen alvast een eerste trede op de onderwijsladder te bezorgen. Onze morele belofte om 0,7% van het BNP in ontwikkelingssamenwerking te investeren kan dit engagement verder helpen waarmaken.

4 Uitvoering moties en resoluties van het Vlaams parlement

4.1 *Nieuwe moties en resoluties*

In het voorbije werkjaar werden twee moties aangenomen door het Vlaams parlement:

- Motie van aanbeveling nr. 989 (2006-2007) over de beleidsprioriteiten in de beleidsbrief Onderwijs en Vorming. Beleidsprioriteiten 2006-2007 van mevrouw Anissa Temsamani, de heren Dirk De Cock en Gilbert Van Baelen, mevrouw Monica Van Kerrebroeck en de heer Kris Van Dijck
- Met redenen omklede motie nr. 1060 (2006-2007) over het dreigende tekort aan Vlaamse Huisartsen van de heer Dirk De Cock, de dames Kathleen Helsen en Stern Demeulenaere en de heer Ludo Sannen tot besluit van de op 11 januari 2007 door de heer Erik Tack in commissie gehouden interpellatie tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming,

4.1.1 *Uitvoering beleidsbrief 2006-2007 (uitvoering motie nr 989)*

De diverse wijzen waarop met die motie werd rekening gehouden, komt in diverse onderdelen van deze beleidsbrief aan bod.

Ad. 1: het onlosmakelijke verband tussen gelijke kansen en kwaliteit loopt als een rode draad doorheen het gevoerde beleid.

Ad. 2: In juni 2007 bezorgde ik de VLOR een discussienota over het nieuwe financieringssysteem in het gewoon basis- en secundair onderwijs. Met dat nieuwe financieringsmechanisme wil ik de afspraak uit het regeerakkoord nakomen en zorgen voor een gelijke behandeling van elk kind met dezelfde noden. We spraken af dat het nieuwe systeem niet alleen op schoolkenmerken, maar ook op leerlingenkenmerken zal gebaseerd zijn. Kansen van leerlingen op een succesvolle schoolloopbaan hangen immers sterk samen met het sociaal milieu waarin ze leven. Verschillen in de materiële situatie, in de toegang tot cultuurgoederen, tussen thuiscultuur en schoolcultuur, tussen de thuistaal en de taal van de klas, in onderwijsondersteuning die de ouders bieden: al die factoren hebben een invloed op het succes op school. We willen het nieuwe financieringssysteem – de middelen voor de werking én voor het aanstellen van het personeel (omkadering) – dan ook baseren op de kenmerken van het sociaal milieu van leerlingen die sterk samenhangen met hun schoolloopbaan.

Ad. 3: Vanaf 1 september 2007 trad het decreet op de kostenbeheersing in het basisonderwijs in werking. Basisscholen mogen nu aan de ouders geen kosten meer aanrekenen voor alle leermaterialen in verband met de ontwikkelingsdoelen en de eindtermen. Om dit mogelijk te maken krijgen de scholen 29,5 miljoen euro extra werkingsmiddelen. De twee maximumfacturen – een scherpe maximumfactuur voor eendaagse uitstappen en verplichte materialen die niet onder de

kosteloosheidsregeling vallen en een maximumfactuur voor meerdaagse uitstappen – worden pas ingevoerd vanaf 1 september 2008, als het decreet voor de nieuwe financiering dan gestemd is. Dit nieuwe decreet zal immers zorgen voor bijkomende werkingsmiddelen (gemiddeld 130 euro per leerling basisonderwijs), waardoor scholen minder zullen moeten doorrekenen aan ouders. Voor het secundair onderwijs laat ik dit werkjaar een meting uitvoeren van de kosten die scholen per leerjaar voor de verschillende studierichtingen aan ouders doorrekenen. Er bestaan immers grote verschillen per studierichting zodat het haast onmogelijk is om de kostenbeheersing voor het secundair onderwijs in zijn geheel te regelen. Via een enquête bij de scholen hopen we een beter zicht op die verschillen te krijgen.

Ad. 4: Op 16 mei 2007 gaf de Vlaamse Regering haar eerste principiële goedkeuring aan het voorontwerp van decreet betreffende de financiering van de werking van de hogescholen en de universiteiten in Vlaanderen. Ik wil ervoor zorgen dat het Parlement dit decreet nog dit jaar kan goedkeuren.

Ad. 5: Binnen de bevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap heb ik de definitie van de leerplicht geherformuleerd. Ik heb de beperkte invulling van de leerplicht met een of twee dagen deeltijds leren vanaf 15 of 16 jaar vervangen door een voltijdse invulling met leren én werken. Dit werkjaar wordt de laatste hand gelegd aan de voorbereiding van het decreet rond leren en werken. Daarmee wil ik de drie systemen van afwisselend leren en werken (deeltijds beroepssecundair onderwijs, leertijd en deeltijdse vorming) beter op elkaar afstemmen om het voltijds engagement van jongeren te verzekeren. Het nieuwe decreet over leren en werken zal ingaan op 1 september 2008. Het zal ervoor zorgen dat elke jongere een optimaal leertraject kan volgen naar een beroepsgerichte kwalificatie. Uiteraard zal dat van alle systemen aanpassingen vragen en zullen ook de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's) inspanningen moeten doen.

Ad. 6: Vorig jaar rondde ik een discussienota af over een overkoepelende Vlaamse kwalificatiestructuur. Die structuur geeft een overzicht van kwalificaties: gehelen van competenties die nodig zijn om een bepaalde activiteit in een bepaalde context goed te kunnen uitvoeren. De discussienota daarover heb ik voor advies aan de VLOR, de SERV, de VLHORA en de VLIR voorgelegd. Intussen werden proefprojecten in sectoren zoals bouw, textiel, mondzorg, distributie afgerond, bedoeld om de kwaliteit en de samenhang van het kwalificatieraamwerk te testen. Dat raamwerk zal dienen om kwalificaties in competenties te beschrijven en in te schalen in een van de vooropgestelde acht niveaus. De adviezen en commentaren op de discussienota, de resultaten van de proefprojecten en van de Europese ontwikkelingen dienden om de relevantie van een Vlaamse kwalificatiestructuur beter te onderbouwen, de gebruikte definities en procedures te verfijnen en de afstemming op de internationale ontwikkelingen in het hoger onderwijs te verzekeren.

Dit jaar werkt de administratie verder aan een overkoepelende Vlaamse kwalificatiestructuur. Daarbij gaat de aandacht vooral naar de voorbereiding van een ontwerpdecreet om het kwalificatieraamwerk en de procedures voor het erkennen van kwalificaties vast te leggen. Het is mijn bedoeling dat ontwerpdecreet begin 2009 aan het Vlaams Parlement voor te leggen.

Ad. 7: Tijdens het voorbije schooljaar werd intensief samengewerkt met de VLOR om het concept van leezorg verder te verfijnen in een discussienota. Na het advies van de VLOR en van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap rondde ik een conceptnota af., die de Vlaamse Regering op 30 maart 2007 heeft goedgekeurd en waarover de Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie van het Vlaams Parlement intussen een hoorzitting heeft georganiseerd.

Dit werkjaar wil ik, na verder overleg, een ontwerp van decreet voorbereiden en aan het Vlaams Parlement ter goedkeuring voorleggen. Nog dit werkjaar moeten beleidskeuzes over financiering worden gemaakt. Het is mijn bedoeling om het nieuwe leerkader vanaf het schooljaar 2009-2010 in de scholen in te voeren. Deze werkzaamheden worden door een aantal stuurgroepen ondersteund. Samen met vertegenwoordigers uit onderwijs (netten, CLB), welzijn en de wetenschappelijke wereld wordt gezocht naar degelijke criteria voor de inschaling van leerlingen in een leerniveau en in een cluster en doelgroep en wordt ook de planning van het aanbod voor het buitengewoon onderwijs voorbereid. Deze stuurgroepen starten in het eerste trimester van dit schooljaar.

Ad. 8: Dit schooljaar heb ik uitgeroepen tot het Jaar van de Kleuter. Ik wil extra inspanningen doen om ouders te overtuigen van het belang van het kleuteronderwijs voor hun kinderen. De acties die ik vorig jaar heb aangekondigd om de deelname van kleuters aan het onderwijs te stimuleren, werden in regelgeving omgezet. Vanaf 1 september 2007 worden de zomerklassen uitgebreid, onder meer om te werken aan de taalvaardigheid van kleuters. Er komen meer GOK-uren voor scholen met veel kleuters die aan de GOK-indicatoren voldoen en scholengemeenschappen krijgen meer zorguren voor acties om de regelmatige deelname van kleuters aan het onderwijs te verhogen.

Dit schooljaar zal ik ervoor zorgen dat de diverse actoren die een rol moeten spelen in het versterken van de kleuterparticipatie beter met elkaar samenwerken: scholen, LOP, gemeenten, CLB, overheid, Kind en Gezin. Daarom stelde ik een impulsplan op, dat op diverse aspecten inwerkt.

Ad. 9: Tijdens het volgende werkjaar neem ik de verdere voorbereiding op van een ontwerp-decreet rond kwaliteit dat ik midden 2008 aan het Vlaams parlement ter stemming wens voor te leggen. Dat ontwerp-decreet zal een algemeen kader voor de ondersteuning van en het toezicht op de kwaliteit van scholen en CLB creëren. Het is de bedoeling daarin de verschillende rollen en verantwoordelijkheden van scholen en centra, pedagogische begeleidingsdiensten, inspectie en overheid voor het verzekeren van een kwaliteitsvol onderwijs en leerlingenbegeleiding helder af te bakenen.

In diverse onderdelen van de beleidsbrief wordt ook informatie gevonden over de wijze waarop verder uitvoering werd gegeven aan de motie van aanbeveling nr. 555 over de beleidsbrief Onderwijs en Vorming, beleidsprioriteiten 2005-2006 van de heer Robert Voorhamme, mevrouw Kathleen Helsen, de heren Gilbert Van Baelen en Kris Van Dijck en mevrouw Anissa Temsamani vraagt men de Vlaamse Regering bij de uitvoering van het beleid inzake onderwijs en vorming, rekening te houden met dertien door hen geformuleerde prioriteiten

4.1.2 Dreigend tekort Vlaamse huisartsen (uitvoering motie nr 1060)

In het Vlaams regeerakkoord 2004-2009 spraken we af de problematiek van de contingentering van het aantal artsen nauwlettend op te volgen. Momenteel brengt een federale Werkgroep Artsen van de Planningscommissie Medisch Aanbod het aantal afgestudeerde artsen vanaf de invoering van de contingentering in 2004 tot 2013 in kaart. Op basis van het huidig aantal studenten geneeskunde verwacht men dat er tegen 2013 in beide gemeenschappen teveel artsen zullen zijn. Nadat de Planningscommissie Medisch Aanbod een advies zal hebben uitgebracht aan de federale minister van Volksgezondheid over het teveel aan artsen in 2013, wil ik met de nieuwe federale minister van Volksgezondheid een overleg organiseren met de beide gemeenschappen. Ik pleeg hiertoe eerst overleg met de Vlaamse minister van Volksgezondheid.

Ik ga ervan uit dat de stijging van het aantal generatiestudenten in de geneeskunde zal leiden tot een stijging van het aantal studenten dat kiest voor een opleiding tot huisarts. De federale overheid neemt

maatregelen om het beroep van huisarts aantrekkelijker te maken. Het is echter te vroeg om de effecten daarvan te kunnen inschatten.

4.2 *Eerdere moties en resoluties*

In de beleidsbrief 2006-2007 ging ik in op de uitvoering van de moties en resoluties die eerder tijdens deze legislatuur werden aangenomen:

- De resolutie nummer 741 van de dames Anissa Tamsamani, Monica Van Kerrebroeck en Marleen Vanderpoorten, de heren Kris Van Dijck en Joris Vandenbroucke en mevrouw Kathleen Helsen over de verbetering van de vertegenwoordiging van allochtonen in het onderwijzend personeel
- De met redenen omklede motie nummer 722 van mevrouw Marleen Vanderpoorten, de heren Jos De Meyer, Gilbert Van Baelen en Robert Voorhamme en mevrouw Kathleen over het tekort aan praktijkleraars in het technisch secundair onderwijs en over het tekort aan leerkrachten praktijkvakken in het technisch secundair en beroepssecundair onderwijs
- De met redenen omklede motie nummer 508 van mevrouw Anissa Tamsamani en de heren Gilbert Van Baelen, Jos De Meyer, Kris Van Dijck en Joris Vandenbroucke over de plannen voor alternatieve financiering van de schoolinfrastructuur
- De resolutie met nummer 461 van de heer Jos De Meyer, mevrouw Marleen Vanderpoorten, de heren Ludo Sannen en Kris Van Dijck en mevrouw Monica Van Kerrebroeck – over een voorkeepsrecht voor scholen

4.2.1 *Verbetering van vertegenwoordiging van allochtonen bij het onderwijzend personeel (uitvoering resolutie 741)*

Het nieuwe decreet lerarenopleiding creëert het statuut van leerkracht in opleiding. Dit statuut maakt de lerarenopleiding aantrekkelijk voor zij-instromers.

Voor de expertisenetwerken en regionale platforms van de lerarenopleidingen, die met het nieuwe decreet over de lerarenopleiding volop vorm krijgen, trek ik gedurende drie opeenvolgende jaren 500.000 euro uit. Expertisenetwerken die een project uitwerken om de in-, door- en uitstroom van nog ondervertegenwoordigde groepen in de lerarenopleidingen te verbeteren, kunnen daarvoor een subsidie krijgen als zij van een daarvoor aangestelde jury een gunstige beoordeling krijgen.

4.2.2 *Tekort praktijkleraars technisch secundair en beroepssecundair onderwijs (uitvoering motie 722)*

Aangezien cao VIII geen bepaling over zij-instromers bevat, moeten we creatief andere denkpijpen verkennen.

4.2.3 *Schoolinfrastructuur (uitvoering motie 508)*

Om het DBFM-programma (Design, Build, Finance en Maintain) uit te voeren, zal begin 2008 conform de wet op de overheidsopdrachten een private vennootschap worden geselecteerd, die de bouw- en onderhoudsrisico's van de infrastructuurprojecten op zich neemt. Dat moet garanties bieden dat elk project binnen een bepaalde termijn wordt afgewerkt tegen een vooraf bepaalde prijs.

De DBFM-vennootschap staat in voor de 'terbeschikkingstelling' van de schoolinfrastructuur aan de inrichtende macht. Dit houdt in dat de vennootschap de school bouwt en vervolgens zorgt voor het onderhoud en de herstellingen. De vennootschap moet ervoor zorgen dat de infrastructuur waarover de school gedurende de 30 jaar beschikt aan bepaalde kwaliteitseisen voldoet. In ruil voor die prestaties krijgt de vennootschap gedurende 30 jaar een beschikbaarheidsvergoeding van de scholen. De vergoeding wordt gesubsidieerd of gefinancierd door het Vlaams Agentschap voor Infrastructuur in Onderwijs (AGION), volgens de regeling die vandaag geldt voor subsidiëring of financiering van scholenbouw, d.w.z. voor 100%, 70% of 60%.

De vennootschap kan alleen uit financiële partners bestaan. Voor het uitvoeren van de bouwprojecten zal concurrentie georganiseerd worden tussen aannemers. De verdere operationalisering van het DBFM-programma zal gebeuren tussen 2008 en 2011.

4.2.4 *Voorkooprecht (uitvoering resolutie 461)*

Eind 2007 werd gestart met een bestandopname "onderwijsinfrastructuur in Vlaanderen". Hiermee wordt beoogd om met behulp van verschillende gegevensbronnen en onderzoekstechnieken op periodieke basis een stand van zaken op te maken van de omvang, gebruik en de kwaliteit van het bestaand schoolgebouwenpatrimonium in Vlaanderen. In de tweede helft van 2008 worden de eerste resultaten van deze belangrijke en omvangrijke oefening verwacht. Dan zullen we een onderbouwd zicht hebben op de toestand en gebruik van de schoolinfrastructuur. Op dat moment kan er een gefundeerde en gegronde afweging worden gemaakt om door middel van verschillende initiatieven – bijvoorbeeld een voorkooprecht voor inrichtende machten – zo goed mogelijk in te spelen op bepaalde aandachtspunten die uit het onderzoek naar voor kunnen komen en dus het scholenbouwbeleid op een zo coherent mogelijke wijze verder uit te bouwen en eventueel bij te sturen.

5 Regelgevingslijst

Titel van het initiatief (op basis van de lijsten)	Betrokken regelgeving	Eventuele wettelijke deadline	Korte samenvatting van de beleidsdoelstellingen	Te doorlopen fases en hun timing	Wordt een RIA opgesteld?	Contact-persoon
Decreet studiefinanciering	Nieuwe regelgeving	Geen	Uitbreiding doelgroep schooltoelagen tot het basisonderwijs & verhoging van de bedragen	bekrachtigd op 8 juni 2007	Ja	A. Verhaegen
Decreet lokaal Onderwijsbeleid	Nieuwe regelgeving	Geen	Ondersteuning van het stedelijk onderwijsbeleid	Goedgekeurd in de commissie onderwijs 11 oktober 2007	Ja	A. Verhaegen
Decreet Volwassenen onderwijs	Nieuwe regelgeving met wijzigingen aan - het vorige decreet betreffende het volwassenenond - de decreten rechtspositie - het decreet betreffende de basiseducatie	Geen	Vernieuwing van het volwassenenonderwijs door meer maatwerk en keuzevrijheid en door kwalitatievere opleidingen	bekrachtigd op 15 juni 2007	Ja	N. Speleers
Decreet kwalificatiestructuur	Nieuwe regelgeving	Geen	Invoering van een raamwerk waarmee alle Vlaamse kwalificaties dmv	Principiële goedkeuring VLAREG januari	Ja	M. Scheys

			competenties beschreven kunnen worden	2008 Definitieve goedkeuring VLAREG juli 2008			
Decreet Onderwijsgebonden Sport	Nieuwe regelgeving	Geen	Regeling voor de Stichting Vlaamse Schoolsport en de Vlaamse Studentensport federatie	Principiële goedkeuring VLAREG februari 2008 Definitieve goedkeuring VLAREG mei 2008	Ja	A. Verhaegen	
Decreet betreffende kwaliteit in het onderwijs	Nieuwe regelgeving met wijzigingen aan het decreet van 17 juli 1991 betreffende inspectie en pedagogische begeleidingsdiensten	Geen	Een algemeen kader voor de ondersteuning van en het toezicht op de kwaliteit van scholen en CLB creëren	Principiële goedkeuring VLAREG februari 2008 Definitieve goedkeuring VLAREG mei 2008	Ja	A. Verhaegen	
Decreet agentschap levenslang leren	Nieuwe regelgeving	Geen	Oprichting van een autonome organisatie die zorgt voor de implementatie van het Europese "Een	VZW Epos startte op 1 januari 2007 dmv een oprichtings	Nee, interne werk. overh	G. Hostens	

Decreet Hoger beroepsonderwijs	Nieuwe regelgeving	Geen	Levenslang Leren Programma" (LLP) in Vlaanderen	decreet	Ja	M. Scheys
Decreet Hoger beroepsonderwijs	Nieuwe regelgeving	Geen	Hoger Beroepsonderwijs krijgt een eigen identiteit en een plaats in de bestaande onderwijsniveaus	Principiële goedkeuring VLAREG maart 2008 Definitieve goedkeuring VLAREG juni 2008	Ja	N. Vercruyssen
Decreet Financiering Hoger Onderwijs	Nieuwe regelgeving met wijzigingen aan het decreet hogescholen, het decreet universiteiten en het flexibiliseringsdecreet	Geen	de participatie aan het hoger onderwijs bevorderen, het studierendement optimaliseren, de financiering studentaafhankelijk maken, de doelmatigheid en rationalisering van het aanbod stimuleren, een hogere kwaliteit nastreven, flexibele trajecten correct financieren, het academiseringsproces verderzetten.	Definitieve goedkeuring VLAREG oktober 2007	Ja	N. Vercruyssen
Decreet Hogere Zeevaartschool	Nieuwe regelgeving	Geen	Overdracht van inrichtende macht	- Principiële Goedk VLAREG November 2007	Ja	N. Vercruyssen

				- Definitieve goedkeuring VLAREG april 2008		
Basisdecreet hoger onderwijs	Alle bestaande regelgeving betreffende universiteiten en hogescholen	Green	coördinatie van de bestaande decreten hoger onderwijs en een vereenvoudiging, actualisering of bijsturing van de bestaande regels.	- Principiële goedkeuring VLAREG december 2007 - Definitieve goedkeuring VLAREG juli 2008	Ja	N. Verduynde
Decreet Centra Leren en Werken	Nieuwe regelgeving	Green	Optimaal leertraject naar een beroepsgerichte kwalificatie voor elke jongere	Principiële goedkeuring VLAREG december 2007 Definitieve goedkeuring VLAREG mei 2008	Ja	N. Speleers
Decreet financiering leerplichtonderwijs	Nieuwe regelgeving	Green	Nieuw financieringssysteem voor de werkingsmiddelen van basis en secundaire scholen op basis van leerlingenkenmerken	Principiële goedkeuring VLAREG december 2007 Definitieve goedkeuring VLAREG maart 2008	Ja	G. Hostens

Decreet Deeltijds kunstonderwijs	Nieuwe regelgeving Met wijzigingen aan onderwijsdecreet II	Geen	Uittekenen van leerdoelen en leerroutes Stimuleren van samenwerking tussen academies, scholen en lokale partners	Nog geen timing	Ja	S. Van Craeymeersch
Decreet leerlingenstatuut	Aanvullingen bij het decreet basisonderwijs en onderwijsdecreet II	Geen	rechten & plichten van leerlingen worden verder uitgewerkt o.a. evaluatie en het verhaalrecht tegen uitsluitingen en betwiste einddeliberaties	Principiële goedkeuring VLAREG maart 2008 Definitieve goedkeuring VLAREG maart 2009	Ja	N. Speleers
Bekracht. decreten Eindtermen	Nieuwe regelgeving	Geen	Herziening van eindtermen en ontwikkelingsdoelen na een evaluatie	Principiële goedkeuring VLAREG oktober 2008 Definitieve goedkeuring VLAREG December 2008	Ja	R. Standaert
Decreet Leerzorg	Nieuwe regelgeving	Geen	een nieuw referentiekader voor zorg aan leerlingen met specifieke noden in het gewoon én buitengewoon basis- en secundair	Principiële goedkeuring VLAREG februari 2008 Definitieve	Ja	S. Van Craeymeersch

Onderwijsdecreet 18	Wijzigingsbepalingen aan de decreten rechtspositie van het personeel en aan niveaudecreten	Geen	onderwijs Verzameldecreet met bijstellingen aan bestaande regelgeving die in werking treden schooljaar 2008-2009	goedkeuring VLAREG september 2008 Principiële goedkeuring VLAREG december 2007 Definitieve goedkeuring VLAREG april 2008	Ja	L. Van Buyten
Onderwijsdecreet 19	Wijzigingsbepalingen aan de decreten rechtspositie van het personeel en aan niveaudecreten	Geen	Verzameldecreet met bijstellingen aan bestaande regelgeving die in werking treden schooljaar 2009-2010	Definitieve goedkeuring VLAREG april 2009	Ja	L. Van Buyten
Decreet energieprestaties scholen	Nieuwe regelgeving	Vlaamse verplichting E100 norm voor alle gebouwen	Invoering E70-norm voor schoolgebouwen	Definitief goedgekeurd VLAREG oktober 2007	Ja	H. Duqué

Frank VANDENBROUCKE

Viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming